

ПРЪЗЪ ДОБРУДЖА

14-а Рота отъ 7-й Пех. Прѣславски Полкъ

1916-1917

Кайлианов Нойков Първанов

ПРЪЗЪ ДОБРУДЖА

14-а РОТА ОТЪ 7-й ПЪХОТ. ПРЪСЛАВСКИ ПОЛКЪ

1916—1917 г.

Низки, подли, коварни и лукави
сѣверни съсѣде, ти получи заслужи-
ното възмездие за поруганата на-
родна честь прѣзъ 1913 година.

За да иматъ живитѣ участници на добруджанската епопея отъ ротата една възпоменателна книжка за всичко що сж вършили и прѣживѣли, както и да се увѣковечи паметъта на падналитѣ на полебрани войници въ тая епопея, ротата издава настоящата книжка.

БАРТА

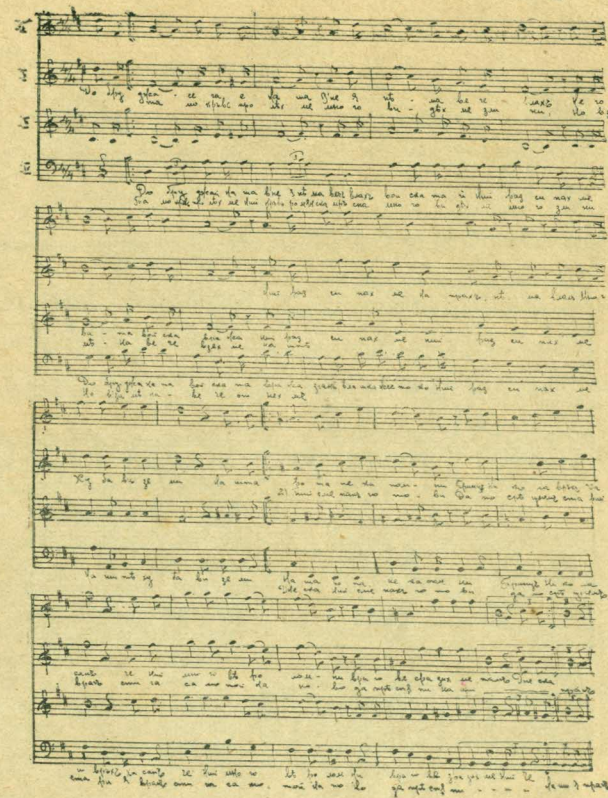
Добруджа

нѣтъ на речіи

МАСШАБЪ 1:1200.000

Ha 14^a *Mapur* from under 7^{mi} into *retroceda nauta*

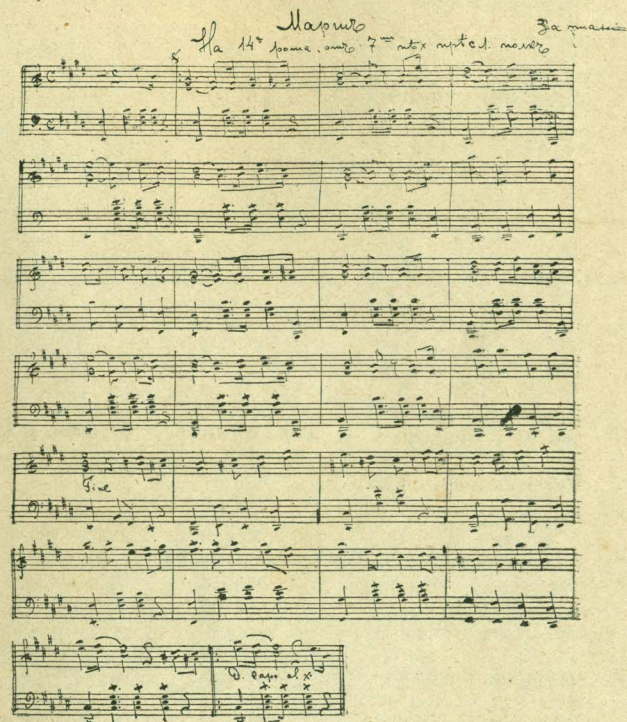

Добруджа сега е наша,
В' нея нѣма вече влахъ;
Неговата войска вража
Ний разсипахме на прахъ.

Много тамо кръвъ пролѣхмѣ,
Много видѣхмѣ злини;
Но в'замѣна вече взехмѣ
Нашѣ хубари земи.

Нашта рота нека помни
Принцъ Никола, връхъ Хасанъ,
Че ний много вѣроломни
Врагове сразихме тамъ.

Днеска ний сме пакъ готови
Да посрѣщнемъ старий врагъ,
Стига само той наново
Да прѣстѣпи нашия прагъ.

СПИСКЪ

на офицеритѣ, подофицеритѣ и редницитѣ отъ 14 (6) рота на 7-й пѣх. Прѣславски полкъ, участвувалъ въ войната за освобождението на Добруджа грѣзь 1916 год.

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
1 кап. Дѣнчевъ Ст. Василевъ . .	гр. Севлиево	Севлиевска	раненъ на 5 IX
2 пср. Поповъ Юр. Ивановъ . .	Гор. Иджикъ	Шуменска	" " 6 IX
3 Райчевъ Рад. Ивановъ . .	Шуменъ	"	" " 19 IX
4 подп. Пастърмаджиевъ Петръ	"	"	умрѣлъ отъ ран. на 6 IX
5 Карагеоргиевъ Панайотъ	Варна	Варненска	раненъ на 5 IX
6 фелд. Божковъ Г. Стояновъ	Злокученъ	Прѣслав.	" " 19 IX
7 ст. п. Димовъ Димо Добревъ	Казѣлджиларъ	Провад.	" " 6 IX
8 сан. с. п. Димитровъ Х. Минковъ	Язаджи	Шуменска	
9 мл. п. Кировъ В. Нехризъ в .	Мур. Софу	Провад.	ран. 5 IX и 23 X
10 Михалевъ Ан. Колевъ . .	"	"	убитъ 5 IX
11 Поповъ П. Стефановъ . .	Армутлий	Добришка	
12 Жечевъ Жечо Яневъ . . .	Шуменъ	Шуменска	убитъ 5 IX
13 Асѣновъ Ив. Атанасовъ . .	"	"	
14 Тодоровъ Ив. Мариновъ . .	Мур. Софу	Провад.	раненъ 28 XII
15 ред. Кралевъ Кр. Дагановъ . .	Чанакчи	Шуменска	убитъ 6 IX
16 Кѣневъ Маринъ Кировъ . .	Бѣлъ Брѣгъ	Прѣслав.	раненъ 6 IX
17 мл. п. Недковъ Г. Ивановъ . .	Топалъ	Шуменска	
18 ефр. Десковъ Тод. Вѣлчевъ . .	Аязларъ	Поповска	раненъ 5 IX
19 ред. Гюровъ Петръ Киразовъ . .	Константин.	Варненска	ран. 5 IX 27 XI
20 Стояновъ Дим. Вѣлчевъ . .	Фетекъой	Провад.	
21 Петровъ Петръ Вѣлчевъ . .	"	"	
22 Петровъ Атан. Вѣлчевъ . .	"	"	раненъ на 6 IX
23 Златевъ Дойко Тодоровъ	Караджаотъ	"	убитъ на 5 IX
24 Русъ в Руси Радевъ . . .	Казѣлджиларъ	"	убитъ на 19 IX
25 Терзи въ Ив. Василевъ . .	"	"	раненъ на 6 IX
26 Дяковъ Дяко Митевъ . . .	"	"	раненъ на 23 X
27 Тодоровъ Т. Георгиевъ . .	"	"	
28 Куртевъ К. Петковъ . . .	"	"	раненъ на 5 IX
29 Митевъ Г. Юрдановъ . . .	Девня	"	ран. 5 IX и 22 X
30 Димовъ Д. Вѣлчевъ . . .	Фетекъой	"	раненъ на 6 IX
31 Миревъ М. Василевъ . . .	Равна	"	убитъ на 5 IX
32 Недѣлковъ Н. Радевъ . . .	"	"	ран. 5 IX и 23 X
33 Русевъ Т. Михалевъ . . .	Насѣрпий	Прѣслав.	убитъ на 5 IX

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
34 ред. Илиевъ Т. Желевъ . . .	Арапларъ	Провад.	раненъ на 5 IX
35 „ Яневъ К. Димитровъ . . .	„	„	ран. 5 IX и 23 X
36 „ Дуковъ Л. Юрдановъ . . .	Девня	„	раненъ на 5 IX
37 „ Пенчевъ К. Колевъ . . .	„	„	сѣщо
38 мл. п. Бѣчваровъ К. Ивановъ	„	„	„
39 ред. Даневъ Ив. Кировъ . . .	„	„	раненъ на 19 IX
40 „ Мариновъ Ан. Колевъ . . .	Мур. Софу	„	„
41 мл. п. Добревъ Дим. Яневъ . . .	Елесь Факж	„	„
42 ред. Веновъ Мар. Радковъ . . .	Арапларъ	„	раненъ на 5 IX
43 „ Вълковъ В. Ивановъ . . .	Казълджиларъ	„	раненъ на 6 IX
44 „ Жечевъ Ж. Георгиевъ . . .	„	„	раненъ на 5 IX
45 „ Милчевъ Г. Димитровъ . . .	Арапларъ	„	сѣщо
46 „ Ивановъ Ив. Димитровъ . . .	„	„	убитъ на 5 IX
47 „ Русевъ Петко Георгиевъ . . .	Юнузъ-бунаръ	„	сѣщо
48 „ Вълчевъ Хр. Петровъ . . .	Шуменъ	Шуменска	„
49 „ Куртевъ К. Добревъ . . .	Казълджиларъ	Провад.	раненъ на 5 IX
50 „ Петковъ П. Райчевъ . . .	Фетекъой	„	сѣщо
51 „ Георгиевъ Пѣю Митковъ . . .	Печели	„	раненъ на 22 X
52 „ „ Георги Пейчевъ . . .	Казълджа	„	раненъ на 19 IX
53 „ Статевъ Гено Дяковъ . . .	„	„	сѣщо
54 „ Зюмрутевъ Хар. Колости . . .	Шуменъ	Шуменска	раненъ на 5 IX
55 „ Кръчмаровъ К. Юрдановъ . . .	Девня	Провад.	убитъ на 5 IX
56 „ Казаковъ П. Димитровъ . . .	Шуменъ	Шуменска	сѣщо
57 „ Стаматовъ Филю Киревъ . . .	Дерѣкъой	Провад.	сѣщо
58 „ Махмудъ Османовъ . . .	Тербя	Шуменска	„
59 „ Хасанъ Халиловъ . . .	„	„	раненъ на 6 IX
60 „ Тръндаф. Трън. Кръстевъ . . .	Казълджил.	Провад.	почин. отъ ранитѣ си. на 4 I 1917 г.
61 „ Костовъ Курти Яневъ . . .	Дерѣкъой	„	„
62 ефр. „ Коста Димитровъ . . .	Печели	„	почин. отъ ранитѣ си. на 19 IX
63 ред. Ивановъ Юр. Стефановъ . . .	„	„	убитъ на 5 IX
64 „ Мутафовъ Д. Костовъ . . .	Черковна	„	раненъ на 5 IX
65 „ Ивановъ Маринъ Кировъ . . .	Фетекъой	„	„
66 „ Куневъ Влад. Хиневъ . . .	Мур. Софу	„	раненъ на 5 IX
67 „ Ивановъ Петко Стояновъ . . .	Гьокчедюлюмъ	„	убитъ на 5 IX
68 „ Никовъ Нико Ивановъ . . .	Черковна	„	„
69 „ Георгиевъ Велико Колевъ . . .	Казълдж.	„	„
70 „ Стояновъ Госп. Димитровъ . . .	Бурханларъ	„	раненъ на 6 IX и впослед. почин.
71 „ Великовъ Димо Митевъ . . .	Дерекъой	„	„
72 „ Кръстевъ Митю Начевъ . . .	Ришъ	Прѣслав.	„
73 „ Златевъ Злати Петровъ . . .	Караджаотъ	Провад.	раненъ на 6 IX
74 „ х. Господ. Т. Вълковъ . . .	Арапларъ	„	раненъ на 5 IX
75 „ Кожухаровъ Д. Иовчевъ . . .	Шуменъ	Шуменска	сѣщо
76 „ Тоневъ Демиръ Пѣевъ . . .	Казълдж.	Провад.	„
77 „ Яневъ Коста. Юрдановъ . . .	Златаръ	Прѣслав.	„
78 „ Пеневъ Никола Ивановъ . . .	Мур. Софу	Провад.	„
79 „ Кировъ Иванъ Симеоновъ . . .	Шуменъ	Шуменска	„
80 „ Осман Назифъ Ибрамовъ . . .	Чоб.-Насуфъ	„	„
81 мл. п. Станковъ Дим. Балева . . .	Кривня	Провад.	ран. 5 IX и 21 X
82 ред. Бекировъ Исм. Ибрамовъ . . .	Макакъ	Шуменска	раненъ на 5 IX

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
83 ефр. Драгановъ Н. Георгиевъ . . .	Осенецъ	Разградска	„
84 ст.-под. Поповъ П. Тодоровъ . . .	Мураданларъ	Шуменска	раненъ на 5 и 15 IX
85 „ „ Райковъ Г. Радевъ . . .	Девня	Провад.	„
86 мл.-под. Колевъ Ст. Николовъ . . .	Караманли	„	раненъ на 5 IX
87 „ „ Павл. П. Щили яновъ . . .	Ахъркъой	„	сѣщо
88 „ „ Ковачевъ Н. Енчевъ . . .	Шуменъ	Шуменска	раненъ на 5 IX и 23 X
89 ефр. Стойчевъ К. Василевъ . . .	Спахларъ	Поп. вска	раненъ на 19 IX
90 ред. Славовъ Хр. х. Василевъ . . .	Паламарца	„	раненъ на 5 IX
91 „ Ангеловъ Д. Станчевъ . . .	Ново-Малко	„	раненъ на 19 IX
92 ефр. Деневъ Иванъ Вѣтовъ . . .	Хасанъ-Махле	Шуменска	раненъ на 5 IX
93 ред. Станемъ Ив. Витлияновъ . . .	Косовча	„	сѣщо
94 мл.-под. Нанковъ Г. Жечевъ . . .	Девня	Провад.	раненъ на 19 IX
95 ефр. Миневъ Дим. Ганевъ . . .	Кривня	„	„ „ 25 XII
96 ред. Славовъ Славъ Вѣлевъ . . .	Девня	„	„
97 „ Димовъ Мих. Киряковъ . . .	Кривня	„	„ „ 19 IX
98 „ Димитровъ И. Михалевъ . . .	„	„	„ „ 5 IX
99 „ Михалевъ Мих. Илиевъ . . .	„	„	„
100 „ Михалчевъ Г. Костадин . . .	„	„	„ „ 23 X
101 „ „ М. . .	„	„	„ „ 6 IX
102 „ Статевъ Ангелъ Ганевъ . . .	„	„	„ „ 28 XII
103 „ Ивановъ Герчо Радевъ . . .	„	„	„ „ 19 IX
104 „ Недевъ Георги Ивановъ . . .	„	„	„
105 „ Русевъ Ив. Жечевъ . . .	Ески-Арнаут.	„	„
106 „ Ламбовъ Н. Пеневъ . . .	Дерекъой	„	раненъ 19 IX
107 „ Костовъ Г. Ганчевъ . . .	„	„	„
108 „ Андреевъ К. Драгневъ . . .	„	„	„
109 „ Киряковъ Ган. Жечевъ . . .	„	„	раненъ 5 IX
110 „ Оханезовъ М. Маджир . . .	Шуменъ	Шуменска	„ „ 23 X
111 „ Русевъ Руси Юрдановъ . . .	Кунлубей	Провад.	„
112 „ Кърджилловъ Г. Господ. . .	„	„	„ „ 19 IX
113 „ Стоичевъ С. Кръстевъ . . .	Новоселъ	Шуменска	„ „ 6 IX
114 „ Манеровъ Г.ф. Аврамовъ . . .	Шуменъ	„	„ „ 5 IX
115 „ Стояновъ Ст. Ивановъ . . .	Хас.-Махле	„	„ „ 22 X
116 „ Спиридовъ Тод. Василевъ . . .	Шуменъ	„	убитъ 5 IX
117 „ Лазаровъ Дим. Пѣевъ . . .	Черковна	Провад.	„
118 „ Стевъ Филю Миревъ . . .	„	„	„ „ 26 XII
119 „ Ивановъ Господ. Петровъ . . .	Аязма	„	„ „ 19 IX
120 „ Добревъ Ст. Доневъ . . .	Новоселъ	Шуменска	раненъ 19 IX
121 „ Господ. Ат. Желѣзковъ . . .	Караманли	Провад.	„
122 „ Станчевъ Руси Гроздевъ . . .	„	„	„ „ 5 IX
123 „ Чакъровъ Ян. Николовъ . . .	„	„	„
124 „ Марковъ Р. Николовъ . . .	„	„	раненъ на 6 IX и 23 X
125 „ Ивановъ Юр. Тодоровъ . . .	„	„	раненъ 5 IX
126 „ Ганчевъ Ганчо Ивановъ . . .	„	„	убитъ 6 IX
127 „ Андреевъ Кр. Колевъ . . .	Дурмушъ	Шуменска	раненъ 6 IX
128 „ Димитровъ Д. Димитровъ . . .	Бурханларъ	Провад.	„
129 „ Миневъ Добри Митевъ . . .	„	„	раненъ 19 IX
130 „ Ивановъ Ж. Господиновъ . . .	„	„	„ „ 6 IX

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
131 ред. Христовъ Т. Андснговъ	Бурханларъ	Провад.	убить 5 IX
132 " Даскаловъ Ал. Вълчевъ	Печелий	"	"
133 " Великовъ Д. Радевъ . .	Казълдж.	"	"
134 " Драгановъ П. Георгиевъ .	"	"	раненъ 5 IX
135 " Тодоровъ Яни Илиевъ .	Чалъкларъ	"	убить 6 IX
136 " Рангеловъ И. Стояновъ .	Буранларъ	"	раненъ 5 IX
137 " Стояновъ К Стойчевъ .	Ахъркьой	"	сѣщо
138 " Челебоновъ И. Менохем.	Шуменъ	Шуменска	сѣщо
139 " Мюстеджебъ Хасановъ	Кьоклюджа	"	ран. 23 X поч.
140 " Георгиевъ Н. Христовъ .	Шуменъ	"	ран. 5 IX поч.
141 " Пенчевъ Я. Христовъ .	"	"	"
142 " Поповъ Жеко Петровъ .	"	"	"
143 " Кумановъ П. Георгиевъ .	Къраджаотъ	Провад.	раненъ 23 X
144 " Милевъ Хр. Недѣлчевъ	"	"	раненъ на 6 IX и 23 X
145 " Неновъ Сим. Стояновъ	"	"	раненъ 5 IX
146 " Колевъ Дим. Колевъ .	Ахъркьой	"	"
147 " Продановъ Г. Минковъ	Буранларъ	"	"
148 " Златевъ Иа. Станчевъ	Караманли	"	"
149 " Петковъ Петко Пеневъ	Кривня	"	"
150 " Мариновъ Мар. Ивановъ	Шуменъ	Шуменска	"
151 " Геновъ Жеко Минковъ .	"	"	"
152 " Вичевъ Влад Димовъ .	"	"	"
153 " Сали х. Османовъ . . .	Шерви	"	"
154 " Юмеровъ Хал Ибрямовъ	Дойранларъ	"	раненъ 19 IX
155 " Шерифъ Ев. Мехмедовъ	Емъерлеръ	"	сѣщо
156 ст.-п. Мияневъ М. х. Иваноаъ	Арапларъ	Провад.	убить 5 IX
157 " Костаъ П. Тодоровъ .	Шуменъ	Шуменска	раненъ 5 IX
158 мл.-п. Дончевъ Д. Георгиевъ .	Добриня	Провад.	убить 5 IX
159 " Мирчевъ Д. Драгановъ	Нови-Пазаръ	Шуменска	сѣщо
160 " Цанковъ Влад. Райчевъ	Кутлубей	Провад.	"
161 " Ивановъ Ив. Дѣлевъ .	Касапларъ	Шуменска	убить 5 IX
162 ефр. Топчиевъ К. Ивановъ .	Прѣславъ	Прѣславска	"
163 " Димитровъ И Вълчевъ	Гьочери	Шуменска	раненъ 5 IX
164 " Алексиевъ Г. Каневъ .	Касапларъ	"	" 19 IX
165 " Кайшевъ Г. Стойчевъ .	Казълджил.	Провад.	" 5 IX
166 " Жечевъ Юл. Недевъ .	Шуменъ	Шуменска	убить 5 IX
167 " Андоновъ В. Костовъ .	"	"	"
168 " Жековъ Георг. Иовчевъ	"	"	раненъ 5 IX
169 ред. Яневъ Драг. Аврамовъ .	Дере-кьой	Провад.	раненъ на 5 IX и 23 X
170 " Димовъ Ж. Панаитовъ	"	"	раненъ 5 IX
171 ефр. Геновъ Гено Христовъ .	Кара-михалъ	Шуменска	сѣщо
172 ред. Ивановъ Димо Митевъ .	Кюлевча	"	сѣщо
173 " Филевъ Ф. Тодоровъ .	Ески-Арнаут.	Провад.	раненъ 19 IX
174 " Мариновъ Мар. Хиневъ	Дерекьой	"	"
175 " Бакърджиевъ П. Георг.	Провадия	"	убить 5 IX
176 " Станчевъ Ст. Георгиевъ	Синделъ	"	"
177 " Камбуровъ Р. Димитровъ	Неново	"	раненъ 5 IX
178 " Ивановъ Илия Тунчевъ	"	"	"
179 ред. Сеиовъ Христо Димовъ	Неново	"	раненъ 5 IX

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
180 ред. Палабууюковъ Д. Киряк.	Неново	Провад.	убить 19 IX
181 " Киряковъ К. Димитровъ	"	"	" 5 IX
182 " Георгиевъ Ст. димовъ	"	"	"
183 " Ангеловъ Хр. Димитровъ	Фетекьой	"	раненъ 5 IX
184 ефр. Николовъ Г. Колевъ . .	Черковна	"	"
185 ред. Калчекъ С. Димитровъ	"	"	убить 26 XII
186 " Дончевъ Руси Георгиевъ	Добриня	"	" 5 IX
187 " Нехризовъ М. Калчевъ	Мур.-Софу	"	"
188 " Гунчевъ Гунчо Колевъ .	Девня	"	убить 5 IX
189 " Стояновъ К. Вълчевъ .	"	"	сѣщо
190 " Вѣлевъ Юрд. Добревъ .	Шуменъ	Шуменска	раненъ на 5 IX
191 " Русевъ Бѣлю Станчевъ	Дурмушъ	"	безъ вѣсть 5 IX
192 " Кателиевъ М. Костовъ	Девня	Провад.	убить на 5 IX
193 " Георгиевъ П. Димовъ .	Дамнала	"	раненъ на 5 IX
194 " Ангеловъ Д. Георгиевъ	Шуменъ	Шуменска	"
195 " Караивановъ К. Минчевъ	Кутлубей	Провад.	убить на 5 IX
196 " Господин. Ив. Жейновъ	"	"	раненъ на 5 IX
197 " Торлаковъ Ив. Димитр.	"	"	сѣщо
198 " Желъзовъ Ж. Трифъ .	Пунарлий	"	"
199 " Геновъ Дим. Енчевъ . .	Кутлубей	"	убить на 5 IX
200 " Енчевъ Енчо Жечевъ . .	Пунарлий	"	раненъ на 5 IX
201 " Върбевъ Ст. Ивановъ .	Овчарово	Шуменска	сѣщо
202 " Бозмъвъ Ан. Вълковъ .	Кутлубей	Провад.	убить на 5 IX
203 " Мариневъ Ив. Друмевъ	Пунарлий	"	раненъ на 5 IX и починалъ
204 " Караивановъ С. Димитр.	Кутлубей	"	раненъ на 5 IX
205 " Недѣлковъ Ст. Славовъ	Пунарлий	"	сѣщо
206 " Недевъ Недю Григоровъ	Новоселъ	Шуменска	раненъ на 19 IX
207 " Златевъ Колю Стсевъ .	Пунарлий	Провад.	умрълъ отъ ран. си на 13 X
208 " Колевъ Ив. Карастоян.	"	"	"
209 " Николовъ Хр. Миятевъ .	Кривня	"	"
210 " Муст. Исм. Мех. Чаушовъ	Терби	Шуменска	раненъ на 23 X
211 " Гьочъ Сюл. Юсейновъ .	Буюклу	"	сѣщо
212 " Минчевъ Т. Димитровъ	Кутлубей	Провад.	убить на 5 IX
213 " Ганчевъ Георги Ивановъ	Караманли	"	безъ вѣсть 19 IX
214 " Ивановъ Дим. Стоевъ .	"	"	раненъ на 5 IX
215 " Русевъ Ст. Петровъ . .	Шуменъ	"	сѣщо
216 " Атан. Жеко Костадиновъ	Кар.-Отъ	Шуменска	сѣщо
217 " Георгиевъ Ради Мъховъ	"	Провад.	раненъ на 5 IX и починалъ
218 " Лингуровъ Н. Цѣтковъ	"	"	раненъ на 5 IX
219 " Стояновъ К. Петковъ .	"	"	сѣщо
220 " Семковъ Злати Сѣбевъ	"	"	"
221 " Исм. Мустафа Мехмед	П.-ри-Факъ	Шуменска	раненъ на 23 X
222 " Русевъ Р. Господиновъ	Шуменъ	"	убить на 19 IX
223 " Трифоновъ Тр. Гатевъ	"	"	"
224 " Кумановъ Н. Куртевъ .	"	"	"
225 " Рунтевъ Гани Цоневъ .	Ковачевецъ	Поповска	"
226 " Георгиевъ В. Юрдановъ .	Шуменъ	Шуменска	"
227 " Атанас. Дим. Христовъ	Тавш.-Ков.	"	"

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
228 ред. Мехмедовъ Сарж Ахм Османовъ	Чоб. насуфъ	Шуменско	раненъ на 5 IX
229 " Узунъ Али Кара Мехм.	Новоселъ	"	убитъ на 5 IX
230 ст.-п. Банковъ Кирчо Герчевъ	Кюлевча	"	
231 " Добревъ Тошо Георгиевъ	Шуменъ	"	
232 мл.-п. Пеневъ Хр. Юрдановъ	Аязма	Провад.	сжцо
233 " Мартевъ В. Митевъ . .	Салманово	Прѣславска	раненъ на 23 X
234 " Гроздъ въ Госп. Ивановъ	Бешъ-Тепе	Шуменска	раненъ на 5 IX
235 ред. Ненковъ Ненко Янковъ	Шуменъ	"	раненъ на 14 X
236 ефр. Велевъ Г. Вълчановъ .	"	"	раненъ на 5 IX
237 " Спасовъ Ив. Тодоровъ .	"	"	и 23 X
238 ред. Русевъ Ради Радевъ . .	Паламарца	Поповска	раненъ на 5 IX и 23 X плъненъ
239 " Поповъ Колю Щеревъ .	Казалоръ	"	
240 " Колевъ Стоянъ Колевъ	Хайдаръ	"	раненъ на 5 IX
241 " Мирчевъ Ив. Станевъ .	Кост. рѣка	Шуменска	сжцо
242 " Радусевъ Янко Дучевъ	Шуменъ	"	"
243 " Абрашевъ Сава Колевъ	"	"	убитъ на 5 IX
244 " Георгиевъ Хр. Калчевъ .	Марковча	"	раненъ на 5 IX
245 ефр. Киговъ Георги Василевъ	Провадия	Провад.	раненъ на 5 IX и 23 X
246 ред. Стефановъ Д. Ангеловъ	"	"	убитъ на 5 IX
247 " Тодоровъ Д. Никовъ . .	Мур.-Софу	"	сжцо
248 " Ненковъ Добри Христовъ	Чалъ-Кларъ	"	раненъ на 5 IX
249 " Недевъ Христо Недевъ	Кар.-Отъ	"	убитъ на 5 IX
250 " Иовковъ Ив. Славовъ .	Комаревъ	"	раненъ на 19 IX и починалъ
251 " Добревъ Маринъ Иван.	"	"	раненъ на 5 IX и 23 X
252 " Кръстевъ Бони Боневъ	Шуменъ	Шуменска	
253 " Станевъ Н. Тодоровъ .	"	"	раненъ на 5 IX и 28 XII
254 " Златаровъ С. Христовъ	Провадия	Провад.	
255 " Стояновъ Ст. Желевъ .	Алваново	Ескиджум	убитъ на 5 IX
256 мл.-п. Вълчевъ П. Юрдановъ	Черковна	Провад.	ран. на 19 IX
257 ред. Киряковъ Г. Георгиевъ	"	"	убитъ на 5 IX
258 " Свирачковъ Г. Христовъ	"	"	
259 " Атанасовъ Д. Ивановъ .	Девня	"	раненъ на 5 IX и 27 XII и почин.
260 " Бъчваровъ Г. Стояновъ	"	"	раненъ на 5 IX
261 " Моневъ К. Стояновъ . .	"	"	сжцо
262 " Сапунджиевъ Д. Мичевъ	Язължи	Шуменска	убитъ на 5 IX
263 ефр. Недѣлковъ Г. Михалъвъ	Бѣжене	"	ран. на 19 IX
264 ред. Костадиновъ М. Георгиевъ	Емиръ-Глази	Провад.	раненъ на 5 IX
265 " Игнатовъ Х. Юрдановъ .	Хасъ	Шуменска	ран. на 19 IX
266 " Хачиковъ Г. Хачиковъ .	Щуменъ	"	убитъ на 5 IX
267 " Тръндафиловъ Н. Илиевъ	Казалдж.	Провад.	раненъ на 5 IX
268 " Гочевъ Матю Желевъ .	"	"	раненъ на 5 IX и 22 XII
269 " Дяковъ Ст. Стояновъ .	"	"	убитъ на 5 IX
270 " Гиргиновъ Г. Пѣвъ . . .	"	"	сжцо
271 " Стефановъ К. Димитровъ	Шуменъ	Шуменска	раненъ на 5 IX
272 " Черневъ Н. Филевъ . .	Мар.-Софу	Провад.	сжцо
273 " Златевъ Илия Тодоровъ	"	"	безъ в. на 5 IX

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
274 ред. Христовъ Хр. Ивановъ .	Мур. Софу	Провад.	убитъ 5 IX
275 ефр. Добревъ Д. Стефановъ	Алваново	Еск.-Джум.	сжцо
276 ред. Христовъ Хр. Михалевъ	Мур. Софу	Провад.	
277 " Куртевъ К. Ивановъ . .	Дере-къой	"	ран. на 5 IX
278 " Митевъ Бор. Димитровъ	"	"	сжцо
279 " Стойчевъ Д. Симеоновъ	Осмаръ	Прѣслав.	
280 " Върбановъ Ив. Янковъ .	Салманово	"	
281 " Иовчевъ Иов. Боневъ .	Шуменъ	Шуменска	"
282 " Селимъ Азисовъ	Терби	"	
283 " Вълковъ В. Тодоровъ .	Шуменъ	"	
284 ефр. Стояновъ В. Юрдановъ	Смѣдово	Прѣслав.	ран. на 22 X
285 " Русевъ Миланъ Пейчевъ	Шуменъ	Шуменска	раненъ на 5 IX и 26 XII
286 " Кожухар. Ив. Минковъ	Карад.-отъ	Провад.	ран. на 5 IX
287 " Недѣлковъ Д. Пенчевъ	Ришъ	Прѣслав.	раненъ на 5 IX и 19 IX
288 " Джуровъ Дим. Пенчевъ	Карадж.-отъ	Провад.	раненъ на 5 IX и 23 X
289 " Брайковъ С. Златевъ .	"	"	убитъ на 5 IX
290 " Цвѣтковъ Н. Димитровъ	Язължи	Шуменска	сжц.
291 " Драгановъ Ат. Ивановъ	Смѣдово	Прѣслав.	
292 " Ивановъ Г. Стаматовъ .	Аязларъ	Поповска	
293 " Грамат. Гочо Стояновъ .	Караманли	Провад.	
294 " Даскаловъ С. Драгановъ	Карадж.-отъ	"	
295 " Ивановъ В. Фесчиевъ .	Шуменъ	Шуменска	
296 " Кжневъ К. Костадиновъ	Чалъ-Кларъ	Провад.	
297 " Джелджиевъ Р. Мехмед.	Калугерица	Шуменска	раненъ 19 IX
298 " Мустаф. М. Абединовъ	Даулджил.	"	раненъ 5 IX
299 " Токъ Сал. Ах. Ибрямовъ	Чоб. Насуфъ	"	
300 " Халиловъ Х. Аптуловъ	Буланъкъ	"	
301 " Ангеловъ Д. Ивановъ .	Абоба	"	убитъ на 5 IX
302 оф. к-тъ Ж-въ Р. Николовъ	Шуменъ	"	убитъ на 23 X
303 ред. Черновод. Ю. Мехмедовъ	Бей-Аланъ	Балбунар.	раненъ 23 X
304 " Осм. Е. Карам. Салиевъ	"	"	раненъ 24 XI
305 " Османовъ М. Салиевъ	"	"	
306 " Венковъ Ив. Кжневъ .	Дол.-Мѣнастир.	Бѣленска	раненъ 21 X
307 " Ивановъ Юр. Йовчевъ .	Осиково	"	
308 " Василевъ К. Георгиевъ .	"	"	раненъ 23 X
309 " Пеневъ П. Николовъ .	"	"	
310 " Костовъ Д. Панайтовъ	Николаево	Горноорѣх.	
311 " Нестровъ Ю. Ивановъ .	Крамце	"	сжцо
312 " Стойновъ С. Димиевъ .	Орѣтеникъ	Бѣленска	
313 " Драгневъ И. Ивановъ .	"	"	
314 " Кечеджиевъ А. Ламбовъ	Гяуръ Суѣдж.	"	
315 " Юмеровъ Тат. Халилъ	Бей-Аланъ	Балчишка	раненъ 28 XII
316 " Ингилиз. П. Димитровъ	Балчикъ	Балбунар.	
317 " Тодоровъ П. Димчевъ .	"	Балчишка	
318 " Щеревъ Дим. Гиневъ .	"	"	
319 " Ячевъ Г. Панайто въ .	Кая-бей	"	раненъ 23 X
320 " Калинкофъ Ю. Ганчевъ	Балчикъ	"	
3.1 " Мариновъ М. Ненковъ .	Добричъ	Добришка	
	Балчикъ	Балчишка	

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
322 ред. Кечедж. Ив. Михалевъ .	Балчикъ	Балчишка	
323 „ Деведж. Мар. Ганчевъ .	Попина	Силистрен.	
324 „ Холъровъ Илия Петковъ .	Ялж-Чатаалд.	„	раненъ на 22 X
325 ст.-п. Станевъ Т. Петковъ .	Сарсанларъ	Тутракан.	
326 ред. Мичевъ Дим. Еневъ . .	Балчикъ	Балчишка	раненъ на 23 X
32 „ Добревъ Мар. Димовъ .	Българ. Косуй	Тутракан.	
328 „ Янковъ Петко Ивановъ .	Каралще	Горноорѣх.	
329 „ Желевъ Димо Василевъ .	Арбалий	Добришка	
330 „ Найденовъ М. Мичевъ .	Кара-Синапъ	„	раненъ на 23 X
331 „ Петковъ Пеко Неновъ .	„	„	сжщо
332 „ Колевъ Илия Стоиновъ .	Пъндѣкли	„	
333 „ Сапуновъ Д. Николовъ .	Силистра	Силистрен.	
334 „ Калъйлѣк. К. Станевъ .	Доимушл.	„	
335 „ Миховъ Ф. Стояновъ .	Кара-омуръ	„	
336 „ Чановъ Хр. Раичевъ . .	„	„	
337 ст.-п. Недѣлковъ А. Великовъ .	Попина	„	
338 мл.-п. Станевъ Г. Петковъ .	Сарсанларъ	Тутракан.	ран- 23 VII 917 г.
339 ред. х. Алишевъ Е. Мехмедовъ .	Бей-Аланъ	Балбунар.	
340 „ Камбеш. Ю. Наумановъ .	„	„	раненъ на 23 X
341 „ Юсейновъ Ш. Яшаровъ .	Гюведжа	„	сжщо
342 „ Селимовъ С. Яшаровъ .	„	„	
343 „ Кыръ Тод. Хр. Ивановъ .	Сергевецъ	Горноорѣх.	
344 „ Краевъ Нено Рачевъ . .	Обрѣтеникъ	Бѣленска	раненъ на 26 XII
345 „ Игчатовъ Иг. Василевъ .	„	„	сжщо
346 „ Коларовъ К. Минчевъ .	„	„	
347 „ Тихчевъ К. Атанасовъ .	Драганово	„	
348 „ Поликраиц. Д. Сѣбевъ .	„	„	
349 „ Точевъ Хр. Хубановъ .	„	„	
350 „ Първановъ Г. Къневъ .	„	„	раненъ на 23 X
351 „ Карадж. Н. Стефановъ .	Балчикъ	Балчишка	
352 „ Тодоровъ З. Михалевъ .	Чаушкѣой	„	раненъ на 23 X
353 „ Марковъ Ст. Илиевъ .	Теке	„	убитъ на 26 XII
354 „ Иовевъ Димо Илиевъ .	„	„	
355 „ Стяновъ И. Богдановъ .	„	„	
356 „ Яневъ Яни Димовъ . .	„	„	
357 „ Станковъ Д. Георгиевъ .	„	„	
358 „ Тодоровъ Руси Дончевъ .	Гий-орманъ	„	
359 „ Атанас. Хр. Георгиевъ .	Карапча	„	раненъ на 21 X
360 „ Ивановъ Юр. Стоевъ .	Юперъ	Русенска	убитъ на 26 XII
361 „ Гюмюш. Бед. Дикрановъ .	Русе	„	
362 „ Пенчевъ Дим. Петровъ .	Попина	Силистрен.	раненъ на 23 X
363 „ Саровъ Иванъ Ивановъ .	„	„	убитъ на 23 X
364 „ Ботевъ Пан. Ивановъ .	Тутраканъ	Тутракан.	
365 „ Мичевъ Тод. Мариневъ .	„	„	раненъ на 23 X
366 „ Кенаповъ Дим. Добревъ .	„	„	
367 „ Келовъ Кр. Владевъ . .	„	„	
368 „ Куциновъ Ив. Василевъ .	„	„	раненъ на 21 X
369 „ Димовъ Д. Петровъ . .	Пъндѣкли	Добришка	
370 „ Дойчевъ Ив. Желѣзковъ .	Енидже	„	раненъ на 23 X и 26 XII
371 мл. п. Недевъ П. Стояновъ .	Силистра	Силистрен.	раненъ на 25 X

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
372 ред. Ивановъ К. Желевъ . .	Шаханджи	Добришка	убитъ на 26 XII
373 ст. п. Николовъ И. Юрдановъ .	Силистра	Силистрен.	безъ в. 22 XII
374 мл. п. Цочевъ П. Цаневъ . .	Добричъ	Добришка	
375 „ Миневъ Д. Дончевъ .	Сарсанларъ	Тутраканска	
376 „ Петковъ П. Къневъ . .	„	„	
377 ред. Ахмедовъ М. Хасановъ .	Гюведжа	Бакбунарска	раненъ 23 X
378 „ Биляловъ Я. Фензуловъ .	„	„	
379 „ Молла Сал. Д. Даудовъ .	Ени-махле	„	раненъ 22 XI
380 „ Драгановъ П. Петровъ .	Липникъ	Русенска	раненъ 23 X
381 „ Кировъ П. Юрдановъ . .	„	„	
382 „ Паламарцовъ М. Тодоровъ .	„	„	
383 „ Атанасовъ С. Атанасовъ .	Бѣлица	Тутракан.	
384 „ Пѣевъ К. Рачевъ . . .	Сѣново	„	
385 „ Кръстевъ М. Еневъ . .	Бѣлица	„	раненъ 26 XII
386 „ Рубинковъ М. Христовъ .	Русе	Русенска	сжщо
387 „ Тодоровъ С. Петровъ .	„	„	раненъ на 26 XII и починалъ
388 „ Тоневъ Д. Балиновъ . .	Каварна	Балчишка	
389 „ Лефтеровъ К. Янакевъ .	„	„	раненъ 23 X
390 „ Янковъ Н. Петровъ . . .	Чаиръ	Горноорѣх.	
391 „ Ангеловъ Г. Мариновъ .	Русе	Русенска	раненъ 23 X
392 „ Ислямовъ М. Адилевъ .	Гюведжа	Балбунар.	
393 „ Стояновъ Ст. Андоновъ .	Дур.-Кулакъ	Балчишка	
394 „ Стефановъ С. Димитровъ .	„	„	раненъ 23 X
395 „ Стяновъ В. Сѣбевъ . .	„	„	раненъ 26 XII
396 „ Стояновъ П. Дянковъ . .	„	„	раненъ 23 X
397 „ Стойновъ К. Гендовъ . .	„	„	
398 „ Азнаудовъ Т. Георгиевъ .	Кара-бей	„	
399 „ Стояновъ С. Димитровъ .	Горно-Кадиево	Добришка	
400 „ Георгиевъ Ст. Спасевъ .	Балчикъ	Балчишка	раненъ 28 X
401 „ Ивановъ И. Гицевъ . .	Прусина	Русенска	сжщо
402 „ Арнауд. Ахм. Мехмедовъ .	Ялж-чататд.	Силистрен.	раненъ 28 X и починалъ
403 „ Кръстевъ Ган. Ивановъ .	Гюведжа	Балбунар.	раненъ 12 XI
404 „ Сѣбевъ Минчо Петровъ .	Бѣл.-костуй	Тутракан.	ран. 23 X, уб. 26 XII
405 „ Ивановъ Ив. Гацевъ . .	„	„	раненъ 23 X
406 „ Игнатевъ И. Върбановъ .	„	„	
407 „ Кулевъ Дим. Василевъ .	„	„	раненъ 23 X
408 „ Василевъ Ив. Станевъ .	„	„	
409 „ Траяновъ Ил. Христовъ .	Пандѣкли	Добришка	
410 „ Русевъ Желю Драгневъ .	Гул.-Чатаалд.	Силистрен.	
411 „ Драгановъ Ян. Калевъ .	„	„	
412 ст.-п. Янѣзовъ П. Колевъ .	Карапча	„	
413 мл.-п. Алексевъ Ал. Ивановъ .	Язджиларъ	Балчишка	
414 „ Станевъ Ив. Стояновъ .	Сарсанларъ	Тутракан	раненъ на 26 XII и починалъ
415 ред. Османовъ Ар. Ахмедовъ .	Дрѣновецъ	Бѣленска	
416 „ Хюсейновъ Х. Амишевъ .	„	„	
417 ред. Сюлюмановъ Мехмедовъ .	Двѣ-мъгли	„	
418 „ Мехмед. Ахм. Махмудовъ .	Рамъ-къоя	Горноорѣх	убитъ 26 XII
419 „ „ Шакиръ „	„	„	раненъ 26 XII

Чинъ (звание), фамилия име и бащино име	Мѣстожителство		Забѣлѣжка
	градъ или село	околия	
420 ред. Чиковъ Ст. Георгиевъ . .	Балчикъ	Балчишка	убитъ 26 XII
421 " Даскал. Крумъ Станковъ	Бабукъ	Силистрел.	
422 " Нѣмцовъ Пет. Ивановъ	Силистра	"	
423 " Бержаровъ Лаз. Тодоровъ	"	"	
424 " Ковачевъ Г. Дончевъ . .	Поликрайще	Горноорѣх.	
425 " Костовъ П. Тодоровъ .	Гурково	Балчишка	
426 " Добревъ Ст. Ивановъ .	"	"	
427 " Кара-Доб. Г. Димитровъ	Балчикъ	"	
428 " Георгиевъ Анаст. Дяковъ .	"	"	
429 " Енчевъ Тод. Атанасовъ	Насѣ-паша	"	раненъ 23.X
430 " Ахмед. Раш. Мустафовъ	Гюведже	Бѣленска	
431 " Вълкан. Ив. Димитровъ .	Русе	Русенска	раненъ 23.X
432 " Шиш. Стам Костадиновъ	Чаушъ-кѡй	Балчишка	
433 " Пѣевъ Ненчо Драгановъ	Шабла	"	
434 " х. Паневъ Тод. Тодоровъ	Чаиръ	Горноорѣх.	
435 " Орловъ Георги Добревъ	Попина	Силистрел.	
436 " Мир. Стоянъ Ивановъ .	Бѣл-косуй	Тутракан.	
437 " Радусевъ Ради Петровъ	Тутраканъ	"	убитъ 23.X.
438 " Белсерозъ Вел. Ангеловъ	"	"	раненъ 23.X.
439 " Чепалан. Г. Парашкевовъ	"	"	сѣщо
440 " Търпанонъ Мар. Педевъ	"	"	"
441 мл. п. Ивановъ Г. Атанасовъ	Карапча	Балчишка	раненъ 11.XII.
442 ред. Скерлевъ Стою Русевъ	Селимъ-коюсу	"	
443 " Петровъ Никола Еневъ .	Раковски	"	раненъ 23.X
444 мл. п. Хр. Луковъ Христовъ .	Добричъ	Добришка	
445 ред. Митевъ Митю Стойковъ	Мусубей	"	
246 " Василевъ Димо Станевъ	Пъндѣкли	"	раненъ 22.XII
447 " Стояновъ Ст. Сѣбевъ .	"	"	раненъ 23.X
448 " Ивановъ Ст. Цаневъ . .	"	"	раненъ 22.XII
449 " Михалевъ М. Недѣлковъ	Епиджа	"	
450 " Юрданъ Раю Ивановъ .	Дайдаръ	Тутракан.	убитъ 19 XII
451 " Илиевъ Ради Атанасовъ	Меше-махле	"	
452 " Гюмюш. Сар. Дикрановъ	Русе	Русенска	
453 " Ибрямъ Османовъ . . .	Буюклу	Шуменска	раненъ на 5 IX безъ вѣсть 22 XII

Негово Величество Фердинандъ I
Царь на Българитѣ.

† Нейно Величество Царица Елеонора.

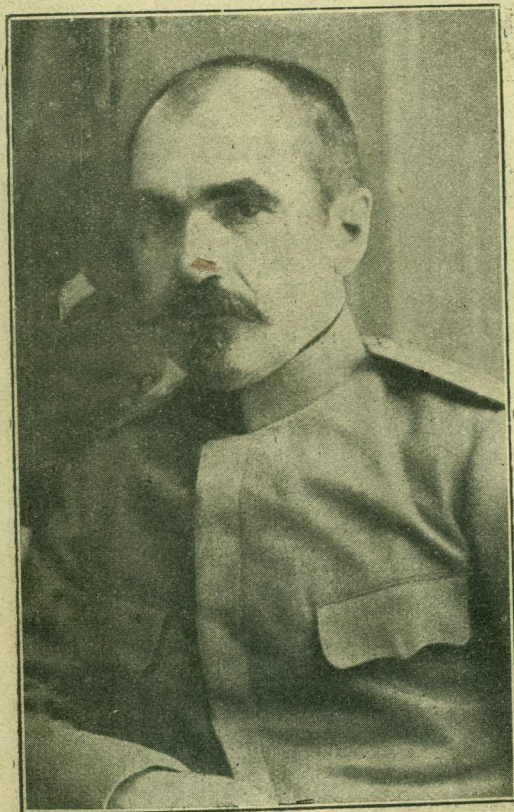
Н. Ц. В. Прѣстолонаслѣдника Князь Борисъ Търновски

Генералъ-лейтенантъ Жековъ
Главнокомандующъ Българската Армия.

Генералъ-лейтенантъ Киселовъ,
Началникъ 4-а пѣхотна Прѣславска дивизия.

Полковникъ А. Добревъ, бившъ командиръ на 7 п.
Прѣславски полкъ

Подполковникъ Димитровъ,
отъ гр. Казанлъкъ, командиръ на пслка.

Полковникъ Куцаровъ Маринъ
отъ гр. Шуменъ, командиръ на IV дружина.

Капитанъ Денчевъ Стефанъ Василевъ,
отъ гр. Севлиево, командиръ на ротата.

Пѣтнѣко.

Когато бродѣшъ изъ равна, богата и плодородна Добруджа, минавайки край Тутраканъ, Аптаатъ, Кокарджа, Кобадънъ, Меджидие, Черна-вода, Балабанча, Принцъ Николай, Ракелъ, Лункавица и др., надзърни по поля, хълмове и чуки. Тамъ ще видишъ да стърчатъ много самотни кръстове — неизброими скромни паметници на падналитъ въ жестокия бой бойци за свободата на златна Добруджа. Подъ тѣхъ почиватъ светци. Черната, хладна земя, напоена съ изобилна кръвъ, пази тѣхнитъ тлѣни останки.

Спри се прѣдъ самотнитъ имъ гробове. Колѣнѣни и се поклони прѣдъ свещения имъ прахъ. Тѣ съ неудържимъ устрѣмъ и небивало въ историята себеотрицание, се понесоха срѣщу многото ни врагове; съ съкрушителнитъ си удари отнѣха отъ ржцѣтъ на хищницитъ красна Добруджа; тѣ и живитъ участници на Добруджанската епопея сътвориха туй, на което днесъ е свидѣтель цѣлъ свѣтъ.

Но кой ви знай, че спите въ тѣзъ полета?
Надъ вашия гробъ забвеньето цѣвти.

Почивайте подъ тѣзъ могили ледни:
Не ще да чуйте вечъ трѣба, ни вождъ,
Ни славний грѣмъ на биткитъ побѣдни,
Кѣмъ вѣчността е маршѣтъ ви послѣдни.

Ив. Вазовъ.

Прѣди и сега.

Слѣдъ трагичната за насъ кончина на съюзната Балканска война, съ прѣтаена мѣжа и неопрѣдѣлени чувства на радостъ се завърнаха по домоветъ си офицери и войници. Миръ имаше, но той бѣше далечъ отъ очакванята на Българския народъ. Писаха го на врѣмето съ тлѣсти букви въ всички ежедневни вѣстници: — Букурещкия миръ бѣ фикция. Въ душата на добритъ граждани и отлични войници а това бѣше цѣлия Български народъ, остана една празнина, която спѣваше всѣко начинание. Малката радостъ, дошла отъ многоочаквания миръ, бѣше кошмаръ, който скоро се изпари. Разочорованието дойде съ всичката си сила. Стана ясно, че войната раздруса жизненитъ интереси на нацията ни въ всички направления, че постигнатото е далечъ отъ идеала на Българския народъ, че е необходимо да се дири пѣтъ, за да се излѣзе часъ по-скоро отъ това безсходно положение. Съ свѣтъ за отмъщение юмрукъ завършваше мислитъ си и простъ и ученъ; съ свѣто отъ мѣжа сърце оставаше прѣдъ мисълта, че не е тѣй близо деньтъ, въ който ще се даде заслужената награда на нашитъ коварни съсѣди.

За бързата отплата помогна избухналата вече европейска война, която ни завари на кръстопѣтъ, съ незаздравѣли още рани. България прокламира строгъ и лояленъ неутралитетъ, но за всѣки бѣ ясно, че това се прави за печелене врѣме. Наченаха се трѣскави приготовления. Врѣмето и събитията се съюзиха съ насъ. Мѣдрѣятъ нашъ Върховенъ Вождъ, заповѣда нѣкога да се свѣятъ знамената за по-добри дни, — добритъ дни дойдоха. Уясниха се всички ония събития, които идѣха да разпалѣтъ желанието въ народа за разплѣта. Часѣтъ удари. Выпрѣки всичкия ужасъ на войната, тѣй добръ познатъ на Българския войникъ, новата обща мобилизация се посрѣщна съ неописуемъ ентузиазъмъ. Пѣтътъ бѣше избранъ, той бѣше наложенъ отъ външната дипломация: безмилостно одрѣзаната частъ отъ тѣлото на България се санкционира съ Височайшата цѣлувка на Николай II въ гр. Кюстенджа, а Сазонсъвъ високо и открито заяви, че Букурещкия миръ е справедливъ и ненарушимъ.

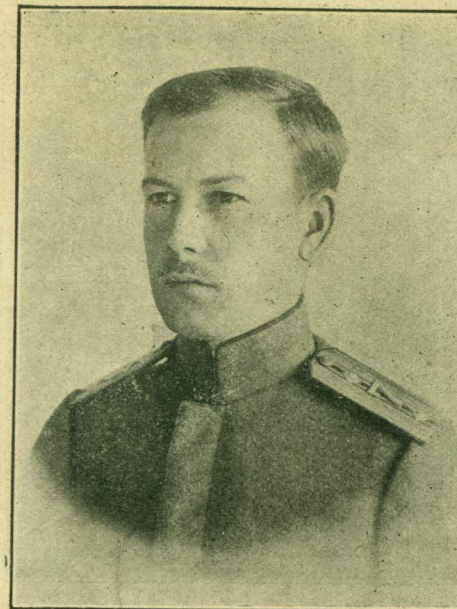
нощноврѣме, за да можемъ незабѣлѣзано отъ противника да се отзовемъ на границата. Прѣдстоеше ни дългъ пѣтъ. Почти безмѣлно се движеше колоната. Задъ насъ оставатъ долини, поляни, хълмове, снѣжни планини, задъ насъ остава всичко, което ни е свързвало съ живота на спокойнитѣ хора, но все пакъ крачимъ съ пълното съзнание, че отиваме да изпълнимъ единъ свѣтъ отечественъ дългъ. Сме дълга върволица отъ хора; не се вижда нито началото, нито края, — много сме, макаръ да се чуваше само грубиятъ шумъ на стѣпките ни. Съ усмивка на уста, съ протегнати напрѣдъ, отъ тежестта на раницитѣ вратове, се движеше колоната.

Облакъ отъ прахъ се носи около насъ. Умората бѣше пълна. Всички жадувахъ за сънъ, всѣки атомъ отъ тѣлата ни трѣпне въ борбата между съня и дълга. Но все пакъ крачимъ.

На разсъмване се разположихме на бивакъ въ гората южно отъ селото Кара-Коджеларъ, край пѣтя за с. Завѣтъ-Кара-Коджеларъ. Тукъ полка прѣкара 30 и 31-й. Ношуването бѣ на открито. За охрана ротата си постави единъ наблюдателенъ постъ. Старши на поста бѣ мл подофиц Ангелъ Колевъ отъ с. Мурадъ Софу, а самия постъ се състоеше отъ редницитѣ Пѣю Митковъ, Курти Петковъ, Лазаръ Юрдановъ, Злати Петровъ, Тодоръ Желевъ и Хасанъ Халиловъ. Разпорежено бѣ всички длъжностни лица, особено постоветѣ да слѣдятъ къмъ страната на противника и за всичко забѣлѣзано да донасятъ. Изпрати се къмъ граничната линия подофицерски патрулъ — ст. подоф Петко Тодоровъ за събиране свѣдения за противника и изучаване мѣстността.

1-й септември е. Часътъ е 2 и 15 мин. пр. пладнѣ. Получи се заповѣдь за трѣгване въ походъ — нощенъ фланговъ маршъ. Въ 3 ч. пр. пладнѣ ротата съ дружината потегли, като стигна и се установи въ гората на 1 1/2 к. м. ю. и. отъ с. Джеферлеръ. Тукъ трѣбваше вече особена прѣдпазливостъ. Никакъвъ шумъ, забранено бѣ да се палятъ огньове. Раздадено бѣ по 2 пакета тютюнъ, цигаревъ книжки, захаръ, чай и кислота, свръхъ неприкосновения запасъ. Подхвърляха се тихичко шегъ и правѣха смѣхории. Словоохотливия ефрейторъ Коста Димитровъ, като добржуданецъ, разправяше за многобройнитѣ злодѣяния на кинематографическата ромжнска армия. Това караше всички заканително да махатъ своитѣ стиснати юмруци и да казватъ: „сега ще разбере тоя скапалъ народъ, какво сме ние българитѣ.“

На 2 септември ротата въ състава на дружината въ 4 ч. и 20 м. пр. пладнѣ бѣ построена и трѣгна за началния пунктъ — южната украинина на с. Джеферлеръ, гдѣто Командира на полка прочете прѣдъ войникитѣ заповѣдта по Дѣйствующата армия № 480, съ която войната между насъ и Ромжния се обявяваше.

Поручикъ Райчевъ Радославъ Ивановъ,
замѣствалъ ротния командиръ.

Всички съ затаена въздишка изслушаха заповѣдта и всички се чувствуваха горди заради това, че тѣмъ се пада завидния жребий да накажатъ единъ вѣроломъ и подѣлъ съсѣдъ, да отмжстятъ за поруганата честъ на милото ни отечество. Слѣдъ това въ походенъ редъ главнитѣ сили на колоната трѣгнаха. Ротата трѣгна отъ началния пунктъ въ 6 ч. и 55 м. пр. пладнѣ, а въ 8 ч. и 40 м. мина границата при хребета ю. и. отъ кота 97.

Противникътъ въ съставъ една дружина пѣхота безъ артилерия бѣ заелъ сѣверно отъ с. Бѣлица. Авангардната дружина го изгласка и застави да отстъпи къмъ фортоветѣ на Тутраканъ.

Въ 10 ч. и 20 м. пр. пл. дългобойната неприятелска батарея започна да обстрѣлва горичката сѣверно отъ село Бѣлица южно отъ селото и пѣтя, по който ротата и дружината настѣпваха. Ротата получи назначение — полкова поддръжка. Въ 11 ч. и 50 м. се развърна за движение подъ артилерийски огнь и стигна въ долината, сѣверно отъ с. Бѣлица, кдѣто пристѣпи къмъ пострѣйката на резервни окопи. Тукъ нощта завари ротата, която се окопа задъ 15-а

Поручик Поповъ Юрданъ,
отъ с. Горни-Иджикъ (Шуменско).

ротата. На това място прѣкара до 4 септември, като продължава направата на окопитѣ и входи за съобщение.

На 4-й септември въ 6 ч. и 25 м. пр. пл. ни се прочете оперативната заповѣдъ по полка, споредъ която противникътъ е окончателно отблъснатъ въ укрѣпената си позиция. На полка се заповѣда да атакува и овладѣе промеждутѣа източно отъ форта № 7 до пѣтя Бѣлица — Тутраканъ. Нашата дружина се назначи въ бойна частъ като ѝ се дава обектъ: въ лѣво отъ 3-а дружина, западно отъ рѣкичката, която протича по уврага, западно отъ пѣтя Бѣлица — Тутраканъ и фортъ № 7, като прѣмине прѣзъ височината ю. и. отъ фортъ № 7. Врѣмето за началото на атаката щѣше да опрѣдѣли Н-ка на Дивизията по телефона. Изпълнението на тая заповѣдъ се отложи за 5-й септември.

Въ 9 ч. и 30 м. сл. пл. по заповѣдъ ротата настѣпи съ придадения ѝ картеченъ взводъ за да заеме мѣстото си, което до тогава се заемаше отъ ротитѣ на 2-а дружина. Ротата въ походенъ редъ водена отъ водачи стигна на посоченото отъ дружиния командиръ мѣсто.

Движението се извърши въ походна колона, като слѣдъ ротата слѣдваше картечния взводъ.

Поручикъ Карагеоргиевъ Панайотъ Славовъ
отъ гр. Варна.

Надъ главитѣ ни непрѣстанно фучаха неприятелски снаряди, които противникътъ изпращаше къмъ напуснатото отъ насъ мѣсто.

Когато ротата си зае мѣстото и се окопа, получи се втора заповѣдъ — тая нощъ ротата да се приближи на 800 крачки до теленитѣ заграждения на противника. Въ изпълнение на дадената заповѣдъ, ротата настѣпи и като стигна на хребета южно отъ висотата находяща се на пѣтя Старъ-Смилъ — Вискѣй, се окопа. Тия движения напредъ се извършиха при тъмна нощъ. Небето не бѣ оставило поне едно прозорче: то, слѣзпо сѣкашъ на самата земя, натискаше я съ своята оловна грѣдь и поглѣщаше всѣка виделина.

* * *

Тутраканската крѣпостъ прилича на полукръгъ. Има 15 форта съединени съ окопи и ходове. Задъ фортовата линия е втората отбранителна линия на 1—4 к.м. прѣдъ града. Наредъ съ усиленитѣ фортификационни постройки: фортове, окопи, ходове, галерии, бетонирани гнѣзда и пр, има телени заграждения отъ по два пояса, вълчи ями, а нѣкждѣ и засѣки.

Гарнизонътъ назначенъ да защитява крѣпостта броялъ 35000 души съ 151 орджия, около 80 картечници и нѣколко куполни орджия. Трѣбва да се забѣлѣжи, че за защитници на крѣпостта сж оставени едни отъ най-обученитѣ и надеждни ромжнски войници.

Атаката на Тутраканъ.

(5 септември 1916 г.)

Още вечерта се изпратиха войници охотници да отидатъ напредъ, да стигнатъ до неприятелскитѣ секретни постове, ако могатъ незабѣлѣзано да ги минатъ, да узнаятъ разположението на неприятеля и веднага да донесатъ за всичко. Между тия смѣлчаци бѣха редницитѣ Петъръ Д. Казаковъ, Иванъ Жейновъ, които първи излѣзоха и отидоха на 4—5 к. м. напредъ. Приближаватъ се до неприятелскитѣ секретни постове, нападнатъ ги и ги принуждаватъ да се оттеглятъ. Слѣдъ това се приближаватъ още повече и заедно съ войницитѣ отъ ловджийската команда почватъ да дразнятъ противника. На разсѣмване незабѣлѣзано се оттеглятъ назадъ и се завърнаха благополучно въ ротата, като доложиха за всичко извършено. Съ особенъ ентузиазмъ тѣ разправяха на другаритѣ си, насърчаваха ги и съ пълна увѣреностъ твърдѣха, че безъ всѣкакъвъ страхъ веднага да се настѣпи, мамалигаритѣ ще се разбѣгатъ.

На разсѣмване ротата бѣ на изходното си мѣсто — южно отъ висотата находяща се на пѣтя Старъ-Смилъ — Вискъой. Н значена бѣ въ дружинна поддръжка, да се движи задъ 15-а рота.

Слънцето озари съ своитѣ блѣдни утрѣнни лъчи сѣвернитѣ хѣлмове, по които стѣрчатъ фортоветѣ на Тутраканъ.

Подухваше тихъ, хладенъ вѣтрецъ. Клончетата на шубрачкитѣ и храститѣ шумолѣха. Прѣдлежащото поле къмъ форговата линия, обрасло съ диво просо, приличаше на море съ слаби вълни, които, ту се издигатъ високо, ту изчезватъ въ равната плоскостъ.

Безгрижнитѣ птички подскачайки отъ клонче на клонче, пѣятъ своята конечна пѣсенъ. Нѣйде далечъ се чува мѣцане на кукумявка.

Войницитѣ дрѣмейки въ току що изкопанитѣ окопи отъ време на време поопулятъ очи, погледатъ се и пакъ дрѣмятъ.

— Чувате ли, кукумявка мѣца — не е на добро, казва единъ.

— Та какво по-добро отъ това? — допълня шеговито втори.

— Лошо, добро, ще го види днесъ моканеца, добавя трети.

— Какъвъ ли сънъ сънуватъ сега тия крастави кучета? — завърши четвърти.

Шеговититѣ весели разговори и закачки на жаднитѣ за сънъ и изморени отъ походъ и копане войници се наруши отъ неприятелски фугасъ, който попадна въ срѣдата на ротата.

Неприятелската артилерия хвърли още нѣколко снаряда, но не причини врѣди. Въ 7 ч. пр пладнѣ нашата артилерия започна барабаненъ огънь по фортъ № 7, обаче реду № 8 и промеждутѣтъ не бѣха обстрѣлвани. Въ телнитѣ мрѣжи на участъка на ротата и дружината нито единъ снарядъ не бѣ хвърленъ. Дружинния командиръ дойде при ротата и пита кой отъ подофицеритѣ желае да отиде напредъ да гледа за попадането на нашитѣ снаряди. Старшиятъ подофицеръ Димо Добревъ излѣзе снабденъ съ бинокль, отиде напредъ и достигна между прѣднитѣ патрули на противника, отъ кждѣто почна наблюдението. Слѣдъ малко отидоха при подофицера ротния и дружинния командири да наблюдаватъ ефекта отъ дѣйствието на нашата артилерия. Фортоветѣ бѣха пламнали вече освѣнъ фортъ № 8, а неприятелската артилерия успѣ да хвърли само нѣколко снаряда.

Съ черни, прашни облаци отъ димъ и прѣстъ се покриха фортоветѣ, кждѣто нашата артилерия сипеше своя барабаненъ огънь. Фортъ № 7 приличаше на адъ, въ който всичко ври и кипи.

Въ 8 часа се заповѣда да се почне настѣпление и се завладѣятъ фортоветѣ. Ротата водена отъ ротни и взводнитѣ командири, вихренно се понесе напредъ, като въ първа линия бѣха I и IV взводове, а II и III — въ втора. Подъ градъ отъ куршуми и шрапнели, съ голѣмъ устрѣмъ и неустрашимостъ, съ грамогласно „ура“ и „напредъ на ножъ“, настѣпваше ротата. Дружинниятъ командиръ правъ громко викаше: „ура момчета, да отмжстимъ на подлия мамалигаринъ, смъртъ на коварния съсѣдъ“. Сигналистѣтъ до него свиреше атака. Ефрейторѣтъ Коста Димитровъ съ отворени уста и весела усмивка, реवेशе като лъвъ, зачервенъ, изпотенъ викайки: „напредъ другари, да платимъ на мамалигаритѣ за тѣхнитѣ безчестия и злодѣяния“. Всички войници, наелектризирани, съ още по голѣма яростъ и съ чувство на мжстъ се носѣха напредъ, прѣзирайки смъртъта. Веригитѣ почнаха да редѣятъ, а устрѣмѣтъ растеше.

Въ 9¹/₂ ч. пр. пл. ротата се слѣ въ първитѣ вериги, за да ги попълни и усили още повече устрѣма на настѣплението. Застана между 13-а и 15-а роти. Взводоветѣ се слѣха въ една линия, доближихме се на 200—300 крачки отъ вълчитѣ ями и телени заграждения на противника, който макаръ силно разколебанъ, се още продължаваше да се държи.

Подпоручикъ
Кара Георгиевъ Сл.
родомъ отъ гр. Варна.

Фелдфебелъ
Божковъ Гено Стояновъ
отъ с. Злокучене (Прѣславско)
фелдфебелъ на рота.

Фелдфебелъ
Поповъ Петко Тод ровъ
отъ с. Мурадънаръ (Шуменско).

Ст.-подофицеръ
Райковъ Георги Радевъ
отъ с. Девня (Провадийско).

Ст.-подофицеръ
Димовъ Димъ Добревъ
отъ с. Казълджиларъ (Провадийско).

Ст.-подофицеръ
Добревъ Тани Георгиевъ
отъ гр. Шуменъ

Ст.-подофицеръ
Янъзовъ Петъръ Колевъ
отъ с. Карапча (Балчишко)

Ст.-подофицеръ
Димитровъ Христо Минковъ
отъ с. Язаджи (Шуменско)

въ окопитъ си и да дава силенъ отпоръ. Положението започна да става колебливо, благодарение многото изредели вериги. Пушечната стрѣлба на противника бѣше стигнала своя най-голѣмъ разгаръ, картечницитѣ му флангово зловѣщо клокочеа и сѣяха смъртъ въ редовѣтъ на борцитѣ, куполнитѣ орджия тоже флангово най-яростно прѣскаха шрапнелнитѣ си куршуми въ веригитѣ. Но какво себеотрицание, какво прѣзрѣние къмъ смъртъта! Взводниятъ командиръ подпоручикъ Пастърмаджиевъ, правъ съ бастонъ въ ржка насърдаваше смѣлитѣ си бойци, които съ радостъ изпълняваха неговитѣ, на своя многообичанъ командиръ, заповѣди и смѣло вървѣха слѣдъ своя вождъ. Когато ротния командиръ му прѣдаваше заповѣдъ да влѣе взвода си въ прѣднитѣ вериги, той се нѣкакъ мило усмихна съ свойствената нему усмивка, клюмна съ глава въ знакъ, че е разбралъ заповѣдта и веднага поведе взвода си, но въ тоя моментъ неприятели картенъ куршумъ го прониза и го повали като снопъ на земята. Силна и злѣчна закана излѣзе изъ устата на върнитѣ му и прѣданны войници къмъ мамалигарина за скъпата загуба. Тежко раненъ, бѣ отнесенъ на прѣвѣрзочния пунктъ, а отъ тамъ изпратенъ въ полковия лазаретъ въ с. Бѣлица, кждѣто умрѣ. Загина той младъ, жизнерадостенъ, не успѣлъ още да се наладва на живота, но неговата блага душа, неговия благъ характеръ, неговия кроткъ и милъ погледъ, оставиха дълбоки слѣди въ душитъ на неговитѣ подчинени. Той бѣ обиченъ, той бѣ уважаванъ не само отъ войницитѣ отъ взвода му, но и отъ цѣлата рота. Тѣ знааха, спомняйки си за него съ особено благоговѣние споменаваха името му и никога, казватъ тѣ, не ще забравимъ добродушния си началникъ, а всѣкога ще отправяме топли молитви къмъ всевишния за спасение на душата му.

Взводния подофицеръ Минева Миню х. Ивановъ, на останалия безъ взводенъ командиръ взводъ, стана и громко извика: „взводния командиръ е тежко раненъ, слушайте моята команда — взводъ напредъ!“. Но неприятелски куршумъ и него не пощади, прониза го право въ сърдцето и той моментално умрѣ. Ротния командиръ, който бѣ наблизо, отиде при този взводъ, заповѣда на мл. подофицеръ Драгановъ Драганъ да поведе взвода. Куршумитѣ отъ лѣво и дѣсно зловѣщо косѣха. Редникътъ Бозмовъ Ангелъ Вълковъ, който бѣ свързка при ротния командиръ бѣ пронизанъ отъ нѣколко куршума въ гърдитѣ и моментално умрѣ. Ротния командиръ получи втора рана въ лѣвата ржка, спасява го бинокла му, кждѣто се задържатъ три куршума. Непрѣвѣрзанъ, той продължаваше да окуражава войницитѣ, утѣшаваше раненитѣ, които ридаяха отъ болка и за вода; даде имъ по малко лимонова кислота, която имаше въ джеба си

и продължи съ взвода. Въ сѣщото врѣме раниха и подофицера на 2 взводъ.

Положението ставаше все по-критическо. Редницитѣ Жеко Яневъ, Коста Димитровъ, Маринъ Кировъ, Клео Кръчмаровъ и др., макаръ и тежко ранени, съ махане на ржѣ, насърдаваха другаритѣ си, като имъ даваха да разбератъ, че трѣбва здраво да се държатъ. Раненъ бѣ взводния командиръ на IV взводъ и убитъ взводния му подофицеръ Кирчо Герчевъ. При теленитѣ заграждения ротния командиръ получи трета рана въ лѣвия кракъ и лежеше между войницитѣ. Отъ офицеритѣ остана само взводния командиръ на I взводъ.

Къмъ 12 часа се получи кратката заповѣдъ да се атакува редутъ № 8, на който случайно попадна частъ отъ дружината. Съ Българското мощно „ура“ се понесе ротата напредъ и бѣсно се нахвърля къмъ окопитѣ на противника. Нѣкои смѣлчаци нетърпѣливци, между които бѣше ефр. Иванъ Жейновъ и др., изпрѣварватъ другаритѣ си и първи съ лопати почватъ да ксатъ теленитѣ мрѣжи, да чупятъ самитѣ колове на мрѣжитѣ, успѣватъ да минатъ прѣпятствията и съ яростъ се хвърлятъ въ окопитѣ на противника, за да го унищожатъ. Противникътъ търси спасение въ бѣгство, обаче нашитѣ смѣлци и тукъ не ги оставятъ, застигатъ ги въ доветѣ, кждѣто избиватъ доста отъ тѣхъ, а нѣкои плѣняватъ. Слѣдъ това тѣзи нѣколко наши смѣлци забѣлзватъ, че отъ дѣсно противникътъ срѣщу III дружина отъ полка още се държи и започватъ силното му обстрѣлване отъ флангъ. Изненаданъ противникътъ отъ тази стрѣлба, се разколеба и почна да отстъпва въ паническо бѣгство, като остава въ окопитѣ, раници, шинели, обуца, платница, паласки и пр. Въ сѣщото това врѣме десетина души завладѣха куполното орджие, което до тогава всѣваше трепетенъ страхъ и ужасъ. Тукъ раняватъ ефрейтора Иванъ Кейновъ, който се принуждава да се върне назадъ. Въ сѣщото врѣме войницитѣ отъ цѣлата рота късайки съ лопатитѣ си теленитѣ мрѣжи, съ движущо се по срѣдата имъ развѣто знаме водено отъ командира на полка и дружинния командиръ, прѣминаха прѣпятствията и се нахвърляха съ голѣма яростъ въ окопитѣ на противника. Противниковитѣ войници бързаха да се прѣдаватъ, а други нито не успѣха това да направятъ, бѣха намушкани съ ножове.

За малко огнѣтъ се прѣкрати, ротата се устрои, слѣдъ което продължи настѣплението за завладѣването на 10½ см. дългобойна гаубична батарея, а послѣ съдѣйствуваха на 31 п. полкъ къмъ редутъ № 7. Къмъ 6 часа слѣдъ пладнѣ се прѣкрати артилерийската и пѣхотна стрѣлба. Налагаше

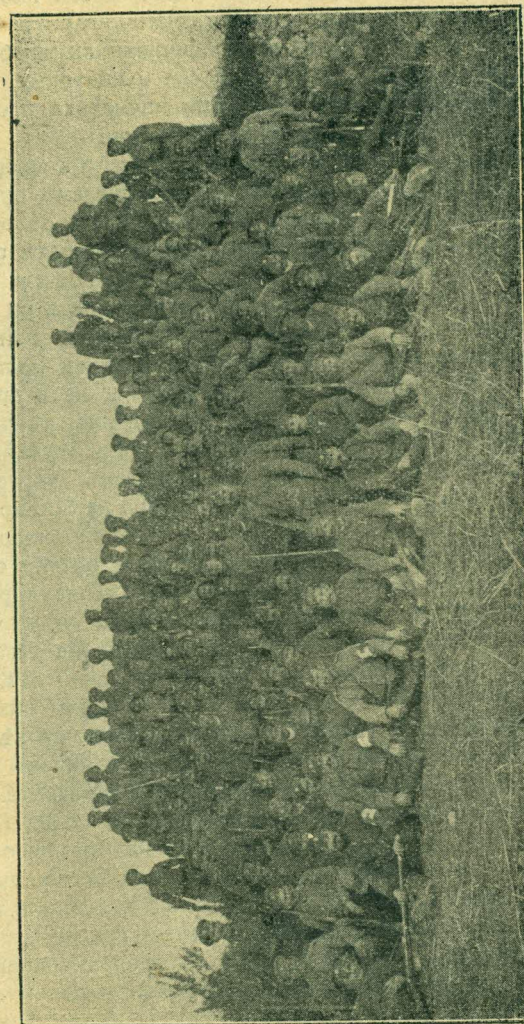
се едно придвижване за да се организира по-добър свързката със съседните час и на полка. Това ротата извърши на мръкване.

6 септември 1916 г.

На разсъмване дружината бѣ южно отъ горичката, въ мисирлицитѣ, като се окопаваше. Противникътъ отстоеше на 1000 крачки прѣдъ дружината, като бѣ поставилъ на отдѣлни дървета изъ нивитѣ засѣти съ мисирѣ стрѣлци, даже и картечници. Дружината получи назначение полкова подрѣжка. Още прѣзъ нощта се заповѣда на ротата да изпрати патрулъ, който да влѣзе въ свръзка съ 31 п. полкъ. Редницитѣ отъ патрула Колю Ивановъ, Нико Ивановъ, Атанасъ Вълчевъ, Пѣйо Митковъ, макаръ и капнали отъ умора, най-акуратно и сѣвѣстно изпълняваха тая работа до разсъмване — движейки се ту до дружината, ту до 31-й полкъ.

Рано сутринта противникътъ подкрѣпенъ отъ нови сили, се опита нѣколко пѣти да контра атакува, но всичкитѣ му опити излѣзоха безрезультатни. Карте-ниятъ ни и пушенъ огънь н: му позволиха да мръдне отъ мѣстото си.

Къмъ 6½ часа прѣди пладнѣ се заповѣда настѣпление то къмъ града Тутраканъ. Съ голѣмъ ентузиязмъ и устрѣмъ се почна настѣплението къмъ горичката, крайнината на която се огражда отъ шосето Дайдръ — Тутраканъ. Когато бойната частъ на полка стигна 1½ км. до горичката, на една линия съ барутнитѣ погребѣ, заповѣда се дружината да мине въ бойна частъ и смѣни 3-та дружина. Ротата оставаше дружинна подрѣжка, като се движи задъ 16 та рота, която има обектъ крайнината на горичката по-близо къмъ завоя на шосето. Понеже настѣплението слѣдваше прѣзъ мисирлици, то за свръзка съ 31-и полкъ се изпрати патрулъ отъ редницитѣ: Гено Денковъ Желѣзко Господиновъ, Димо Димитровъ, Добри Митевъ и Михалъ Киряковъ, като двамата се движатъ съ ротата, а останалитѣ при 31-и полкъ. Прѣди ротата да настѣпи въ горичката, нѣкои войници забѣлѣзватъ, че въ близкия чифликъ ю. и отъ шосето излѣзли 8 души неприятелски войници, трѣгнаха по дола и влизатъ въ една землянка, кждѣто имало телефонъ. Навѣрно съ тоя телефонъ се искали да прѣдаватъ нашето разположение тия неприятелски смѣлчаци. Явяватъ се желающѣ войници, които искатъ да отидатъ и заловятъ въпроснитѣ въ землянката. Редницитѣ Гено Дяковъ, Желѣзко Господиновъ, Димо Димитровъ, Ангелъ Ганевъ и Михалъ Киряковъ вихрено се понасятъ къмъ землянката, изненадватъ неприятелскитѣ телефонисти, убиватъ двамата на мѣсто, други двама при бѣгството, трима избѣгватъ и 1 плѣняватъ, когото заведоха при дружинния командиръ. Къмъ 10 часа ротата стига въ горичката, отстояща на 5 км.

Ротата.

отъ Тутраканъ. Въ горичката неприятеля бѣ оставилъ засади, съ които се завърза силенъ бой, който се завърши съ „на ножъ“.

Слънцето като че се спрѣло на едно мѣсто — силно грѣеше земята. Ни капка вода за бойцитѣ. Войници и офицери жадни за вода отъ умора и горѣщина, режѣха тикви, съ които си угасяваха жаждата.

По заповѣдъ на дружинния командиръ, дружинния сигналистъ подава сигналъ за общо настѣпление, това се поде

и от всички ротни сигналисти. Редникът Крало Драганов, ротния сигналист, свиреше правъ, когато неприятелски куршумъ го пронизва право въ челото и той падна, като извика само „напрѣдъ другари, ето мамалигаритѣ бѣгатъ!“ Той умрѣ, държайки въ ржка многообичната си тржба, която отпослѣ никой не можа да откопче отъ ржката му. Настърчени отъ сигналиста, нашитѣ бойци изчистиха противника изъ гората, прѣслѣдвайки го къмъ Тутраканъ.

Съ излизането отъ горичката ротата бѣ посрѣщната съ силенъ пушеченъ, картеченъ и шрапнеленъ огънь отъ втората отбранителна линия на противника — сѣверно отъ горичката. Завърза се рѣшителенъ бой на втората отбранителна линия, бой ожесточенъ. Скоро придружащата батарея излѣзе на открита позиция, която съ наврѣмената си помощ облѣгчи положението, подбодри и ентусиазира войницитѣ, като даде пулс на настѣпающитѣ пѣхотни части. Българския устрѣмъ и ножъ рѣшиха бързо сѣдбата и на втората отбранителна линия. Противникътъ отстъпваше къмъ града. Нашитѣ части настѣпваха изъ мамулитѣ, прѣслѣдвайки противника, обстрѣлвани отъ неговия пѣхотенъ, картеченъ и артилерийски огънь. Къмъ 3 ч. ротата стигна на 500 крачки до казармитѣ на Тутраканъ. Тукъ раниха взводния подофицеръ на 1-и взводъ и послѣдния офицеръ. Ротата остана само съ фелдфебеля. Гарнизонътъ на крѣпостта капитулира, противникътъ прѣкрати стрѣлбата. Въ 4 часа слѣдъ пладнѣ ротата въ състава на дружината въ боенъ редъ настѣпи къмъ казармитѣ и спрѣ на брѣга на Дунава източно отъ града.

Падна крѣпостта, твърдината на всички низости и подлостии. Тутраканъ е нашъ и надъ него гордо се вѣе Българскиятъ триколюръ съ лъвъ. Българскиятъ народъ тържествува, черковнитѣ камбани възвѣстваятъ радостната вѣсть, народа ликува за даденото възмездие на сѣверния съсѣдъ.

Тутраканъ! за тебъ сложиха коститѣ си много скѣпи Български синове. Името ти, нѣкога неизвѣстно, ще бѣде прѣдметъ на историята. Тамъ подъ твоитѣ стѣни с ърчатъ братски могили, творцитѣ на твоето име и слава.

Поклонъ Вамъ самоотвержени Български синове, поклонъ прѣдъ далечнитѣ Ви гробове. Скѣпитѣ сълзи на милитѣ майки ще росятъ далечнитѣ Ви гробове. Теменуга, здравецъ и бръшлянъ ще растатъ и ги красятъ.

Българю, за тебъ тѣ умрѣха,

Една ти бѣ достойна зарадъ тѣхъ,

И тѣ за тебъ достойни, майко, бѣха!

И твойто име само катъ мълвѣха,

Умираха безъ страхъ.

Голяма военна плячка падна въ наши ржци. По всичко изглеждаше, че противникътъ се добрѣ приготвилъ, добрѣ организиралъ своята прѣхрана, приготвилъ се е да може

да отбранява крѣпостта за доста продължително врѣме, обаче прѣдъ смѣлостта на нашитѣ борци, прѣдъ тѣхния вихровъ полѣтъ, никаква крѣпостъ, па била тя и най-модерна, не е въ състояние да се противопостави.

На 7-й септември въ 5 часа и 30 м. прѣди пладнѣ ротата въ съставъ на дружината се построи въ двора на казармитѣ на гр. Тутраканъ, отгдѣто трѣгна въ походъ къмъ с. Ангимово. Тамъ стигна въ 12 часа и се установи на бивакъ на платото обрасло съ храсти с. и. отъ селото, кждѣто и нощува, а на 8-й нощува на югозападната окрайна на с. Абдуларъ.

На 9-й септември заповѣдта за марша се получи въ 8 часа и 10 м. прѣди пладнѣ и въ 8 часа и 20 м. дружината назначена за авангардъ трѣгна съ обектъ гр. Силистра. Ротата бѣше въ челото на главнитѣ сили на авангарда. Минавайки прѣзъ селото Аккадънаръ, съобщиха отъ комендантството, че противникътъ е опразнилъ града Силистра. Тукъ въ това село полка се установи на бивакъ.

На 10-й септември полка почива въ сѣщото село и войницитѣ можаха да се почистятъ и изператъ.

На 11-й септември полка трѣгна въ походъ до с. Абдуларъ, кждѣто се установи на бивакъ, а на 12-й сѣщи стигна сѣверно отъ с. Кара-Кѣшла, кждѣто прѣнощува.

На 13-й септември въ 6 ч 30 м. прѣди пладнѣ на нашата бригада и прѣдаденитѣ къмъ нея части се заповѣда да настѣпятъ за с. Аптаатъ. Организира се походенъ настѣпателенъ маршъ, като дружината ни съ 2-а дружина се назначиха въ авангардъ. Ротата остана въ главнитѣ сили на авангарда. Главнитѣ сили слѣдваха по пѣтя на прѣдния отрядъ: Кара-Кѣшла, сѣверния край на Хасжюселеръ, Александрия, Аптаатъ и 2 к. м. източно отъ послѣдното село.

Когато челния отрядъ стигна на 400 крачки до селото Александрия, забѣлѣза неприятелски патраули, които се оттеглиха източно отъ това село. Челния отрядъ изпрати усилені патраули за оглеждане на селото и самъ мина селото. Съ пристигането на челния отрядъ на височината 2 километра източно отъ селото Александрия, бѣ посрѣщнатъ съ рѣдкъ пушеченъ огънь, което пинуди челния отрядъ да се развърне въ боенъ редъ. Прѣдния отрядъ (16-а рота) тоже се развърна въ боенъ редъ въ дѣсно отъ челния отрядъ по пѣтя за с. Аптаатъ, като енергично настѣпа, прогони патраулитѣ и развѣдитѣ на противника и зае височината 2 километра западно и югозападно отъ с. Аптаатъ. Ротата приближи и получи назначение дружинна подрѣжка. 13-а и 16-а роти започнаха да се окопаватъ, тѣй като въ 2 ч. сл. пл. артилерията на противника започна да ги обстрѣлва.

Въ 3 часа 10 минути слѣдъ обѣдъ се получи заповѣдта за боя: „противникътъ съ пѣхота и артилерия заема висотата източно отъ Хардали и сѣверно отъ Аптаатъ. Полка ще атакува позицията по посока на кота 212, като продължи по нататъшното си настѣпление“. Въ бойна частъ се назначава въ дѣсно нашата дружина съ обективъ селото, а въ лѣво 3-а дружина отъ полка. Въ изпълнение на тая заповѣдъ се дадохъ на ротитѣ слѣднитѣ назначения: въ бойна частъ 13-а и 16-а роти, а въ подѣръжка 14-а и 15-а роти. 13-а рота има за обективъ — с.-з. окрайнина на с. Аптаатъ, 16-а рота — височината, непосредствено южно отъ селото. На 14-а рота бѣ заповѣдано да се движи задъ срѣдата на ротитѣ отъ бойната частъ, а 15-а рота — въ дѣсно и въ отстъпъ на 16-а рота.

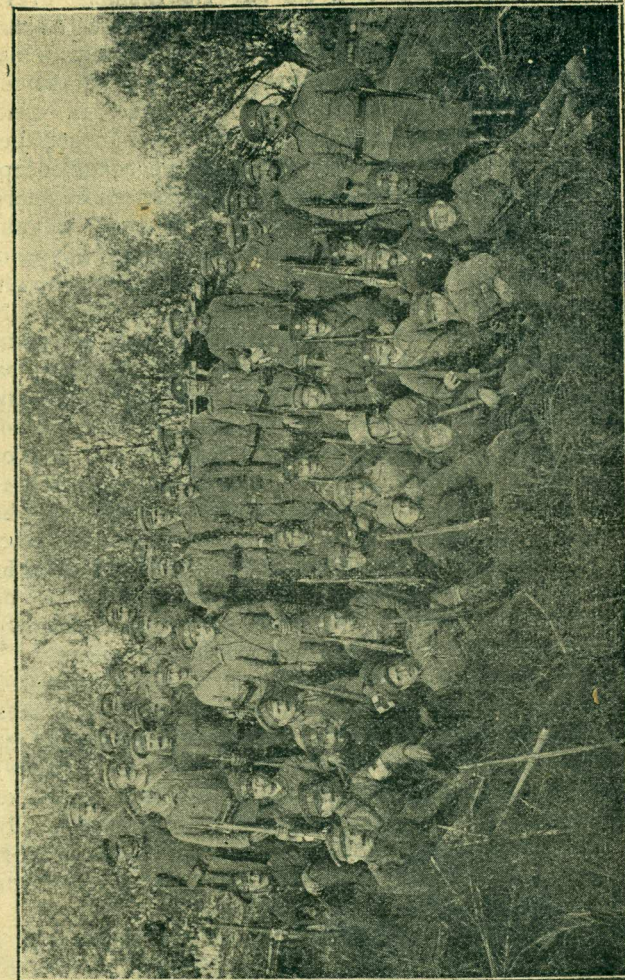
Ротитѣ настѣпахъ подъ неприятелския артилерийски огънь и заеха позиция на височинитѣ 2 километра ю.-з. отъ с. Аптаатъ. Силна артилерийска стрѣлба се откри по настѣпващитѣ роти. Ротитѣ съспрѣха и окопахъ. Въ това положение настѣпа нощта, за което се вземаха мѣрки за охрана на бойното поле. Изпратиха се охотници разузнаватели, между които бѣха войницитѣ Симеонъ Хр. Златаровъ, Георги Василевъ, Бою Боневъ, Димитър Яневъ и др., съвсѣмъ незабѣлѣзано стъ противникова страна се промѣкватъ до самото село Аптаатъ, спиратъ се и се заслушватъ, дочуваатъ глѣчка, цвилене на коне, разбиратъ, че въ селото има противникъ, връщатъ се и донасятъ за всичко забѣлѣзано на дружинния командиръ. И дѣйствително, противникътъ (части отъ 61-а пѣхотна дивизия), заемаше самото село и височинитѣ южно отъ сѣщото село къмъ кота 203, височинитѣ между Хардали и Аптаатъ. Мѣстността около селото Аптаатъ е гола, обработена и засѣта съ пшеница, която бѣ пожената, а ската, спускаща се къмъ селото, бѣ обрасла съ храсте.

Боя за Аптаатъ.

(14 септември 1916 год.)

На днешния день прѣдстоеше срѣща на славнитѣ борци отъ ротата съ съюзенитѣ руси, сърби и ромжии.

Въ 6 часа 15 минути прѣдъ пладнѣ започна ураганна артилерийска стрѣлба отъ наша страна. Чакаше се слѣдъ това заповѣдъ за настѣпление. Въ 7 часа артилерията на противника започна обстрѣлването на ротитѣ отъ дружината. Въ 8 часа 45 минути прѣдъ пладнѣ се започна настѣплението. Веднага ротата въ състава на дружината настѣпи. Тя настѣпваше, като взводоветѣ се придвижваха послѣдователно, обстрѣлвана силно отъ неприятелската артилерия. Имаше и доста силна пушечна стрѣлба. Въ 9 часа против-

Взводъ отъ ротата.

никътъ мина въ настѣпление въ три вериги отъ къмъ кота 203, обаче въ това врѣме нашата артилерия започна обстрѣлването имъ съ прѣграденъ огънь и ги принуди да се разбѣгатъ. Понеже флангътъ на дружината бѣ застрашенъ отъ противника, който настѣпи въ дѣсно, осѣтилъ че промеждутъка до 3-а бригада е доста голѣмъ, ротитѣ за известно врѣме се спрѣха и окопахъ. Роти отъ 31-и полкъ, а сѣщо и 3-а дружина се изпратиха въ дѣсно за удѣлжане на бойния редъ. Въ 12 ч. — на пладнѣ, се заповѣда

настъпление, което започна и продължи безспирно до заема-нето височините западно и юго-западно от с. Аптаатъ, гдѣто ротата стигна въ 4 ч. сл. пл. Противника отстъпи на височините сѣверно и сѣверо-западно отъ с. Аптаатъ, отгдѣто започна да обсипва съ пушеченъ, картеченъ и артилерийски огънь ротата и дружината. При това настѣпление ротата се размѣсва и бързо се устройва въ два взвода, едина воденъ отъ фелдфебелъ, а другия — отъ подофицеръ.

Мѣстото, което бѣ заето отъ ротата се силно обстрѣлваше отъ противника, затова взвода на подофицера се настани въ една лахчинка. Тукъ подофицера бѣ раненъ. Боятъ се води до 7 ч. сл. пл. Съ настѣпването на нощта, дружинния командиръ заповѣда ротите да настѣпятъ още напредъ и когато 13-а рота стигна хребета с. з. отъ с. Аптаатъ, а 16-а и 15-а роти — височините на южната крайнина на сѣщото село, заповѣда се, да се окопаятъ. Ротата се окопа задъ 13-а и 16-а роти. Взеха се мѣрки за охрана. Необходимо бѣше да се изпрати секретенъ постъ отъ ротата въ долината предъ ротата близо до селото. Явяватъ се желающа редниците: Кули Ивановъ, Атанасъ Ивановъ, Георги Жечевъ, Сава Димитровъ, Руси Господиновъ, които отиватъ напредъ. Спиратъ предъ ротата въ долината на най-опасното мѣсто, отъ кждѣто може да се промъкне противника. Тамъ прѣкарвали цѣла нощъ будни и готови да посрѣщнатъ всѣка противникова изненада, а съ това тѣ дадоха възможностъ на своите изнурени другари да починатъ и поотдѣхнатъ.

На 15-и того изпратените патрули донесоха къмъ 4 ч. и 50 м. пр. пл., че противникътъ уплашенъ отстъпилъ заема-ната отъ него позиция, за което ротата въ състава на дружината прѣмина селото и се окопа на сѣверната му крайнина.

Получи се заповѣдъ дружината да настѣпи къмъ кота 212, западно отъ с. Сораджа, като бжде направляюща. Движението продължи, като ротата бѣ развърната въ боенъ редъ до кота 212, а отъ тамъ нататкъ, движението продължи въ походенъ редъ.

Дружината заедно съ 3-а дружина бѣха назначени въ авангардъ, а ротата въ главните сили на авангарда. Въ 5 ч. сл. пл. авангарда мина селото Асърлъкъ — първото село отъ Ромжнска Добруджа; въ 8 ч. 50 м. подвижното охранение се замѣни съ неподвижно и ротата се върна при полка с. и. отъ Асърлъкъ, гдѣто се установи на бивакъ. Разрѣши се палене на огньове, за да могатъ войниците да се сгрѣятъ и подсушатъ.

На 16-и сѣщи въ 7 ч. пр. пл. авангардътъ трѣгна по пѣтя на слѣдването: Асърлъкъ, кота 196, с. Гьоль-Пунаръ, Кокарджа. Дружината трѣгна въ 8 ч. 30 м. пр. пл., а ротата е въ опашката на дружината. На 2 к. м. с. и. отъ село Гьоль-Пунаръ полка се спрѣ, понеже авангардътъ бѣ влѣ-

залъ въ контактъ съ прѣдните части на противника. Дружината се назначи бригадна поддрѣжка. Придвижи се напредъ за да заеме указаното мѣсто 4—5 к. м. с. и. отъ с. Гьоль-Пунаръ. Въ това врѣме се получи заповѣдъ дружината да се придвижи на около 1000 крачки на западъ. Новото мѣсто се зае и до сутринята се работиха резервни окопи.

На 17-и септември се прѣкара на сѣщото мѣсто. Въ 6 ч. 30 м. пр. пл. започна артилерийска прѣстрѣлка отъ двѣтѣ страни, която продължи до вечерята.

На 18-и сѣщи въ 2 ч. и 30 м. сл. пл. нашите завладѣха позицията на противника и продължиха прѣслѣдването му до 6 ч. сл. пл., като дружината стигна на 300 кр. до ю. и отъ села Караджа, което бѣше заето отъ насъ. Къмъ сѣщото врѣме ротата приближи къмъ чифлика Сусусъ-Али бей, слѣдъ което стана на ок. по 2—2 1/2 к. м. отъ с. Кокарджа по шосето Силистра—Кобадънъ, кждѣто се окопа.

Боя при с. Кокарджа.

(19 септември 1916 г.)

Чудно хубавъ есененъ день. Задъ сините планини на изтокъ изъ едно море отъ свѣтина и слава, се показваше милото лице на септемврийското слънце и събудената околностъ весело се къпеше въ лъчите му. Врѣмето бѣше тихо и спокойно; ни най-малко прѣдизвѣстие за настѣпващата буря.

Четвъртата дружина е на позиция като бригадна поддрѣжка на 2—2 1/2 к. м. отъ с. Кокарджа по шосето Силистра—Качамакъ—Кобадънъ.

Въ 8 ч. сутринята дружината по заповѣдъ се придвижи къмъ дѣсния флангъ на бригадата, кждѣто противникътъ силно напираше. Ротата се спрѣ близо до моста на шосето Кокарджа—Кобадънъ — 2 1/2 к. м. ю. и. отъ първото село.

Въ това положение започна внезапенъ силенъ пушеченъ огънь, придруженъ съ барабаненъ артилерийски огънь отъ страна на противника, който настѣпва срѣщу дѣсния и лѣвия флангъ на бригадата. Настѣплението си противника извърши въ нѣколко линии съ небивала стрѣмителностъ и бързина, като обсипа съ градъ куршуми и гранати бойното разположение.

Изненада пълна. Дѣснофланговиятъ полкъ отъ бригадата подъ силния натискъ на противника не устоя и почна безпорядъчно отстъпление. Батареите въ участъка на бригадата бѣха оставени безъ защита. Неимовѣрниятъ силенъ огънь принуди прѣдниците, раклите и товарните коне на нашата артилерия да бѣгатъ безпорядъчно за да спасятъ поне конетѣ. Противникътъ за мигъ успѣ да завладѣе трите наши полски с. с. батареи и една гаубична.

Въ тоя извънредно критически и сѣдбоносенъ моментъ, Командира на дружината схващайки добръ важността на момента, по своя инициатива заповѣда веднага ротитѣ стрѣмително да настѣпятъ, да спасятъ орджията, нѣкои отъ които бѣха обѣрнати отъ противника съ гърлата къмъ нашитѣ части, да дадатъ тласъкъ и устрѣмъ, да спратъ и повърнатъ, отстъпващитѣ наши части. Ротата въ състава на дружината се понесе вихренно напредъ. Тя бѣ обсипана отъ градъ крушуми и снаряди. Земята се трѣсеше подъ силата на снарядитѣ.

Тукъ, въ тоя важенъ моментъ, личната смѣлость и неустрашимостъ бѣ отъ голѣмо значение. Такава не липсваше. Редникътъ Ангелъ Ганевъ отъ с. Кривня, Провадийско, правъ безъ да трѣпне прѣдъ призрака на смъртта, се разхождаше между веригитѣ, насърдчаваше другаритѣ си и ги подканяше да настѣпятъ, като самъ излизаше напредъ и викаше: „напредъ другари, напредъ да спасимъ орджията, положението и честта си“. Това бѣ достатъчно да импулсира всички, да ги накара да съзнатъ, че това що имъ прѣдстоеше да извършатъ сега е най-величественото, най-чудното и най-рѣшителното отъ всичко що сж извършили прѣзъ цѣлия си животъ.

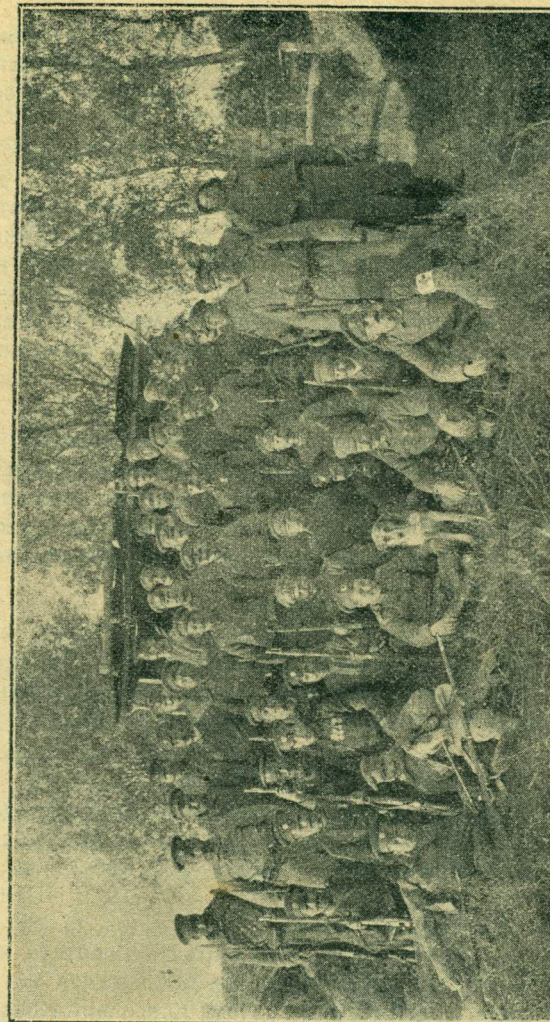
И всички като единъ се понесоха напредъ. Завърза се жестокъ и упоритъ бой около нашитѣ орджия. Отчаяната съпротива на неприятеля не стрѣскаше никого. Тукъ имаше рѣчна борба, въ която съ ножъ бѣха убити много сърби и ромжнци.

Батареитѣ бѣха спасени, отстъплението бѣ спрѣно, положението изобщо се подобри. Знамето на полка, което бѣше въ ротата съ 3-й взводъ се остави съ двама по-слаби войници при дружинния командиръ, а взвода силно настѣпа напредъ. Когато ротата стигна наоколо 1500 крачки ю. з. отъ кантона на шосето Кокарджа Кобадинъ, се спрѣ и окопа.

Къмъ 10 ч. и 30 м. пр. пл. противникътъ пакъ настѣпи срѣщу ротата въ двѣ послѣдватѣлни вериги, но нашитѣ юнаци безъ да мръднатъ отъ мѣстата си съ силенъ залповъ огнь го принудиха да се оттегли.

Въ 2, 3 часа и късно до вечерта противникътъ прѣдприе редъ послѣдователни атаки, които бѣха кърваво отбити. При тия атаки, Командира на ротата макаръ и раненъ остана до окончателното прѣчупване на желанието на врага да мине въ настѣпление. По лицата, станали неузнаваеми отъ прѣстъ и потъ се четеше рѣшителността на каленъ воинъ, попуканитѣ устни мѣлваха страшни слова.

За да се смѣтатъ и послѣднитѣ сръбски и ромжнски вериги, за да се разбие яростта имъ въ изморенитѣ ни гърди, трѣбваша ни ония пчелици чрѣзъ които працаме противнику цѣлувитѣ на смъртта. Трѣбваша патрони безъ

II взводъ отъ ротата.

които боецътъ се чувствува слабъ. Смѣлостта ги донесе.

Редникътъ отъ ротата Продановъ Георги Минковъ ги носеше въ веригитѣ на бойцитѣ съ коня си, като бързаше да отиде за втори. Това насърчи и повигна още по-вече духа у бойцитѣ, които си казваха: „тукъ до единъ ще измремъ, но нито крачка назадъ не ще отстъпимъ“.

Така и стана. Уби се вече всѣкаква охота у противника за настѣпление и атакуване.

Подъ прикритието на ротитѣ отъ дружината батареитѣ по оржедно се изтеглиха и заминаха на Кьоселерската позиция. Ротата прѣз цѣлия день се бори само съ собсвенитѣ си сръдства: огънь и ножъ.

При днешнитѣ дѣйствия частитѣ се бѣха смѣсили и разбъркали.

На мръкване по заповѣдь съсѣдния полкъ се оттегли на старитѣ си Кьоселерски позиции. Ротитѣ отъ дружинитѣ съ знамето защищавано отъ 10-на бойци останаха на позициитѣ си, понеже по една случайност не се получи заповѣдь за отстъпление. Благодарение стоическото държане на борцитѣ, ротитѣ и знамето се спасиха отъ плѣняване.

20 септември 1916 г.

Така прѣкара ротата цѣла нощ на позицията. Къмъ 4 ч. 30 м. пр. пл., като се установи отъ направената рекогносцировка, че всички части по заповѣдь сж се оттеглили на Кьоселерската позиция, ротата въ състава на дружината се оттегли и зае мѣстото на бригадната поддръжка, кждѣто прѣстоа цѣлия день.

21 септември 1916 г.

Дружината се смѣни отъ 8-й п. Приморски полкъ и се оттегли до горичката 4 клм. с. и. отъ с. Гьоль-Пунаръ, кждѣто войницитѣ се изчистиха и прѣведоха въ редъ.

22 септември 1916 год.

Въ 6 ч. прѣди пладнѣ, ротата въ съставъ на дружината тръгна за новото си мѣстоназначение, а именно: кръстопътя Кокарджа-Кьоселеръ и кота 162 Кобадънъ, гдѣто съ пристигането си смѣни дружината отъ 19 п. Шуменски полкъ и се настани въ окопитѣ на сжщия полкъ, около 1 к. м. с. и. отъ с. Кьоселеръ. На смръкване ротата заедно съ другитѣ роти отъ дружината, се прѣдвижиха по близо до бойната частъ и на главната посока Кьоселеръ-Кокарджа, защото се имаше свѣдения, че противникътъ готвялъ нощно нападение.

23 септември 1916 год.

Ротата се върна на сжщото мѣсто, кждѣто стоя до вечерята и при смръкване замина къмъ крайната могила с. и. отъ с. Кьоселеръ за да охранява батареитѣ. Тукъ се ношува на палатки и на 24 септември се завърна на мѣстото си въ окопитѣ.

До 7-й октомври ротата прѣкара на сжщата позиция.

На 8-й октомври ротата въ съставъ на полка, съ нощенъ маршъ, тръгна въ 8 ч. 30 м. слѣдъ пладне по пята: Кьоселеръ, Баше-Пунаръ, Байрамъ-Деде за Кавакаръ.

Въ послѣдното село се установи на бивакъ, кждѣто прѣкара до вечерята, а на 9 сжщи сжщо съ нощенъ маршъ се върна въ Байрамъ-Деде. Къмъ 2 ч. 30 м. слѣдъ пладнѣ дружината приближи къмъ позицията на 36 п. полкъ — на висотитѣ южно отъ с. Карабака и когато се стъмни, го смѣни. Ротата зае позиция 1 $\frac{1}{2}$ к. м. ю. з. отъ с. Карабака източно отъ шосето Байрамъ-Деде—Кобадънъ, като влѣзе въ свръзка съ дѣйствующия въ лѣво 53 п. полкъ, ксѣто бѣ замѣстенъ отъ дружина отъ 47 п. полкъ и турски части, а въ дѣсно — съ 16 рота. Прати се и подофицерски патрулъ за събиране свѣдения за противника.

Деньтъ 10 октомври мина спокойно и ротата си остана на сжщото мѣсто.

Отъ 11-й до 18-й октомври дружината и ротата бѣха на позиция на сжщото мѣсто, като ежедневно биваха обстрѣлвани отъ противниковия артилерийски огънь, а съ изпращанитѣ напредъ разузнавачи се завързваха схватки съ бомби, пушечна и картечна стрѣлба. Ротата бѣше въ дружинна поддръжка.

19 октомври 1916 год.

Почти цѣлъ мѣсець ротата въ съставъ на дружината прѣкара въ движение къмъ единъ или другъ участъкъ, а повечето води позиционна война. При все това славнитѣ борци можаха да възстановятъ силитѣ си и съ новъ устрѣмъ да продължатъ започнатото дѣло.

Ротата бѣ на позиция — 1 $\frac{1}{2}$ к. м. ю. з. отъ с. Карабака. Позицията се състоеше отъ два-три реда усѣвърствувани окопи съединени съ ходове за съобщения и единъ поясъ телени заграждения.

Противникътъ заемаше позиция сѣверно отъ с. Карабака на линията на кота 121 и източно отъ тая кота.

На дружината, която дѣйствува самостоятелно отдѣлно отъ полка въ състава на $\frac{3}{4}$ бригада бѣ даденъ участъкъ и задача: да заеме висотитѣ сѣверно отъ с. Карабака и първата линия окопи на противника. Въ дѣсно отъ насъ дѣйствува 2 дружина отъ полка, а въ лѣво — 1 дружина отъ 47-й полкъ.

Въ 6 ч. 40 м. прѣди пладнѣ се започна рѣдка артилерийска стрѣлба отъ нашитѣ батареи, която поради мъглата скоро се прѣкрати. Къмъ 7 часа батареитѣ ни откриха рѣдъкъ неефикасенъ огънь по противниковитѣ окопи и батареи.

Противникътъ рѣдко и много разсѣено хвърли нѣколко снаряда по разположението на ротата, но не причини загуби. Дружината отъ 47 полкъ и Турския корпусъ настѣпиха посрѣщнати съ силенъ артилерийски, пушеченъ и картеченъ

огънь и когато достигнаха счата на гребена с. з. отъ с Карабака, спрѣха за кратко време и пристѣпиха къмъ окопаване.

На дружината се заповѣда да настѣпи. Участѣцитѣ на ротитѣ останаха както имѣ бѣха дадени на 18 того: ротата въ дружинна поддрѣжка ще се движи задъ и между 15 и 16 роти, които бѣха настѣпили къмъ с. Карабака. Току що се направиха разпорѣдѣтитѣ за настѣпване и се пристѣпи къмъ това, заповѣдано бѣ дружината да остане на старото си мѣсто.

Ротитѣ се събраха въ окопитѣ си, като 16 рота изпрати два взвода да се окопаятъ сѣверно отъ селото, а 13 и 15 роти оставиха по единъ взводъ. Нощта мина спокойно. Артилерийския огънь спрѣ на здрачъ.

Атаката на кота 142.

(20 октомврий 1916 г.)

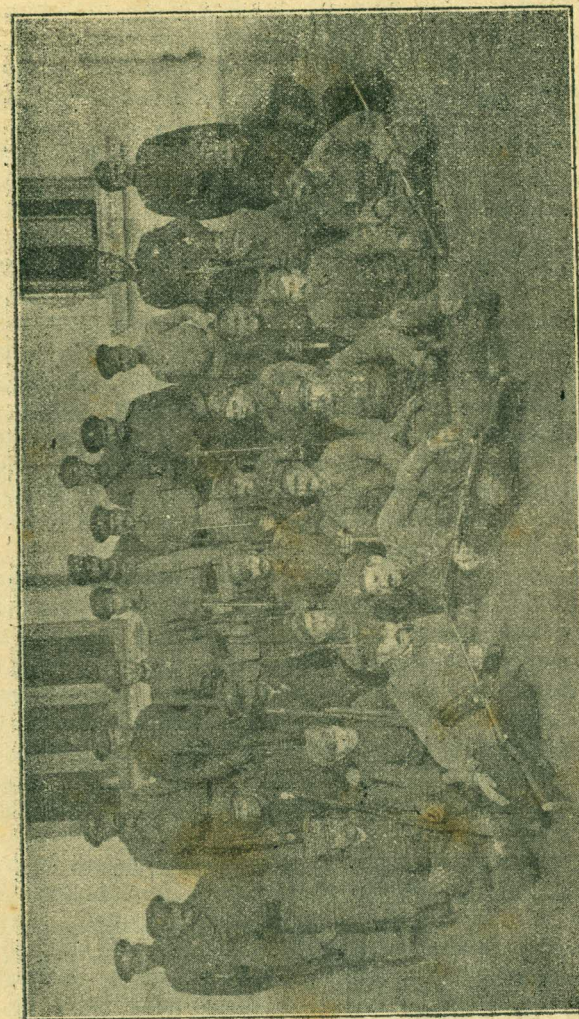
Въ 4 ч 30 м. грѣди пладнѣ се получи заповѣдта за настѣпленieto, което да започне въ 5 часа. Дружината има сѣщата задача — да атакува противника и заеме окопитѣ му сѣверно отъ с. Карабака.

Пукването на зората завари ротата на езика източно и непосредствено до селото, като въ ротна поддрѣжка бѣха оставени I и III взводове. До тука благодарение тъмнината, рстата стигна безнаказано.

Понататѣшното настѣпнение започна послѣдователно, тъй като позицията на противника имаше обстрѣлъ до 800—1000 крачки, нѣщо което отъ далечъ му позволяваше да развива по ефикасенъ огънь. Скоро благодарение на енергичността на настѣпленieto и огъня ни, противника бѣ разколебанъ и започна масово да отстъпва и се прѣдава. Къмъ 11 часа веригитѣ ни завладѣха първитѣ противникови окопи и се насочиха къмъ кота 142, което принуди противника да се оттегли въ главната си укрѣпена позиция при Кобадънъ, отгдѣто откри силенъ артилерийски огънь по ротата и дружината.

На кота 142 ротата се окопа задъ и между 15-а и 16-а роти. Въ прѣдня линия бѣха I, III и IV взводове, а II взводъ остана въ ротна поддрѣжка. Дѣйствующата отъ насъ въ лѣво дружина отъ 47 пѣх. полкъ, се о кѣсна отъ насъ на 1800 крачки и за свръзка съ нея се изпратиха отъ II взводъ два поста и два патрула, които да патрулиратъ между постовеѣ и дружината. На ротата се заповѣда въ случай, че противника прѣдприеме дѣйствиа срѣщу насъ, тоя промеждутѣкъ да се заеме отъ ротата.

Ротата остана да нощува тукъ. Нощта бѣше ясна. Не духаше, а хладъ пѣлзеше низъ околността, увиваше се край ратлините и мърдаше листата на царевичата.

III взводъ отъ ротата.

Атаката на Кобадънската укрѣпена позиция.

(21-й октомври 1916 г.)

На 21 октомврий се получи заповѣдъ да се атакува противника и овладѣе укрѣпената му позиция при с. Кобадънъ (коти 135 и 136). На дружината се даде участѣкъ отъ кота 135 включително до пѣтя Вешаулъ—Кобадънъ изключително. Ротата получи обектѣ като бойна частъ да настѣпи до и въ дѣсно отъ шосето Карабака—Кобадънъ; въ дѣсно

отъ ротата настъпи 13-а рота, а 16-а рота остана въ дружина поддръжка. 15-а рота бѣ прѣдана въ разпорежданството на Командира на полка. Къмъ ротата се прѣдадохъ и 15 души пионери съ задача, когато ротата стигне теленитѣ заграждения на противника да изрѣжатъ и направятъ прѣлѣзи за по лесното имъ минаване.

Мѣстността, по която щѣше да настъпи ротата, е равнина, тукъ-тамъ набраздена съ хубави и красиви долини.

Въ 12 ч. 30 м. сл. пладнѣ, слѣдъ силна артилерийска подготовка, която почна отъ 7 ч. сутринята, ротата стрѣмительно настъпи като въ прѣдния линия бѣха III и IV взводове, а останалитѣ два взвода — въ ротна поддръжка. Още съ настъпването си, ротата бѣ посрѣщната отъ противника съ силенъ артилерийски огънь. Снарядитѣ попадаха край самитѣ вериги, обаче съ прибѣгване напредъ и въ лѣво, ротата избѣгваше силно обстрѣлваната площадъ.

Дружината отъ 47 полкъ заедно съ Турския корпусъ настъпиха и стигнаха до теленитѣ заграждения на противника. Ротата енергично настъпи и се изравни съ Турския корпусъ, който прѣмина теления поясъ и завладѣ окопитѣ на противника при с. Качамакъ — южно отъ това село.

Въ 12 ч. 50 м. сл. пладнѣ, ротата откри огънь по противника, окопанъ здраво на кота 135. Подъ прикритието на огъня, настъплението продължи и ротата стигна на 300 крачки до противниковитѣ окопи на кота 135, прѣдъ които противника бѣ успѣлъ да направи телени заграждения. Затова пѣкъ окопитѣ бѣха два реда, блиндираны съ дебели дървета, съединени съ ходове за съобщения и добри приспособени за стрѣлба.

Задъ окопитѣ е започната направата на двѣ казарми-галерии за около три роти.

Прибѣгвайки по групи и отдѣления, веригитѣ отъ ротата атакуваха противника и завладѣха първия редъ окопи. Тукъ тя бѣ посрѣщната отъ силенъ шрапнеленъ, картеченъ и пушеченъ неприятелски огънь.

Окопитѣ веднага бѣха приспособени за стрѣлба отъ насъ. Отъ тѣхъ ротата откри вихровъ убийственъ огънь по разколебаниятъ противникъ, който въ 4 ч. сл. пладнѣ напусна втория редъ окопи и се оттегли изъ засѣтитѣ съ царевицата ниви южно отъ Кобадънъ, гдѣто отъ стрѣлковитѣ си трачета продължаваше стрѣлбата.

Кота 135 бѣ завладѣна отъ ротата, която веднага продължи настъплението си по мисирлика, кждѣто противникътъ устройваше засади и спираше енергичността на ротата, която приближаваше къмъ теленитѣ заграждения на Кобадънската укрѣпена линия. Прѣзъ врѣме на настъплението ротата съ огъня си поддръжаше настъплението на 16-а рота, срѣщу която противникътъ продължаваше да

дава силенъ отпоръ. Дружината отъ 47 п. полкъ и Турскиятъ корпусъ спрѣха настъплението си близо до с. Качамакъ.

Това даде възможностъ на противника да насочи около два взвода отъ къмъ шосето, съ което се мчеше да спрѣ енергичното настъпление на ротата. I и II взводове откриха по тѣхъ вихровъ огънь и съ свѣткавична бързина настъпиха срѣщу тѣхъ, като ги принудиха скоро да се разбѣгатъ. Артилерията ни усили огъня си по окопитѣ на още държащия се противникъ и го застави отначало съ малки групи, а по-послѣ масово и въ най-голѣмъ безпорядкъ, да напуска окопитѣ си, прѣслѣдванъ отъ нашия пушеченъ и артилерийски огънь.

Ротата, заедно съ другитѣ роти отъ дружината, съ неудържимъ устрѣмъ атакува противника на солидно укрѣпената му Кобадънска позиция и го изтласка отъ нея съ острието на ножа си, слѣдъ което продължи енергичното му прѣслѣждане къмъ селото Кобадънъ.

Прѣдъ фронта на ротата имаше една вътрена мѣлница, въ която се бѣха загнизили нѣколко руснака и силно обстрѣлваха нашитѣ вериги. Ефрейторътъ Георги Атанасовъ като разяренъ лѣвъ се спусна съ свѣткавична бързина къмъ мѣлницата, спрѣ се прѣдъ вратата ѝ съ готова за бой пушка и не даде възможностъ на тѣзи злосторници да избѣгатъ. Притекоха се въ помощъ нѣколко войници отъ отдѣлението му и успѣха да ги плѣнятъ.

Къмъ 5 часа 30 минути слѣдъ пладнѣ, ротата въ състава на дружината, първа влѣзе въ с. Кобадънъ, прѣзъ южната му окрайна, което бѣ освѣтлено отъ горѣщитѣ грамадни купи слама, запалени отъ противника. Още съ влизането на ротата въ селото се взеха мѣрки за щателния му огледъ. Скоро слѣдъ това послѣдва заповѣдъ ротата да стигне на сѣверната окрайна на селото, кждѣто здраво да се настани.

Ситнѣше дъждъ и срѣдъ дълбокото мѣлчание едва се долавяше шепота на капчуцитѣ, който не слѣдъ много стана проливенъ и измокри уморенитѣ борци.

Изпратиха се усилены патраули, които минаха прѣзъ селото и бързо донесоха, че противникътъ е очистилъ селото. Ротата мина селото и се окопа на сѣверната му окрайна западно отъ шосето, водящо за гр. Меджидие.

Отъ тукъ ни прѣдстоеше да дѣйствуваме на сѣверъ къмъ гр. Меджидие. Тая мѣстностъ е редъ ридозе и хребети, които понѣкога като че ли се сливаха въ една равна плоскостъ — море, вълнувано отъ слабъ вѣтрецъ. И полето, и ридовѣтъ и хребетитѣ потънаха въ сивина; самъ съ дълго виждане можеше да се доловятъ линиитѣ на прѣдметитѣ. Прѣстана всѣкакъв шумъ: хилядитѣ войници сѣкашъ бѣха погълнати отъ земята. Измокрени отъ дъжда и изморени

отъ двадесетия бой, тѣ сега почиваха въ сладка дрѣмка, напѣтали единъ до другъ въ окопитѣ

Засипаното съ желѣзо и опово и облѣно съ кръвъ поле, сега бѣше безмѣлано и пусто. Пустота ведно съ смѣтнитѣ спомени за вилнѣлия бѣсъ прѣзъ де я, се ширѣха на дължъ и ширѣ и смущаваха дори и най коравия духъ.

Атаката на кота 127 — Идрезъ-Керуозъ.

22 октомврий.

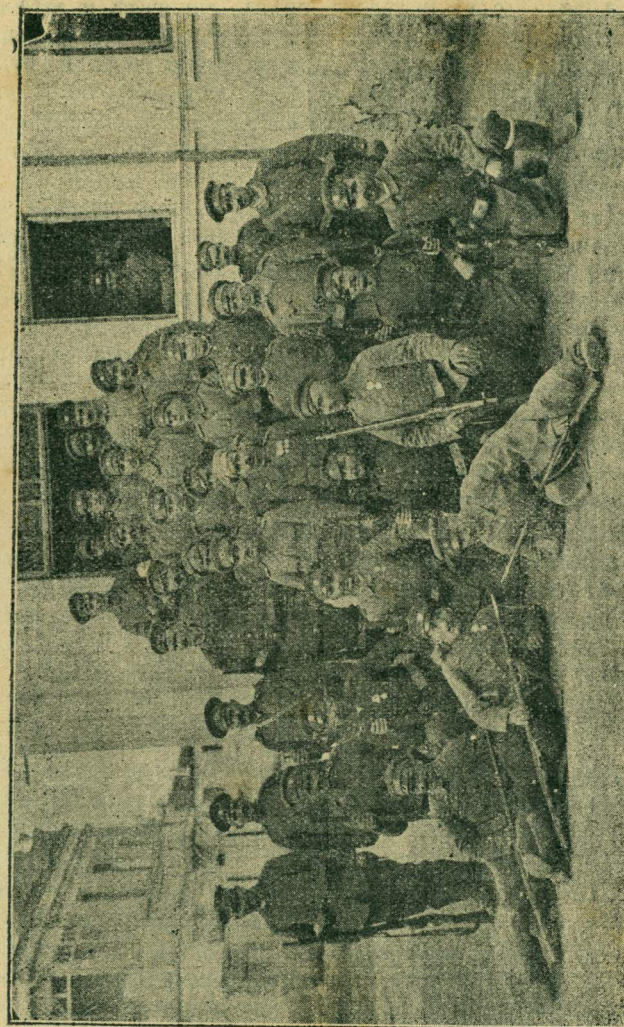
Прѣдстояха нови борби и нови подвизи. Въ 7 часа прѣди пладнѣ се получи оперативната заповѣдъ за днешния день, споредъ която настѣплението ще продължи къмъ гр. Меджидие и че противника ще се атакува гдѣто се срѣщне; въ дѣсно отъ ротата ще настѣва 15-а рота, а въ лѣво ще държи свързана съ 1-а дружина отъ 47 полкъ, като същеврѣменно ротата е направляюща и ще се придържа по черния пътъ Кобадънъ-Меджидие

Командирѣтъ на дружината поздрави ротата, като изтъкна значението на вчерашния успѣхъ съ завладѣването на Кобадънъ и изказа надежда за записване въ гѣнкитѣ на побѣдното ни знаме още по-славни дѣла.

Заповѣда се настѣпление. Ротата се развѣрна въ боенъ редъ: I и IV взводове въ първа линия, а останалитѣ въ поддръжка.

Когато стигна хребета сѣверно 1 километъръ отъ Кобадънъ, противникѣтъ откри силенъ артилерийски барабаненъ огънь по настѣпващитѣ вериги, като стрѣляше редъ фугаси редъ шрапнели. Нашата артилерия още не бѣ излѣзла на позиция — на никаква артилерийска поддръжка, надежда се нѣмаше. Снарядитѣ на противника попадаха добръ, но благодарение на правилното движение на веригитѣ, многото жертви се избѣгнаха

Противникѣтъ бѣ заелъ хребета южно и юго-западно отъ гара Бюлбюль-микъ. Окопитѣ си набързо е пригитвилъ и не се виждаха отъ на тѣ, понеже мѣстността е ниви засѣти съ царевица. Обстрѣлѣтъ и за дайтѣ страхи добъръ. Къмъ 9 ч. ротата влѣзе въ сферата на пѣхотния огънь. Противникѣтъ започна съ пушеченъ огънь да ни обсипва. Веригитѣ залѣгнаха и се скопаха. Откриха огънь по противника. Въ 10 ч. пр. пл. нашата артилерия откри сгѣнь по батареитѣ и веригитѣ на противника. Настѣплението ставаше послѣдователно. Дружиниятъ командиръ заповѣда да се настѣпва планомѣрно безъ увличане. Противникѣтъ прѣдъ ротата имаше слаби части, които къмъ 11 часа се прѣхвърлиха къмъ с. Бюлбюль-микъ, гдѣто се даваше отпоръ.

IV взводъ отъ ротата.

Ротата зае хребета западно и на 3 к.м. отъ с. Бюлбюль-микъ, и за да съдѣйствува на частитѣ дѣйстващи въ дѣсно по заповѣдъ на Командира на ротата, измѣни посоката на настѣплението си източно, като се яви въ флангъ и тилъ на противника срѣщу 2-а дружина и тоя на 19 и п. Шуменски полкъ. Слѣдъ кратъкъ вихровъ сгѣнь откритъ отъ ротата, противникѣтъ отстъпа масово и въ безпорядѣкъ въ сѣверна посока, прѣслѣдванъ отъ насъ съ ножъ и огънь. Тукъ редницитѣ отъ ротата Атанасъ Желѣзковъ, Александръ Вълчевъ и Димо Димитровъ се отличиха съ своето безстрашие.

При настъпването ги излязоха предъ виригите и заблъзаха една неприятелска група която отстъпваше съ една картечница. И тримата откриха силен огън по тази група, а следъ това се хвърлиха бѣсно върху тяхъ. Руситѣ изплашени оставиха картечницата и избѣгаха.

Противникътъ бѣ отхвърленъ на кота 111 южно отъ гр. Меджидие

Въ 5 ч. сл. пл. ротата завладѣ кота 127 (Идрезъ-Керуозъ) гдѣто се окопа. Редниците Петъръ Кирязовъ, Димитъръ Панайотовъ, Петко Неновъ, Митю Начевъ и Пеню Николовъ отидоха охотници напредъ съ цѣль да разузнаятъ разположението на противника. Изпълниха задачата си отлично — заловиха 7 души плѣнници и донесоха, че противникътъ заема кота 111.

Ротата постави 3 поста. Назначи патрули за патрулиране между постовѣ и до съседнитѣ части. Прѣзъ цѣлата нощъ послѣдователно отъ взводоветѣ се изпращаха напредъ патрули за разузнаване напредъ къмъ противника.

Прѣзъ деня, както и прѣзъ нощта вали дъждъ. Птищата се разкалѣха и движението по тяхъ се много затрудни. Войниците измокрени и изкаляни бодро стояха на поста си, съзнавайки, че изпълняватъ свещения дългъ къмъ родината.

Атаката и завладѣването на гр. Меджидие.

(23 октомври).

Хубавъ день. Есенното слънце лѣеше потоци свѣтлина въ необозримото пространство. Окоето едва можеше да съзре по нѣкога на небесната синева нѣкой тънъкъ прозраченъ облакъ, който съ показването си още изчезваше, като неуловима мечта.

Въ 6 ч. и 30 м. пр. пл. оперативната заповѣдъ за днесъ се събщи на ротнитѣ командири отъ Командира на дружината, споредъ която на дружината се дава участъкъ: кота 127, кота 111 включително и буквата м. на надписъ „Меджидие“. Въ изпълнение на тая заповѣдъ, Командира на дружината назначи въ бойна часть 14 а, 15-а и 16-а роти, а 13 а — въ дружинна поддръжка. Ротата е на лѣвия флангъ на бойното разположение на дружината като държи свързка съ дружината отъ 47 п. полкъ.

Ротата въ състава на дружината настѣпи къмъ издигнатия гребенъ Вайвасинъ-баиръ, който бѣ усиленъ фортификационно съ солидни окопи и ходове. Още съ повдигането на хората, противниковата артилерия ги обстрѣля; обстрѣляни бѣха и съ пушеченъ огънъ.

Противникътъ е заелъ хребетчето южно на 200 крачки отъ кота 111. Взводоветѣ отъ бойната часть застъпнаха и откриха огънъ, подъ прикритието на който поддъжките

настъпваха. Противникътъ слѣдъ като показа слаба съпротива, се оттегли на кота 111, отъ кждѣто откри силенъ пушеченъ и картеченъ огънъ по ротата. Взводоветѣ настѣпваха послѣдователно безъ да се увеличатъ. Като достигнаха 300 крачки до окопитѣ на неприятеля, бойната часть откри силенъ огънъ. Нашата артилерия тоже сипеше снарядитѣ си по окопитѣ на противника. Въ 8 ч. 30 м. се прѣдприе нощно настѣпление съ силенъ тласкъ. Противникътъ не можа да устои на селния ни напѣнъ и като тѣлпа отстъпа.

Заехме кота 111, прошарена съ усъвършенствувани окопи и ходове за съобщение. IV взводъ зае фронтъ на изтокъ и откри огънъ по противника, който още се държеше срѣщу 2-а дружина отъ полка. Това допринесе доста за да се разколебае противника и почна масово и въ безпорядкъ да напуца позицията си.

Тукъ особено се отличи IV взводъ отъ ротата. Нѣколко наши смѣлчаци заблъзали 4-ма неприятелски войници отстъпватъ, като влачели съ себе си и 2 картечници. Нашитѣ моментално откриватъ залповъ огънъ по тяхъ и се спускатъ като свѣткавица върху имъ. Изплашенитѣ неприятелски войници за да спасятъ себе си оставятъ картечницитѣ и избѣгватъ. Взетитѣ картечници веднага се прѣдадоха на картечния взводъ при дружината и не слѣдъ дълго врѣме тѣ бѣха употребени срѣщу противника, който бѣше заелъ хребета южно и непосредствено отъ гр. Меджидие, кждѣто набързо си приготвялаше удобни стрѣлковы трапчета и се организираше.

Настѣплението продължи съ цѣль да се изгони противникътъ отъ тая му послѣдняя позиция и да се зазладѣе гр. Меджидие. Тукъ нашето настѣпление ставаше бавно, хората прибѣгваха на групи, защото неприятелътъ сипеше градъ отъ куршуми. *)

Въ 12 ч. на пладнѣ се заповѣда на ротата да спрѣ настѣплението за извѣстно врѣме. Ротата се окопа на 300 крачки отъ противника. Понеже дружината отъ 47 полкъ остана и въ страна на около 2000 крачки, една неприятелска верига отъ около 30 човѣка се яви въ флангъ на ротата, окопа се и откри огънъ по насъ. IV взводъ насочи огъня си къмъ тази противникова верига, но негова картечница почна силно да жари взвода. Картечницата на противника не може да устои на нашия огънъ и шестима неприятелски войници я повлѣкоха назадъ. Въ тоя моментъ смѣлиятъ Бони

*) Ваводния командиръ на I-и взводъ — подпоручикъ Жековъ Райчо Николовъ, младъ — едва що завърши школата за запасни офицери, енергиченъ и смѣлъ, проникнатъ отъ важната задача, която прѣдстоеше за разрѣшение, поведе взвода си смѣло напредъ за да нанесе послѣдния ударъ на коварния врагъ и допринесе и той заедно съ взвода си своята данъ за освобождението на гр. Меджидие. Но още не пристигналъ на 25 крачки, неприятелски крупнъмъ пропиза геройскитѣ му гърди и той умрѣ безъ да види свободата на Добруджа, за която даде младия си животъ.

Боневъ отъ гр. Варна неустрашимъ и самоотверженъ боецъ, грибна доста на близо и откри огънь по тия шестима неприятелски войници, които искаха да спасятъ своята картечница. Той сполучи да убие петимата и се впусна да упови останалия живъ, но бѣше спрянь отъ фелдфебела, защото нашия огънь бѣ доста засиленъ и възможно бѣше тоя хребецъ да бж е убитъ отъ нашъ куршумъ. По-послѣ тая картечница бѣше взета отъ нашитѣ.

Въ 2 ч. сл. пл. се заповѣда настѣпление съ заповѣдъ на всѣка цѣна да се завладѣе гр. Меджидие. Настѣплението започна съ особена енергичность и въ 3 ч. сл. пл. противникътъ бѣ принуденъ да избѣга, а ротата въ състава на дружината заавадѣ хребета. Тукъ ротата се устрои на настѣпн къмъ града, който вече се виждаше. Противниковата артилерия откри честъ огънь по насъ, за да даде възможность на хората си да се изтеглятъ. Срълбата му, обаче, бѣше не ефикасна. Настѣплението продължи и ротата спрѣ на южната окрайнина на града, гдѣто получи заповѣдъ да се скопае. Въ дѣсно бѣ 15-а рота, а въ лѣво и въ отстъпъ 10-а рота, която бѣ прѣдана къмъ дружината.

24 октомври.

Хубавъ октомврийски день. Врѣмето бѣ ясно и способствуваше за настѣпление.

Въ 9 ч. 45 м. пр. пл. Командира на дружината съобщилъ заповѣдта за настѣплението. Дивизията се насочва къмъ крепостъ а Черна вода. Дружината ще настѣпва по посока на кота 97 включително $1\frac{1}{2}$ к.м. южно отъ кота 102 и кота 126 и като стигне на $1\frac{1}{2}$ к.м. южно отъ кота 121, да се окопае и затвърди. Слѣдъ като се съобщилъ тая заповѣдъ, ротата съ състава на дружината въ походенъ редъ мина прѣзъ града Меджидие и потегли за кота 97. Когато дружината мина железнопътната линия Меджидие - Каролъ I, дружината получи назначение авангардъ на полка. За членъ отрядъ бѣ назначена 15-та рота. Ротата остана въ главнитѣ сили на авангарда. Като главнитѣ сили на авангарда въ 12 часа пр. пл. стигнаха кота 97, движението се спрѣ. Въ 1 ч. сл. пл. дружината, разчленена по ротно за движение подъ артилерийски огънь, настѣпа. Въ първа линия бѣха 13-а и 16-а роти. Задъ тяхъ 14-а и 15-а роти въ поддръжка, като ротата се движеше задъ 13-а рота. Когато приближихме кота 102 постоветъ на противника, последния откри огънь по патрулитѣ ни. Ротата се развърна въ боевъ редъ. Въ прѣдъ линия се назначиха I и II взводове, III взводъ остана въ поддръжка, а IV взводъ по заповѣдъ на Командира на дружината се назначи въ дѣсно и напредъ за свързка съ 4 Маршеви по кѣ, дѣйстващъ въ дѣсно отъ полка. Отъ тукъ се оказаха по-точно обективитѣ: 13-а рота 1 к.м. южно отъ кота

126, въ лѣво на нея 16-а рота. Кота 102 бѣ заета отъ слаби неприятелски части които бѣха скоро прогонени. Настѣплението къмъ кота 126 започна въ 8 ч. и 40 м. сл. пл. Артилерията на противника откри силенъ огънь по насъ. Пушечната му и картечна стрѣла се сжщо усили. Ротата прѣзъ всичкото врѣме се движи на 400 крачки задъ 13-а рота.

Въ 5 ч. и 50 м. сл. пл. 13-а рота увладѣ кота 126, Ксманлира на дружината заповѣда да се придвижимъ въ лѣво и напредъ и като влѣземъ въ свързка съ 2 дружина отъ полка, да се окопаемъ. Ротата въ състава на дружината се придвижи на указаното ѣ мѣсто и се окопа задъ и въ отстъпъ на 13-а рота — дѣснофланговата рота на дружината, Тукъ ротата като дружинна поддръжка ношува. Когато се стѣмняваше, единъ неприятелски кавалеристъ идеше право къмъ насъ, прѣдполагайки че сж негови части. Той извика: „не се бойте братци, двѣ руски бригади ни идватъ на помощъ“. Едва що изрече тия думи двама наши войници — единия отъ ротата редникъ Иванъ Минковъ отъ с Караджа-отъ, а другия отъ 13-а рота, се спуснаха върху му. Кавалериста падна отъ коня и посочи да бѣга къмъ гр. Меджидие, но двамата наши войници го стигнаха и го намушиха съ ножоветѣ си. Въ него се намѣриха доста важни документи за разположението на тѣхнитѣ войски, които се прѣдадоха на дружинния командиръ.

Нощта бѣше доста хладна. Въздухътъ сѣкашъ ставаше по рѣдѣкъ и гърдитѣ сж мжа доставяха облѣкчение за сърдцето. Ние грохнали и капнали за сънь, налѣгахме за да почивае и съберемъ сили за утрѣшния день.

25 октомври.

Още прѣзъ нощта се получи заповѣдъ за настѣплението прѣзъ този день. Въ 6 ч. 40 м. пр. пл. настѣплението започна по посока къмъ кота 121. Въ бойна часть бѣха 13-а и 16-а роти. Въ дружинна поддръжка — 14-а и 15-а роти, като ротата се движи задъ 13-а рота. За ротна поддръжка бѣха оставени III и IV взводове.

Безъ да срѣцнемъ противникъ, ротата въ състава на дружината въ 7 ч. 30 м. пр. пл. мина кота 121, а въ 8 ч. 30 м. мина и кота 108, която макаръ и укрѣпена още отъ мирно врѣме, не бѣ заета. Отъ тукъ ротата въ състава на дружината, въ походенъ редъ, потегли за гр. Черна-вода. Когато приближихме висотитѣ сѣверно и сѣверо-западно отъ гр. Черна-вода, противникътъ откри огънь по патрулитѣ ни. Веднага ротата се развърна въ боевъ редъ. Противникътъ бѣ заелъ позиция край казармата и лозята съ слаби части. Въ 9 ч. пр. пл. стигнахме тия висоти безъ да водимъ бой, тъй като противникътъ не даде никаква опора, а избѣга въ града, кждѣто бѣше и плѣненъ. Ротата се събра на с. из-

точната крайнина на града и въ походен ред влезе въ града. Противникът от мониторите си хвърли въ града няколко снаряда и рани единъ подофицеръ от ротата.

До 3 ч. сл. пл. на войниците бѣ дадена почивка.

Заповѣдано бѣше дружината да остане за гарнизонъ въ града. От ротата се пратиха патрули изъ града за въвеждане редъ въ него и се поставиха постове при складоветъ. Когато наредъ си зае мѣстата, заповѣда се да тръгнемъ съ полка. Въ 6 ч. сл. пл. ротата въ състава на дружината спрѣ на 3 к. м. ю. и. отъ гр. Черна вода и се установи на бивакъ за ношуване.

На 26 октомври врѣмето бѣ ясно и хубаво; ни едно облаче не засѣнчаваше небе ния сводъ. Въ 8 ч. пр. пл. ротата въ походен редъ въ състава на дружината тръгна въ походъ. Прѣди тръгването Командира на дружината благодари на всички за доброто държане и постигнатите успѣхи и изказа надеждата си, че и за напредъ сѣщо така ще продължаваме юнашкото дѣло до окончателното разбиване на врага. Слѣдъ тия хубави и насърчителни думи, потеглихме. Въ 1 ч. сл. пл. стигнахме 1 к. м. сѣверно отъ с. Челеби-кьой, гдѣто се установихме на бивакъ.

П ради 7-дневните непрѣкъснати боеве, умората бѣ пълна. Всички чувствуваха нужда отъ по-продължителна почивка. Тукъ се ношува и почивахме до 8 ч. сутринята на другия день. Привечеръ небето се заоблачи и завалѣ пороенъ дъждъ, който значително захлади врѣмето, разкаля пѣтищата и пѣтуването стана трудно.

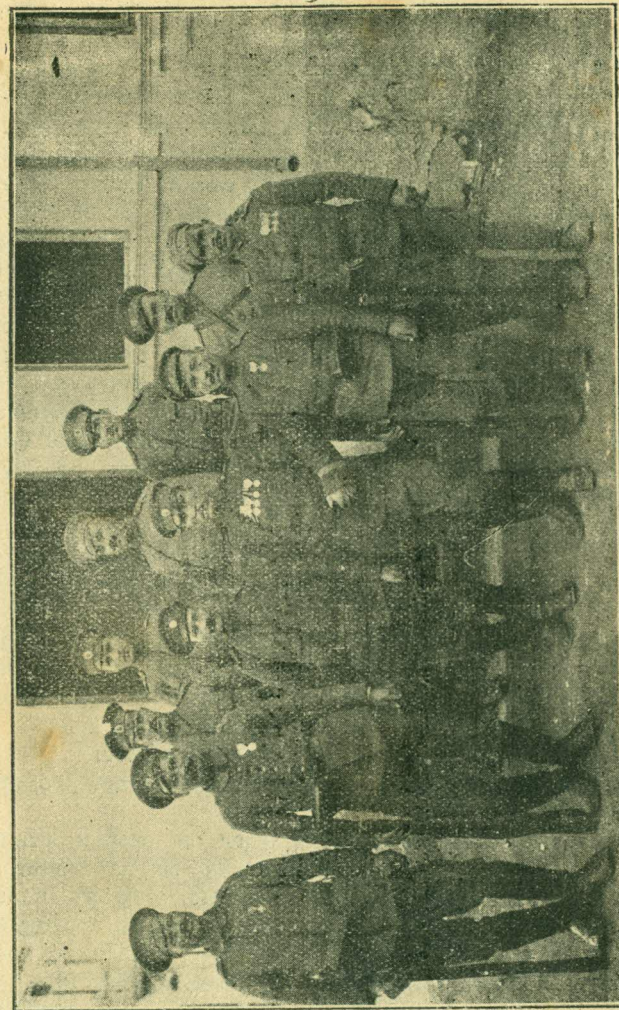
На другия день — 27 октомври, въ 8 ч. пр. пл. ротата въ състава на дружината по егли въ походъ и въ 5 ч. 20 м. сл. пл. стигна въ с. Доробанци, кждѣто 4 клм. с.-и. отъ селото се разположи на бивакъ.

На 28 октомври ротата въ състава на дружината въ 12 ч. и 20 м. сл. пл. замина да смѣни германците и да продължи започнатата отъ тяхъ работа по укрѣпването на позицията. На ротата бѣ даденъ участъкъ отъ 500 крачки между кота 177 (9½ клм ю. з. отъ с. Естеръ) и могилата, находяща се на 1500 крачки западно отъ казаната кота. Задъ срѣдата на участъка ротата се разположи на бивакъ.

На 29 октомври прѣзъ цѣлия день ситнеше дъждъ. Не духаше, и хладъ пълзеше изъ пѣтищата, увиваше се край рѣтлините и слабо мърдаше на опадалите още ослядени листа.

Прѣдъ и слѣдъ пладнѣ ротата работи по укрѣпването на позицията.

На 30 октомври до 10 ч. пр. пл. ротата работи окопите. Въ 1 ч. сл. пл. потеглихме за с. Ташъ Пунаръ. По пѣтя се получи заповѣдъ, съ която се съобщаваше, че нашата дружина, съ още двѣ роти, 1 картеченъ взводъ и двѣ

Началнически персоналъ на ротата.

дългобойни батареи оставатъ за гарнизонъ въ гр. Черна-вода. Въ 5 ч. сл. пл. ротата въ състава на дружината стигна с. Кьоръ-Чешме, кждѣто се разположи на квартири за ношуване.

На 31 октомври ротата въ състава на дружината въ 8 ч. пр. пл. потегли за гр. Черна-вода, кждѣто пристигна въ 3 ч. 30 м. сл. пл. и хората се настаниха въ казармите на града.

На 1 и 2 ноември войниците отъ ротата бѣха заети съ почистване на помѣщенията и складоветъ. Поставиха

се постове при складоветъ и пжтищата. Пратиха се и 4 патрула

До 9 ноември ротата прѣкара почти въ почивка, като войниците заемаха наряда въ града. На 9 ноември 13-а и 16-а роти които бѣха на западния изходъ на Черно водския мостъ, къмъ 5 ч. пр. пл. бѣха нападнати отъ противника въ съставъ около една дружина. Подъ силния напоръ на противника и по заповѣдъ тѣ бѣха принудени да отстъпятъ на източния му изходъ. Още на 8 ноември вечерта ротата получи заповѣдъ на 9 сжщи въ 7 ч. пр. пладнѣ да бжде при моста, отъ кждѣто ще ѝ се окаже позицията, която ще укрѣпва. Въ 6 ч. пр. пл., когато 13-а и 16-а роти бѣха прѣнесли съ лодки половината отъ хората си, ротата тръгна отъ казармитѣ къмъ моста и въ 6 ч. и 45 м. пристигна въ лѣво отъ него. Тукъ бѣ 13 а рота, която бѣ заела позиция. Противникътъ обстрѣлваше съ пушеченъ и картеченъ огънь дѣсния брѣгъ на Дунава. Ротата спрѣ задъ 13-а рота, готова въ случай на нужда да дѣйствува. 16-а рота бѣ заела позиция сѣверно отъ моста. Командира на дружината заповѣда ротитѣ да се окопаятъ, като ротата се окопае въ лѣво отъ 13-а рота. Въ изпълнение на дадената заповѣдъ ротата зае оказаното ѝ мѣсто и започна направата на окопи.

Прѣзъ нощта на 9 сръшу 10 ноември ротата нощува на открито, като прати патрули и назначи постове за охрана.

Нощта вече покриваше съ тъмното си було цѣлата околностъ. Гжстата мъгла пратеше нощта по-мрачна и не проицаема. Дунава монотонно и жаловито шумеше.

Войниците прѣкараха нощта почти будни, но нищо се не случи.

На 10 ноември прѣзъ цѣлия день се работи усилено по укрѣпването на позицията. Започна се работенето на втори редъ окопи. Де ѣтъ мина спокойно, а прѣзъ нощта имаше прѣстрѣлка между постоветѣ на двѣтъ страни. Вечерта ротата нощува на открито, като назначи 4 поста, 2 секрета и 2 патрула за охрана на дадения участъкъ.

На 11 и 12 ноември продължи работата по укрѣпването, като започна направата и на телени заграждения.

На 13 ноември ротата бѣ прѣмѣстена на друга позиция още на 4000 крачки южно и започна работенето на нови окопи.

На 14 ноември работата по укрѣпването продължи, но съ по-малкъ темпъ, понеже постоветѣ на противника ни обстрѣлваха постоянно. Прѣзъ нощта прѣстрѣлката отъ врѣме на врѣме се усиливаше особено край моста. Ротата нощува въ окопитѣ, като охраняваше участъка си.

На 15 сжщи работата по укрѣпването продължи. Получи се заповѣдъ охранението за напредъ да се заеме съ застави, като една рота заеме участъкъ отъ моста включи-

чително южно до водната инсталация, а другата — отъ моста сѣверно до с. Сеймени-мичи. Охранението се зае отъ 13-а и 16-а роти, а нашата рота вечерта се прибра въ казармитѣ за нощуване.

Отъ 15 ноември до 2 декемврий охранението продължаваше по тоя начинъ — единъ день 13-а и 16 а роти, другъ день 14-а и 15 а роти

На 2 декември се получи заповѣдъ въ 5 ч. сл. пл. ротата да замине на kota 117. 5 кил. южно отъ гр. Черна-вода, за да смѣчи 12-а рота отъ полка, понеже ротитѣ отъ 3-а дружина ще се събератъ въ казармитѣ и ще получатъ ново назначение. Въ изпълнение на тая заповѣдъ, ротата незабавно тръгна да заеме новия си участъкъ, който се състоеше: отъ водната инсталация на гр. Черна-вода до вала сѣверно отъ с. Кок-рлени. Въ 7 ч. сл. пл. ротата зае охранението на новия си участъкъ, като постави три застави; IV взводъ — дѣсна застава, която постави единъ постъ отъ 12 души при инсталацията и още два други отъ по 8 души въ лѣво, които постове ще прашатъ патрули отъ по двама да обикалятъ постоветѣ. Тая застава влѣзе въ свръзка въ дѣсно съ 13-а рота, I взводъ — сръдня застава — постави два поста отъ по 8 души и единъ секретъ отъ 4 човѣка; въ лѣво влѣзе въ свръзка съ лѣвата застава — III взводъ отъ ротата. Последната постави тоже два поста отъ по 8 души и секретъ отъ 4 души; въ лѣво при вала влѣзе въ свръзка съ ескадрона отъ 1-и коненъ полкъ.

До 6 декември ротата въ състава на дружината охранява тая позиция като работи по укрѣпването ѝ.

6 декември.

Студенъ декемврийски день. Духаше много силенъ и студентъ вѣтръ. Безброй облаци се влачаха по небесната синевина.

Получи се заповѣдъ, че дружината ще бжде смѣнена и ще заеме позиция при с. Балтаджещи. Сборниятъ пунктъ за цѣлата дружина бѣ казармитѣ въ гр. Черна-вода. Въ 2 ч. 30 м. сл. пл. ротата въ състава на дружината бѣ прѣдъ казармитѣ при шосето Черна-вода—Меджидие. Въ 3 ч. сл. пл. дойде Командира на дружината, поздрави и слѣдната съ похода и слѣдъ това се тръгна за с. Балтаджещи. Слѣдвахме пжтя: с. с. Жебаку, Ташъ-Пунаръ и Балтаджещи. Ротата въ състава на дружината стигна въ последното село въ 10 ч. 30 м. сл. пл. и се установи на бивакъ западно и на 1 кил. отъ селото.

На 7 и 8 декември ротата почива на сжщото мѣсто.

На 8 декември заповѣдано бѣ дружината да се настани въ уврата 1¹/₂ кил. сѣверно отъ с. Балтаджещи, гдѣто двѣтъ роти ще бждатъ бригадна, а другитѣ двѣ — въ полкова

поддръжка. Кои роти какво назначение ще получатъ, Командира на дружината ще заповѣда при случай. Въ 3 ч. сл. пл. ротата потегли за оказаното ѝ мѣсто, гдѣто съ стигането си още построи палатки за ношуване. Слѣдъ построяване на гала-китѣ, започна се работенето на землянки.

Прѣзъ деня на 9 декември ротата почива на сѣщото мѣсто. Получи се заповѣдъ че нашата дружина ще смѣни 2-а дружина отъ полка, която е на позиция на кота 234. Въ 6 ч. 30 м. сл. пл., слѣдъ като хората се навечеряха, ротата тръгна да смѣни 6 а р. отъ полка и въ 8 ч. сл. пл. зае участъка си на кота 234, като постави въ първа линия четиретѣхъ взвода, тъй като окопи за поддръжка нѣмаше, защото мѣстото е каменисто.

Тукъ охраната се състоеше въ това: всѣки взводъ изпрати по 7 души на постъ прѣдъ втория поясъ телени заграждения и по 4 часови до теленитѣ мрѣжи. Назначиха се патрули да патрулиратъ отъ постъ до постъ и патрули, които да отиватъ къмъ страната на противника да разузнаватъ. Въ дѣсно отъ ротата сж двѣ картечници отъ 19 полкъ и 13-а рота, а въ лѣво е 15 а рота. Прѣзъ нощта имаше честа прѣстрѣлка.

Прѣзъ деня на 10 сжщи имаше много гѣста мъгла, която не позволяваше да се наблюдава на повече отъ 50 крачки. Охранението остана така, както бѣше прѣзъ нощта. Цѣлия денъ имаше пушечна стрѣлба отъ страна на постоветѣ и отъ двѣтъ страни. Изпратенитѣ патраули отъ всѣки взводъ послѣдователно донесоха, че когато се приближили до постоветѣ на противника, били посрѣщнати съ огънь отъ тѣхъ и поради мъглата не могли да се добератъ до свѣденія. Прѣзъ нощта тоже имаше пушечна прѣстрѣлка. Войницитѣ работиха по усъвършенствуването на окопитѣ. Дадоха се работници на пионеритѣ, които въ участъка на ротата работѣха двѣ галерии-скривалища и доизкарваха втория поясъ телени заграждения.

Отъ 11 до 14 декември ротата прѣкара на охранение на сѣщата позиция, прѣзъ което врѣме освѣнъ обикновената пушечна прѣстрѣлка и рѣдка артилерийска стрѣлба, нищо важно нѣмаше.

По донесенията направени отъ изпращанитѣ на прѣдъ патрули отъ бойната частъ, противникътъ прѣзъ нощта на 15 декември е напусналъ позицията си. Дружината въ състава на полка ще настѣпи че цѣлъ да заеме височинитѣ 142, 148 сѣверо-източно отъ с. Муслу и да се затвърди на тѣхъ. Нашата дружина остана въ бригадна поддръжка. Въ 7 ч 30 м. пр. пл. Командира на дружината събщи оперативната заповѣдъ на ротнитѣ командири и назначи ротата съ 15-а рота въ първа линия, като ротата се движи въ дѣсно отъ 15-а рота.

Къмъ 9 ч. пр. пл. дружината се разчлени по ротно съ междина между ротитѣ 150 крачки и дълбочина 400.

Въ 3 ч. 30 м. сл. пл. дружината стигна с. Капуджи и се спрѣ на ю. и. му окрайна Противниковата артилерия хвърли нѣколко снаряда по нашитѣ прѣдни части.

Въ 4 ч. 15 м. сл. пл. настѣплението продължи и стигнахме на 1 1/2 клм. западно отъ с. Сириу, гдѣто си пригот-

Ротнитѣ санитарии.

вихме резервни оксипи. За охрана на ротата се назначи единъ взводъ, който постави 4 поста. назначиха се и патрули, които да патрулиратъ между постоветѣ; другъ единъ патрулъ да отиде къмъ полковата поддръжка за да научи добръ мѣстото ѝ и въ случай на нужда да ни води.

16 декември.

Получи се заповѣдъ за насѣпление споредъ която противникътъ прѣзъ нощта е отстъпалъ. Пѣтя на слѣждане на дружината е: кота 164, източно отъ с. Дюлгеру, кота 194

и кота 224. Въ първа линия се назначиха 14-а и 15-а роти, а 13-а и 16-а — поддръжка. Ротата си изпрати напред един патруль.

Към 12 ч. на пладнъ стигнахме източната крайна на с. Дюлгеру; въ 2 ч. сл. пл. минахме кота 168, а въ 3 ч. и 30 м. спрѣхме до рѣкичката на 1 клм. с.-и. отъ Мохамедча.

Въ 4 ч. сл. пл. се започна слаба артилерийска и пушечна стрѣлба. Прѣднитѣ части бѣха въ контактъ съ противника.

Ротата продължи настѣплението и мина прѣзъ кота 212, а въ 6 ч. 30 м. спрѣ въ дола на 3 клм. ю.-и. отъ с. Хайдаръ, гдѣто прѣкара нощта. Прѣзъ нощта се изпратиха патрули за свръзка съ полковата поддръжка.

17 декември.

Въ 7 ч. пр. пл. се получи заповѣдъ дружината да смѣни 1-а дружина и получава назначение полкова поддръжка. Следъ единъ часъ настѣплението продължи, като ротата се движи въ походенъ редъ.

И полето и възвишенията бѣха потънали въ сивина. Гъста мъгла се бѣ спустнала и само следъ дълго виране могатъ да се забѣлѣжатъ силуетитѣ на прѣдметитѣ, поради това и движението се извършваше бавно.

Ротата мина източно отъ с. Рахманъ и трѣгна по посока на с. Рамазанкѡй. Въ 11 часа прѣди пладнѣ дружината спрѣ сѣверно отъ рѣкичката на кръстопѣтя Рахманъ-Топологъ и Фогарашъ-кѡй—Касъмча, защото артилерията на противника откри огънь по бойната частъ на полка.

На ротата се заповѣда да изпрати два взвода въ челни отряда. До гдѣто челниятъ отрядъ и патрулитѣ си заематъ мѣстата, противникътъ отстъпва. Ротитѣ се окопаха на кота 223, като си приготвиха резервни окопи. Прѣзъ нощта се изпратиха патрули за изучаване мѣстото на дружинитѣ отъ първата линия.

Нощта мина спокойно, защото нѣмаше контактъ съ противника.

18 декември.

Ротата съ дружината продължи настѣплението си и въ 5 ч. сл. пл. стигна на кота 377. Взводоветѣ се настана на 50—60 крачки единъ отъ другъ като стражеви застави и всѣки взводъ постави по единъ мостъ и назначи по единъ патруль за патрулиране между постоветѣ. Изпрати се и патруль, който ходи на 3 клм. напредъ за разузнаване, но нищо не забѣлѣзалъ.

19 декември.

Кишавъ декемврийски день. Небето е покрито се тъмни облаци.

Ротата въ съставъ на дружината е на кота 377 южно отъ с. Кърджиларъ. Оперативната заповѣдъ се получи въ 10 ч. пр. пл. и следъ половинъ часъ дружината въ походенъ редъ трѣгна по посока на с. Яйла, Акбунаръ и кота 330.

Когато дружината наближи с. Акбунаръ, къмъ 12 ч. на пладнѣ, противникътъ хвърли нѣколко снаряда по колоната. Ротитѣ веднага се развърнаха за движение подъ артилерийски огънь, минаха прѣзъ селото и спрѣха сѣверно отъ него въ скалистия уврагъ. Противникътъ е на позиция на южния хребетъ отъ кота 346 и самата кота. Има окопи съ траверси и единъ поясъ телени заграждения.

20 декември.

Командирътъ на дружината въ 8 ч. пр. пл. заповѣда на ротитѣ отъ бойната частъ да изпратятъ усилені патрули къмъ страната на противникътъ и разузнаватъ за разположението му. Тѣ донесоха, че противникътъ заема хребета южно отъ кота 346, самата кота и височинитѣ ю. з. отъ с. Балабанча. Споредъ заповѣдта дружината има сѣщия участъкъ. На ротата се даде сѣщото назначение.

Въ 2 ч. 30 м. сл. пл. артилерията ни започна дѣйността си, като постепенно усиливаше огъня си по окопитѣ на противника. Къмъ 4 ч. сл. пл. на пѣхотнитѣ части се заповѣда да настѣпятъ. Ротитѣ бѣха посрѣщнати отъ силенъ пушеченъ и картеченъ огънь. Настѣплението съ ротата извърши съ тънки вериги, като постави два взвода въ първа линия и два въ втора.

Следъ кратъкъ бой, противникътъ срѣщу кота 330 започна да отстъпва. Прѣдъ фронта на дружината той се сѣщо разколеба, започна да бѣга на групи, огъня му намалѣ, нашето настѣпление стана по енергично и въ 5 ч. и 15 м. сл. пл. веригитѣ ни минаха теленитѣ заграждения.

Противникътъ избѣга отъ позицията си, състояща се отъ два реда отлично маскирани окопи, съединени съ ходове за съобщен е.

Въ лѣво и дѣсно се чуватъ още гърмежи; тамъ другитѣ части още водѣха бой.

Дружината зае позицията на противника 1½ клм. ю. з. отъ с. Балабанча, следъ което се изпратиха патрули напредъ. Като дружинна поддръжка, ротата зае позиция задъ 1 рота.

Първата рота отъ полка, която бѣ прѣдана къмъ дружината, заемаше охраната на дружинния участъкъ — скалистия хребетъ ю. з. отъ с. Балабанча, прѣдъ и задъ

който се простираха двѣ успоредни лѣхчинки обрасли съ рѣдка гора.

Ротитѣ отъ дружината скрити задъ високъ хребетъ, изморени отъ трудния нѣколко дневенъ походъ, налѣгаха около голѣмитѣ огньове.

Зрителтъ отдалечъ би изпитвалъ истинско удоволствие отъ тая ферична гледка на многото огньове. Замислена гората се чудеше на нощнитѣ си обитатели и отъ врѣме на врѣме въздишайки за изгубената си красота, размърдваше огненитѣ езици, които като че милваха издалечъ изморенитѣ лица на жаднитѣ за сънъ войници. Буйнитѣ огньове крѣпѣха още будни бойцитѣ, които кланяйки се като на свѣтецъ, неусѣтно заспиваха.

Въ 3 ч. лѣдъ полунощъ бѣ заповѣдано на 1 рота да се прибере при дружината си. Нейното мѣсто зае ротата и Командиртъ на дружината заповѣда да се изпрати единъ взводъ на скалистия хребетъ 1 км. ю. з. отъ с. Балабанча, въ дѣсно отъ пратен я отъ 15 р та взводъ, съ цѣль да се обезпечи за дружината тоя хребетъ.

Четвъртиятъ взводъ отъ ротата съ взводния си подофицеръ — първиятъ отъ храбрецитѣ, който винаги е служилъ за примѣръ на войницитѣ си съ своята самоотверженостъ и безстрашие, ст. подофицеръ Тони Георгева, бѣ изпратенъ за тая цѣль. Съ стигането си още организира свръзка съ съседния полкъ и осигурява съ това всѣка изненада на почиващитѣ свои другари.

По свѣдения събрани отъ задовени плѣнници се разбра, че една неприятелска дружина, която прѣзъ деня е почивала въ с. Балабанча, ще ни атакува на разсъмване. Вземаха се всички мѣрки като се усилиха постоветѣ, и реди се по често имъ обикаляне и се раздадоха на войницитѣ още 6 мби.

Току що заелъ мѣстото си поста съ неговъ старши мл. подофицеръ Христо Юрдановъ, послѣдниятъ дочува равномѣрни въздържани тракания, които постепенно се усиливали. Сжщиятъ излиза напредъ поста и дочува кашляне и заморено дишане. Никакво съмнѣние, — това е противникътъ.

Въ украинината на гората на 20—30 крачки прѣдъ постоветѣ ни противникътъ чакалъ само заповѣдъ за атака.

Шепата защитници, убѣдени въ намѣрението на близкостоящия противникъ, откриватъ силенъ огнь по него. Веднага слѣдъ първия залпъ неприятелтъ се нахвърля върху имъ, надявайки се на близката помощ. Започва се ржкопашенъ бой на върха на чуката, кждѣто редникътъ Господинъ Стоя овъ убива съ ножа си двама отъ нападателитѣ, но и двама редника отъ взвода биватъ ранени съ щикъ. Пушкитъ и малкото бомби, съ които разполагалъ взвода сж били недостатъчни да отбиятъ удара на атакующия про-

Ротната музика.

тивникъ, затова пѣкъ имъ помогнали многото камъне, съ които си послужили вмѣсто бомби.

Старшиятъ на втория постъ ефрейторъ Петръ Юрдановъ, като чува силната стрѣлба при първия постъ, присъединява се съ своитѣ войници и съ общи усилия повръщатъ останалитѣ ясиви казаци.

Постътъ, изпратенъ за свръзка съ 15 а рота, на мл. подофицеръ Петко Къневъ и редницитѣ: Рубинковъ М. Христовъ, Недѣлковъ Стоянъ Савовъ, Яневъ Драгостинъ Аврамовъ, Траяновъ Илия Христовъ, Георгиевъ Н. Димовъ

и Сава Петровъ, като чули силната стрѣлба и схванали намѣрението на противника, по инициативата на младши-подофицера, се притекли въ помощъ на своитѣ другари, взели живо участие въ отбиването атаката на противника и хванаха въ плѣнъ 14 руснака.

Не слѣдъ много руснацитѣ отново организирани повториха своята атака. Тоя пжтъ IV взводъ заедно съ отдѣленията отъ 13-а и 16-а роти и взвода отъ 15-а рота, подъ натиска на многочисления противникъ, се оттеглятъ.

21 декември.

На разсѣмване дружинния командиръ заповѣда оттеглилитѣ взводове да заематъ мѣстата си на скалистия хребетъ. IV взводъ въ тънка верига настѣпи и когато почна да се качва по ската, останалитѣ слаби противникови части се оттеглиха, а постовеѣ имъ бѣха заловени. Слѣдъ малко цѣлата рота настѣпи и зае хребета.

Когато ротата зае позицията на хребета, противникътъ задъ скалитѣ въ съставъ около двѣ роти въ три послѣдователни вериги настѣпва срѣщу ротата. Използвайки удобствата на мѣстността, Командира на ротата, откри съ взводовеѣ отъ бойната частъ друженъ залповъ огънь, ефикасността на когото принуди противника да спрѣ и започне да се окопава. Донесено бѣ на Командира на дружината за това, послѣдния изпрати 15-та рота, която зае позиция въ лѣво отъ ротата. Съ огънь настѣплението на противника бѣ спрѣно.

Нашата артилерия откри огънь по противника прѣдъ фронта на дружината, който започна масово да бѣга, прѣслѣдванъ отъ нашия пушеченъ и картеченъ огънь.

Противникътъ се оттегли по посока на с. Ханчарка и Джаферка-Руса.

Понеже частитѣ въ лѣво и дѣсно бѣха останали назадъ, получи се заповѣдъ да се затвърдимъ на заетата позиция. Въ изпълнение на тая заповѣдъ ротитѣ заеха хребета както слѣдвѣ: най въ дѣсно 13-а рота, която държи свързка съ 31-и полкъ, до нея 16-а рота, послѣ картечния взводъ, 14-а рота и най-послѣ 15-а рота. Изпратиха се патрули, които донесоха, че противникъ нѣма. Тукъ ротата ношува, като постави два поста и единъ секретъ.

Нощта мина спокойно.

22 декември.

Въ 8 часа пр. пл. на ротата се заповѣда да изпрати единъ патрулъ съ подофицеръ, който да огледа с. Ханчарка. Пожелаха да отидатъ редницитѣ: Яневъ Драгостинъ Авра-

мовъ, Янковъ Недѣлко Петровъ, Рубинковъ Маринъ Христовъ, Маринъ Тодоровъ съ младши-подофицеръ Петко Къневъ, който тоже се отличаваше съ своята храбростъ и безстрашие. Приближаватъ се до селото и по двама влизатъ отъ различни страни въ него. Редницитѣ Драгостинъ Аврамовъ и Маринъ Тодоровъ заловиха двама плѣнници, които докараха въ ротата. Скоро изпратения патрулъ се завърна и донесе, че селото е чисто отъ противникъ.

Въ 2 ч. 30 м. другитѣ роти се събраха при нашата рота, срѣда на разположението на дружината, и се потегли прѣзъ с. Ханчарка за Циганка. Въ 8 ч. сл. пл. стигнахме на 3 к м. южно отъ послѣдното село, гдѣто се установихме за ношуване, а ротата бѣ назначена за охраняюща и постави 3 застави и единъ взводъ въ главенъ караулъ.

Нощта мина спокойно. Врѣмето бѣше студено. Студениятъ вѣтръ щипѣше по ушитѣ и събаряше тукъ-тамъ останалитѣ още не окапали отъ слана листа. На войницитѣ се разрѣши да палятъ огньове. Послѣднитѣ насѣдали около огньовете тихичко разправѣха за прѣминалитѣ бойове, за прѣхвърленитѣ едно слѣдъ друго много и много долини и хълмове.

23 декември.

Ротата прѣкара на сѣщото мѣсто съ сѣщото назначение

24 декември.

Въ 8 ч. 50 м. пр. пл. се заповѣда ротата да се приготви за пжтъ. Тя се събра, поздравена бѣ отъ Командира на бригадата, отъ Командира на полка и отъ Командира на дружината и 9 ч. 10 м. потегли. Къмъ 11 ч. пр. пл. мина прѣзъ с. Циганка и продължи пжтя си къмъ манастира „Кокошъ“. Въ 3 ч. 30 м. сл. пл. ротата стигна на южния скатъ на височината „Кокошлукъ“ с.з. отъ манастира „Кокошъ“.

Тукъ между клонетѣ на низката джбова горичка се построиха палатки за ношуване и отморяване. Накладаха се огньове и цѣлата височина свѣтна. Войницитѣ насѣдали около огньовете, весело си изпѣ иказваха, припомнях миналото и съ жаръ говорѣха за бъдещето. За трети пжтъ слѣдъ жестоки боеве гледката на родния Дунавъ изпълваше съ радостъ сърдцето на българина. Отъ врѣме на врѣме погледваха къмъ своитѣ палатки и неволна усмивка се изтрѣгваше отъ тѣхнитѣ уста, усмивка на въображаемо блаженство, на чувство отъ наслада. Тѣ бѣха довольни, че ще прѣкаратъ нѣколко часа на почивка подъ своитѣ палатки, които въ тѣхното въображение, бѣха по-красиви отъ най-красивата вила.

Топлата храна и животворящите топли лъчи на буйно разпалилите се огньове, из ово повърнаха изгубените ни от дневния поход сили. Спокойната нощ мина във сладък сън и утрото ни разбуди съвършено бодро, готови за нов поход и нови посветли дъла.

Атаката на кота 197.

25 декември.

Сутринта слънцето като огнено кълбо се показва на хоризонта и със своите лъчи пробуди заспалата природа. Бивака се озари със веселите гласове и смехове на отморените войници. Пълна хармония между душевното състояние на последните със милото и весело декемврийско утро. Широката и гладка повърхност на тихия бълв Дунав от север, отражаваща като огледало слънчевите лъчи, даваше приятна гледка на която и идеш: да допълни красивата картина на утрото.

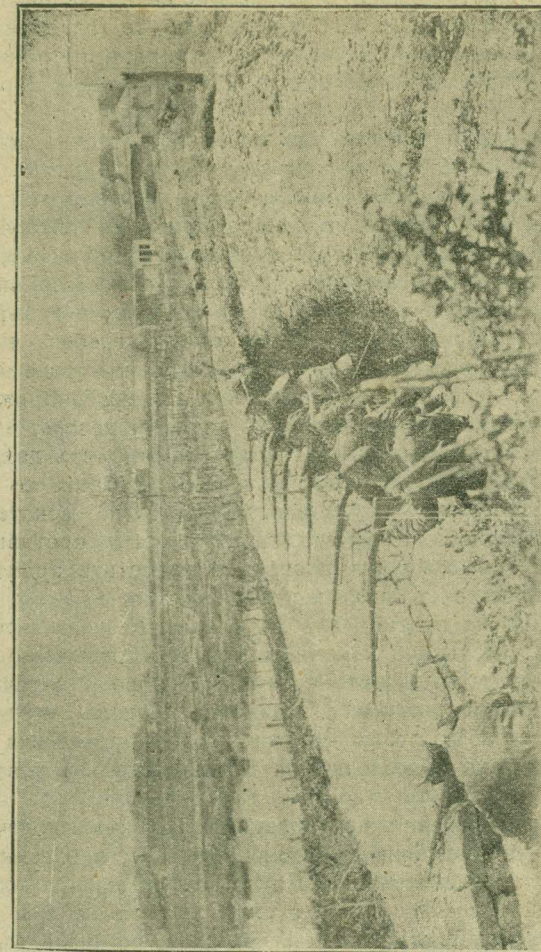
Небето е ведро — времето е тихо.

В 8 ч. пр. пл. се получи заповед от Командира на дружината да бъде готова за път като при това се съобщи и посоката на настъпването: кота 197, с. Ракелъ, Лункавица, за да се прогонят отвъд Дунава останалите още противникови части. Набързо ротата беше готова за път и след половин час беше на чело на дружинната походна колона. Изпрати се III взвод за членен отряд с направление първоначално към кота 201, а впоследствие им се даде посока към кота 197. Една полурота от 16-а рота се изпрати във ляво за свързка между полка и 19 п. Шуменски полк.

Местността е хълмиста, прорязана от малки долчета. Само няколко коларски пътища се извиваха и пакатушаха. Тук-там някоя разрушена къщурка напомняше, че някога и тука е имало живот. От три страни се издигаха слабо обрасли висоти, само на север погледа се губеше във Бесарабската равнина.

Бавно-бавно дружината, подобно на змия, залакатуши по запустелите ниви по пътя на челния отряд. Неприятелът започна с отделни артилерийски изстрели разсѣяно да обстрѣлва гр. Исакча и околността му. Не след много дружината се спря на югоизточния скат на кота 201 обрасла със храсталък, а челния отряд се изкачи на височината за да огледа местността напред.

Тук дружинният командир събра ротните командири и след като се ориентира върху местността съобщи на ротните командири, че дружината ще настъпи по посока на кота 197, която беше аята от противника.

Ротата на позиция.

От тук дружината продължи движението си във походен ред. Понеже заповедта беше веднага да се тръгне напред, а челния отряд беше на височината, за да се не губи време с дочакването му, се назначи друг взвод за членен отряд.

В същото време останалата полурота от 16-а рота се изпрати във дясно странично покритие, със заповед да се придържа към дясния бряг на Дунава и охранява фланга.

Дружината мина северно от кота 201 и се спря във дола 1 1/2 — 2 к. м. с. з. от кота 201 (2 1/2 к. м. ю. и. от

с. Принчипе Никола). Ръка единична пушечна срѣлба бѣше открита отъ противниковитѣ постове, но нашия членъ отрядъ и странично прикритие ги принуди да се развърнатъ въ боенъ редъ, а къмъ 11 ч. 10 м. пр. пл. противниковата артилерия откри огънь по ротата и нашето дѣсно странично прикритие.

Челния отрядъ бѣше усиленъ съ още единъ взодъ за да могатъ да се добератъ до първата източна висота ($\frac{1}{2}$ к.м. южно отъ с. Принчипе Никола) отъ гребена, който има направление отъ изтокъ на западъ, голъ на който 4 слаби възвишения на 600—800 крачки една отъ друга очертаваха релефа. Сѣвернитѣ склонове на тоя гребенъ се спускатъ отначало стръмно, а послѣ съ слабъ наклонъ, а завършватъ до балтитѣ на Дунава. Въ подножието на гребена е разположено с. Принчипе Никола, скоро построено, тѣсно и дълго около 2 к.м. село. Южнитѣ склонове на гребена сж сжщо стръмни, залѣсени и прорѣзани съ дълбоки долове.

Отъ западната частъ на гребена се отдѣлятъ два езика. Едина съ сѣверо западна посока, слабо извиващъ се на сѣверъ и се завършва въ западната частъ на селото. Той прѣдставлява слабо завита джга, отъ която противникътъ обстрѣлваше съ кръс осанъ огънь мѣстността прѣлъ него. Другиятъ езикъ е съ югозападна посока.

Окопитъ на противника, дълбоки стрѣлковы рапчета, защото мѣстността е камениста, сж построени по двата езика на кота 197. Противникътъ заемаше и източната и западната крайнина на с. Принчипе Никола което село бѣше пригответено за отбрана. Позицията на противника имаше добъръ обстрѣлъ и позволяваше да се обстрѣлва и най-малката гънка отъ мѣстността.

Съ приближаването на челния отрядъ къмъ височината, се донесе, че противникътъ заема кота 197, а негови слаби части сж на гребенчето източно и непосредствено на кота 197.

За овѣда се на челния отрядъ усиленъ съ 3-и взводъ да настѣпятъ напредъ, а I и IV взводове останаха въ ротна поддръжка на 300 крачки задъ бойната частъ.

Слънцето високо се издигаше на хоризонта. То изпращаше своята сѣгрѣвающа топлина, която згрѣваше и безъ това разпаленитѣ сърдца на борцитѣ.

Веригитѣ на ротата настѣпваха смѣло напредъ, въпрѣки огъня, които бѣлваше неприятелската артилерия върху имъ. Нашата артилерия стрѣляше по кота 197.

Въ 2 ч. 40 м. сл. пл. II и III взводове достигнаха и заеха височината източно и непосредствено източно отъ кота 197 (висотата на която е писано цифра 197). Противникътъ откри силенъ пушеченъ огънь, по нашитѣ вериги, а и даѣтъ картечници поставени на кота 197 не закѣснѣха да запѣятъ своята зловѣща пѣсенъ.

Въ дѣсно отъ ротата бѣше страничното прѣкритие, а въ лѣво — 12-а рота отъ 3-а дружина, която сжщо настѣпваше къмъ сжщата висота.

Между страничното прѣкритие и Дунава оставаше празно мѣсто, за попълването на което се изпрати 13 а рота; дружината послѣдователно се развърщаше въ боенъ редъ.

Подъ прикритието на нашия залповъ огънь, въ 4 ч. сл. пл. ротата успѣ да се придвижи още на около 100—150 крачки напредъ. Отъ тукъ ротата обстрѣлва противника по кота 197 и западната крайнина на с. Принчипе Никола. Тукъ ротата замръкна. Заповѣда се да се окопае, а за свръзка съ противника се изпращаха непрѣкъснато патрули.

Взводоветѣ се изне оха малко напредъ за обстрѣлъ и започнаха да се окопаватъ. Въ участъка дойдоха два картечни взвода — единъ отъ полка, а другия отъ 2-а картечна рота на 8 п. Приморски полкъ.

Ротата постави два поста и единъ секретъ. Възстанови свръзката съ съседнитѣ роти и цѣла нощъ изпраща патрули, които често биваха посрѣщани отъ огъня на неприятелскитѣ постове. Въ това положение ротата ношува, като нощната тишина биваше нарушавана отъ пукота на картечната и пушечна стрѣлба и силния трескъ на бомбитѣ.

Прѣзъ нощта се донесе, че противникътъ е напустналъ окопитѣ. За тази цѣлъ трѣбваше да се изпратятъ по смѣли войници за да разузнаятъ, да прозрѣятъ донесението и събератъ по-положителни свѣдения за противника. Изпратиха се редницитѣ: Атанасъ Желѣзковъ, Желѣзко Господиновъ, Стоянъ Доневъ и Филю Миревъ заедно съ взводния си подофцеръ. Безъ страхъ, съ рискъ на живота си, но съ високо съзнание за важната задача, която имъ бѣ възложена, тѣ смѣло се приближиха до противника и въпрѣки, че бѣха обстрѣляни отъ него, се върнаха обратно, слѣдъ като се увѣриха, че противника е на мѣстото си и се окопава.

Атаката на западната крайна висота отъ кота 197 — Принчипе Никола.

26 декември.

Нощта мина спокойно, макаръ да се нарушаваше отъ честия пушеченъ и картеченъ пукотъ.

Въ 8 ч. пр. пл. артилериитѣ и на двѣтъ стрѣлни се поздравиха отначало съ отдѣлни изстрѣли, които постепенно зачестиха и не слѣдъ много достигнаха до върха на своята барабанна сила. Нашата артилерия обсипваше съ градъ шрапнели и гранати окопитѣ на противника по кота 197 и западната крайнина на с. Принчипе Никола, Безбройнитѣ малки облачета образувачи се отъ прѣскащитѣ се въ въздуха.

шрапнели, засънчиха небето и бавно-бавно се движеха и разносиха отъ повъващия тихъ вѣтрецъ.

На ротата се запозѣда да чака заповѣдь за настѣпление, като съ това се цѣлеше да се даде възможност на съседнитѣ роти да се изравнятъ съ ротата като направляюща. Съ своя залповъ огънь до 1 часа сл. пл. тя прикриваше настѣплението на другитѣ роти.

Въ 1 часа слѣдъ пладнѣ ротата започна своето настѣпление, което ставаше доста бавно, поради откритата мѣстност и силния противниковъ пушеченъ и картеченъ огънь. Една картечница въ западната окраина на селото фланкираше ротата и празеше още по-рисковано бързото настѣпление. По единично или на групи отъ 3-4 човѣка, подобно на лодки, които се плъзгатъ по гладката повърхност на езерото подкарвани отъ слабия вѣтеръ, войницитѣ се прѣдвижваха напрѣдъ влачейки се по к рема си несмушавани отъ гущитѣ прѣстъ или парч та желѣзо, които се сипѣха около тѣхъ.

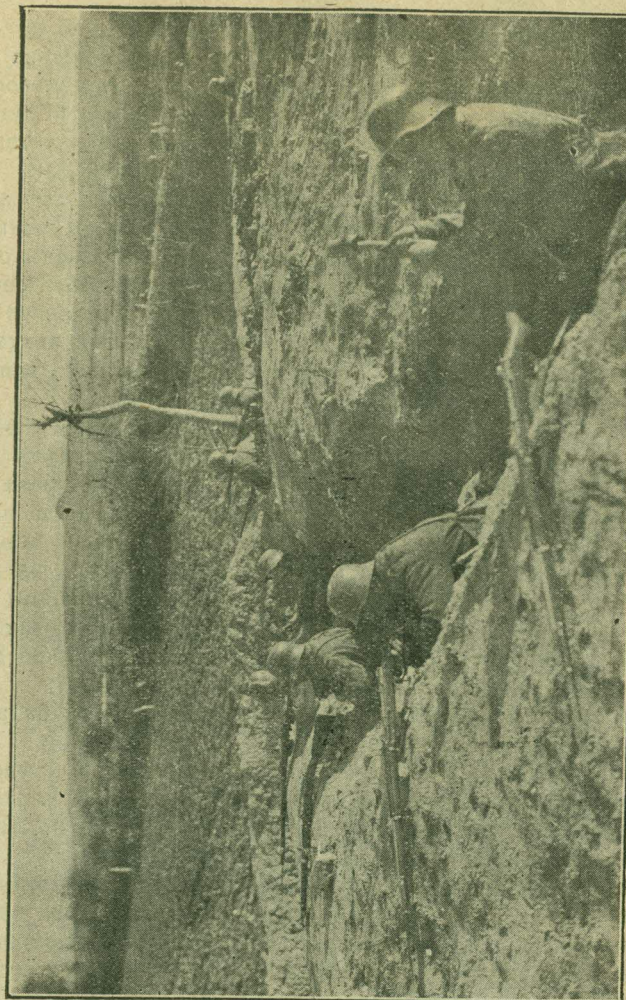
Въ 1 ч. и 30 м. сл. пл. ротата започна да пълзи по източния склонъ на кота 197. За да ни отхвърли на старото мѣсто, противникътъ започна усилен дѣйност и се опита да обхване 3-и взводъ, но бѣ посрѣщнатъ отъ сил ия картеченъ огънь на 2-а картечна рота отъ 8 п. Приморски полкъ, която успѣ да излѣзе на позиция, и отъ друга страна. Храброто и самоотвержено държане на войницитѣ, сломиха опита на противника и разбраха неговитѣ надежди. Сжщата участъ постигна и втория опитъ на противника, съ който се опита да обхване 16-а рота.

Подъ прикритието на убийствения огънь що разви нашата артилерия по кота 197 (западния край кждѣто бѣха противниковитѣ окопи), ротата успѣ да се приближи и окопае на около 30 крачки до противниковитѣ окопи. Усилията бѣха голѣми — цѣли буци камъни споени помежду си съ пластове чакълъ, трѣбваше да се прѣодоляватъ.

До вечерята ротата остана на мѣстото си, кждѣто води бой за да се затвърди.

Къмъ 2 ч. сл. пл. стрѣлбата и отъ двѣтѣ страни се усили. Неизброимо число куршуми пропищѣха надъ главитѣ ни. Картечницитѣ продължаваха своето монотонно и грозно клокочене. Всичкия този шумъ се сливаше въ общъ трѣсъкъ, срѣлъ който само отдѣлнитѣ артилерийски изстрѣли се чуваха. Гласътъ на човѣка оставаше беззвученъ срѣдъ този адски трѣсъкъ и тънтежъ.

Слънцето се бѣше скрило задъ хоризонта. Слаба дрезгавина придружена съ студъ проникващъ до кости, се спущаха надъ земята. Стрѣлбата постепенно започна да утихва. Само отдѣлни изстрѣли отъ врѣме на врѣме още прѣзваха

Щурмова група.

въздуха, но скоро и тѣ замръха и къмъ 5 ч. и 40 м. сл. пл. всичко пакъ утихна.

Бивали ли сте нѣкога въ нѣкоя воденица? Слѣдъ като $\frac{1}{2}$ часъ сте слушали трѣсъка на колелетата ѝ, чувствували ли сте умората слѣдъ нейното спиране? Нѣщо подобно ставаше и тукъ слѣдъ като изново на полесражението тишина зацари. Радостна усмивка озаряваше лицето при мисълта на настѣпилата почивка. Човѣкъ се чувствува доволенъ, че свободно може да си отдѣхне, свободно да даде просторъ на чувствата си.

Войницитѣ си зашушнаха весело и съ смѣхъ изпращаха подигравки по адресъ на противника — руснакъ.

По заповѣдъ на дружинния командиръ двата взвода отъ 16-а рота се прѣдадоха въ разпореждане на Командира на 14-та рота. Изпрати се сжщо и единъ картеченъ взводъ. Въ първата линия се туриха I, III и IV взводове и единъ взводъ отъ 16-а рота. Втория взводъ отъ ротата и останалия такъвъ отъ 16-а рота въ ротна поддръжка, така че взвода отъ 16-а рота зае позиция въ дѣсно и въ отстъпъ отъ ротата. Картечната рота отъ 8 п. полкъ (3 картечници) зае позиция между I и III взводове, а картечния взводъ отъ полка бѣ оставенъ на позиция при взвода отъ 16-а рота.

Въ това положение започна усиленото окопаване и здраво настаняване на достигнатата позиция. Окопаването се чуваше и отъ двѣтѣ страни, но при все това нито единъ изстрѣлъ не се даде.

Ротата постави 5 поста и два секрета, една постъ отъ които бѣше до 16-а рота. Сжщо и отъ 16-а рота се изпрати единъ постъ между полуротата отъ 16-а рота и 13-а рота. Изпрати се патрулъ, който се приближи до противника отстоящъ на 40 крачки, но бѣ посрѣщнатъ съ огънь. Прицѣнявайки добръ бойната обстановка, Командира на работа, неизключвайки едно нощно нападение отъ страната на противника, взе всички мѣрки за осуетяването му ако такова послѣдва. Патронитѣ се попълниха, донесоха се още два съндѣка, — единъ съндѣкъ бомби бѣха раздадени.

На хората се заповѣда да бодърствуватъ и да бждатъ готови за всѣка евентуалностъ.

Нощта пакъ насжпи. Тѣмна непрогледна и студена нощъ. Всичко бѣше наоколо тихо, само ударитѣ на кирката върху камен-стата почва нарушаваха нощната тишина. Войниците тихичко си приказваха.

За мигъ тишината се наруши отъ зловѣщия трѣсъкъ на експлодирала бомба. Слѣдъ нея втора, трета. Това бѣше къмъ 9 часа сл. пл., когато нашитѣ постове бѣха нападнати отъ усиленитѣ противникови патрули. Нашитѣ патрули слѣдъ като отговориха съ бомби, се върнаха въ окопитѣ.

Започна се незабавно и силна пушечна стрѣлба. Забушува буря, въ която хиляди пушки свѣтваха и очертаваха една линия, на която свѣтлината подобно на свѣткавицата прѣминаваше отъ едина до другия край. Противникътъ подъ прикритието на унищожителния си огънь, настѣпваше. Той бѣ посрѣщнатъ отъ бомби и отъ силенъ картеченъ и пушеченъ огънь отъ наша страна. Войниците безстрашно, чувствувайки силата и надмощието въ себе си, се готвѣха да посрѣщнатъ противниковата нощна атака и я отбиятъ „съ ножъ“. Младшия подофицеръ Гатю Ивановъ и редниците: Вълчо Сжбева, Георги Мариновъ, Недѣлко Петровъ, Стояновъ Вичо Юрдановъ, Вѣчваровъ Господинъ Стояновъ, Арнаудовъ Тръндафилъ Георгиевъ и ефрейтора Златаровъ Си-

Нападателнитѣ групи (бомбоеритѣ) на ротата.

меонъ Христовъ, въ тоя критически моментъ, рѣшили по-добръ да умратъ, отколкото да допуснатъ противника и подтикнати отъ съзнание на благородния дългъ за благо на Отееството, излизатъ прѣдъ веригата си и съ бомби посрѣщатъ врага. Слѣдъ 20 минути ожесточена борба, при която епическото хладнокрѣвие къмъ смъртта у нашия войникъ достигна върха на своята проява. Противникътъ се видя безмошенъ, безсиленъ да устои срѣщу тази борба и отстъпа на старата си позиция. Стрѣлбата постепенно утихна и тишината наново се възобнови.

Отъ заловенитѣ два ранени плѣнници се установи, че противникътъ е прѣдприелъ тази атака съ една рота и съ цѣлъ да ни отхвърли отъ опозицията.

Скоро слѣдъ това войницитѣ си заеха мѣстата и ротата зановува.

Къмъ 11 ч. сл. пл. отъ заловенитѣ други двама неприятелски войници се узна, че противникътъ възнамѣрявалъ къмъ 5 ч. пр. пл. на угрѣшно число пакъ да ни атакува и че срѣщу ротата сж 3 и 15 роти отъ 244 пѣхотенъ полкт. Взеха се всички мѣрки за отбиване и на тая атака, ако дѣйствиелно противникътъ я прѣдприеме. До сутринята войницитѣ бодърствуваха и бѣха готови за нова борба, но освѣнъ пушечна стрѣлба, която отъ врѣме на врѣме се усиливаше, нищо по вече се не случи.

Ефрейторътъ Георги Жечевъ и редницитѣ: Калчо Ивановъ, Тодоръ Вълчевъ, Курти Яневъ и Петъръ Киразовъ сами пожелаха да отидатъ напредъ като патруль и разузнатъ за противникътъ. Скришно, дебнешкомъ, пѣлзейки по корема си, тѣ се приближиха къмъ окопитѣ на противника. Въ окопитѣ на противника владѣе гробна тишина. Въпрѣки неизвѣстността всрѣдъ която се намираха, съ рискъ да бждатъ издебнати и ханати отъ противника, тѣ безстрашно приближаваха къмъ окопитѣ му. И ето тѣ сж надъ опразненитѣ противникови окопи, — противникътъ очистилъ. Дадоха условния знакъ и слѣдъ малко ротата ги зае.

Къмъ 5 ч. сутринята ротата хвана двама ранени и двама здрави плѣнници.

Атаката на противника на кота 92 — с. Ракелъ.

27 декември.

Слѣдъ като се узна, че противникътъ е опразнилъ кота 167 и отстѣпилъ, Командирътъ на дружината заповѣда незабавно заемане на неприятелската позиция. Въ 6 ч. пр. пл. III взводъ въ рѣдка верига зае окопитѣ на противниковитѣ позрѣжки, а слѣдъ него и I взводъ въ тѣнка верига зае позиция въ дѣсно отъ III взводъ; II и IV взводове останаха за ротна по рѣжка, като имъ се заповѣда да се движатъ на 300 крачки задъ веригитѣ и то: II взводъ задъ III, а IV — задъ I. Дойде и Командира на дружината, който поздравя I и IV взводове за отличното имъ държане на кота 197 и каза нѣколко назидателни и насърчителни думи.

Ротата трѣбваше да настѣпи и за цѣлѣта се изпратиха два усиленни патрули по посока на кота 92.

Мѣстността, кждѣто прѣдстояха дѣствия на ротата, е хълмиста, доловетѣ на която иматъ направлен е отъ югъ къмъ сѣверъ. Обрасла е съ рѣдки и млада гора. Почвата е камениста.

Още отъ сутринята слаба мъгла покриваше земята, но къмъ 8 ч. тя се спусти още по вече и затрудни извънредно много ориентирането и свръзката.

Въ 9 часа пр. пл. ротата въ състава на дружината стигна до сѣверния склонъ на гор стия връхъ 1 клм. сѣверозападно отъ манастира „Тикилещи“. Отъ тукъ ротата изпрати два патрула, които да разузнатъ и донесатъ за положението на противника къмъ кота 92, а ротата спрѣна въ походна колона, се разположи въ долѣтъ до горѣпоменатата висота. За сжщата цѣлъ бѣ изпратенъ единъ усиленъ разузнавателенъ патруль и отъ 13-а рота.

Мъглата почна да се разгѣдява и не слѣдъ много прѣдъ очитѣ ни се откри чистото и ясно небе. Мѣстността прѣдъ насъ е гола. На около 2 клм. прѣдъ насъ единъ хребетъ съ направление отъ сѣверъ къмъ югъ очертава хоризонта. На срѣдата му като куполъ се издига кота 92, а сѣверно отъ него е с. Ракелъ. Само двѣ вътрени мѣлници и едно кичесто дърво по него спратъ погледа. Окопитѣ на противника се ясно очертаватъ. По тѣхъ се забѣлѣзва рѣдко движение на единични лица.

Два дола съ направление отъ югъ къмъ сѣверъ ни отдалечаваха на 1300—1500 крачки отъ противника. Отъ втория долъ е дѣлѣха други, които съ завивания достигатъ близо до позицията и прѣдставляватъ удобни постѣпи за незабѣлѣзаното ни приближаване.

Патрулитѣ донесоха, че като приближили на 1000 крачки до противника, последниятъ ги посрѣщналъ съ огънь. Окопитѣ на противника се ясно забѣлѣзватъ по цѣлото протяжение на хребета сѣверно и южно отъ кота 92.

Въ 10 ч. 30 м. пр. пл. противниковата артилерия откри огънь по първа дружина, която настѣпваше въ дѣсно отъ насъ по посока на с. Ракелъ и достигаше до балтитѣ на Дунава.

Въ сжщото врѣме се получи оперативната заповѣдъ, съ която на полка се заповѣлва да овладѣй противниковата позиция а частно на дружината, като бойна частъ, ще дѣйствува въ състава на полка, и получи обектъ кота 92. Въ изпълнение на тая заповѣдъ, Командира на дружината заповѣда 13-а, 15-а и 16-а роти да бждатъ въ бойна частъ, а 14-а рота въ ротна подрѣжка, 13-а рота да държи свръзка въ дѣсно съ 1-а дружина, а 16-а въ лѣво съ 3-а дружина отъ полка. Направляюща рота 15-а тѣкмо къмъ кота 92. Ротата да се придържа задъ 15-а рота.

Въ 12 ч. по обѣдъ се почна настѣплението и ротитѣ почнаха послѣдователно да изпращатъ взводове въ тѣнки вериги. Това прѣдвижване даде възможность на нашитѣ батареи да излѣзатъ на позиция и прѣкриватъ настѣплението.

Когато ротите минаха долътъ, който непосредствено лежеше прѣдъ насъ, огънятъ на нашата артилерия достигна до барабаненъ. Цѣли кълба димъ излизаха отъ окопитъ на противника и правеха невъзможно наблюдението. Противниковата артилерия стрѣляше, но нейния огънь не бѣ така ефикасенъ. Подъ прѣкритието на унищожителния ни артилерийски огънь, нашите вериги настѣпваха безспирно. Противникътъ отначало упорито се държеше, но когато ротите отъ бойната частъ приближиха и се гоивеха за ударъ съ ножъ, разколебалия се противникъ на малки групи започна безпорядъчно отстъпление, което подбодри ротите отъ бойната частъ за атакуването и завладѣването на противниковата позиция и прѣслѣждането му съ огънь и ножъ до 4 часа слѣдъ пладнѣ.

Въ 5 ч. сл. пл. ротата се настани на позиция въ окопитъ на противника като дружинна поддръжка задъ 15-а рота.

Къмъ 6 часа сл. пл. дружинния командиръ събра ротните командири и им даде нужните указания за начина на охраната и свръзката, слѣдъ което ротите почнаха окопаването. Тукъ се прѣкара и нощта.

Атака на противника на кота 76 — с. Лукавица.

28 декември.

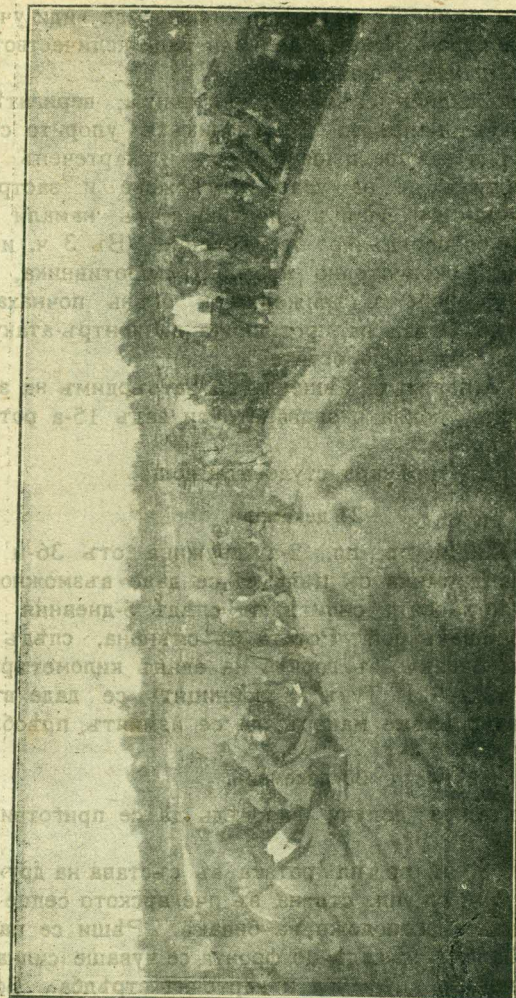
Още слънцето не бѣше се показало на хоризонта, когато артилериите на двѣтѣ страни почнаха своята дѣйностъ. Започна се единъ диспутъ, едно надпрѣварване въ хвърляне на повече желѣзо. Ту полските орждия съ своя трѣсъкъ и съ своеобразната пѣсенъ на тѣхните снаряди, процѣпваха студения и влаженъ въздухъ, ту гаубиците съ своята сила раздрусваха земята.

Противникътъ стѣлснатъ и разбитъ на кота 92, отстъпи къмъ с. Лукавица и кота 76, където се настани на солидно укрѣпената си позиция, прѣдъ окопитъ на която на нѣкои мѣста имаше и телени заграждения.

Въ 9 ч. 30 м. пр. пл. се получи заповѣдъ за настѣпление, съ която се заповѣдваше да се завладѣе противниковата позиция. За започването на настѣплението ще се чака заповѣдъ. Въ бойна частъ останаха 13-а, 15-а и 16-а роти, а ротата въ поддръжка, която ще се движи задъ 15-а рота.

До 11 ч. прѣди пладнѣ се изпращаха непрѣкъснато патрули за разузнаване на противника.

Мѣстността бѣше хълмиста и гола. Доста дълбоки долове я прорѣзваха по всички направления. Почвата — бѣла, мека прѣстъ.

Прѣкаване свободното врѣме.

Въ 12 ч. и 30 м. слѣдъ пладнѣ се заповѣда настѣпление. Започна съ систематично и послѣдователно прѣхвърляне на взводове въ рѣдки вериги. Въ 3 ч. сл. пл. веригите стигнаха на около 500 крачки до противника, отъ където се откри силна пушечна стрѣлба. Картечните затракаха, куршумите засвирѣха, а артилериата разви огъня си до върха на своята сила.

Неприятелътъ за да не падне по-долу, стрѣляше съ батареини редове и обсипваше безмилостно нажеженото и смъртоносно желѣзо по нашите вериги. Цѣлъ облакъ отъ шрапнеленъ димъ засѣчаше веригите.

Слънцето спрѣло се малко надъ хоризонта, изпраща послѣднитѣ си лъчи. То като чели искаше да види участъта на гиганската борба. Искаше да види дали количеството или качеството и правдата ще побѣди.

Въпрѣки силния огънь на противника, веригитѣ безспирно се носѣха напредъ. Противникътъ упорито се държеше, като очестяваше пушечния си и картеченъ огънь. Прѣдъ хвърлилитѣ се на ударъ съ ножове и застрашенъ отъ къмъ дѣсния си флангъ, противникътъ намали огъня си и започна безпорядъчно отстъпление. Въ 3 ч. и 30 м. сл. пл. веригитѣ окончателно прогониха противника, завладѣха позицитѣ му и съ движение и огънь почнаха прѣслѣждането му. Опитъ на противника да контръ-атакува съ поддръжитѣ си, бѣ сжщо осуетенъ.

Понеже заповѣдта бѣше да се затвърдимъ на заетата позиция, ротата почна окопаването си задъ 15-а рота като дружинна поддръжка.

Тукъ ротата прѣкара студената нощъ.

29 декември.

Въ 5 ч. 30 м. пр. пл. 2-а дружина отъ 36-и полкъ смѣни нашата дружина съ цѣлъ да се даде възможностъ на хората да възстановятъ силитѣ си слѣдъ 5-дневния непрѣкъснатъ денонощенъ бой. Ротата бѣ смѣнена, слѣдъ което се оттегли на бивакъ въ гората на единъ километъръ юго-западно отъ кота 92. Тукъ на войницитѣ се даде възможностъ, за кратко врѣме макаръ, да се измиятъ, прѣоблекатъ и почистятъ.

30 декември.

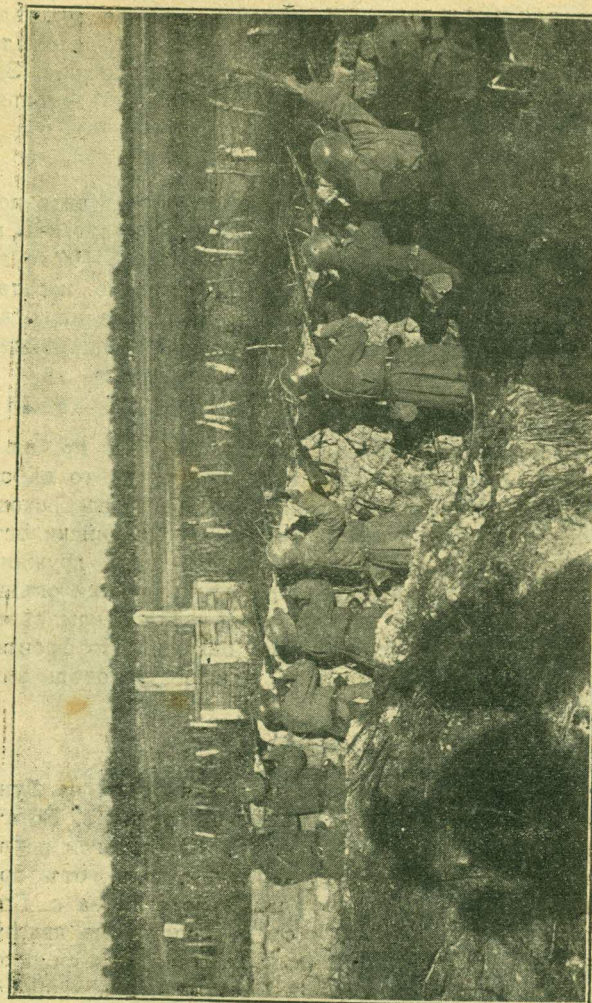
Сутринята се получи заповѣдъ да се приготвимъ за пжтъ.

Въ 7 ч. 30 м. пр. пл. ротата въ състава на дружината потегли. Въ 2 ч. сл. пл. стигна въ пчеларското селце Тръндафилъ, гдѣто се разположи на бивакъ. Рѣши се паленето на огньове. Далечъ нѣкъдѣ по фронта се чуваше силна артилерийска канонада, пушечна и картечна стрѣлба. Бой жетокъ се водѣше между противника и шуменци.

Въ 8 ч. сл. пл. се получи заповѣдъ дружината да стане въ бригадна поддръжка, като се придържа задъ 19 п. Шуменски полкъ. Въ 11 ч. сл. пл. ротата въ състава на дружината въ походенъ редъ като бригадна поддръжка, се придвижи напредъ на около 1½ клм. гдѣто хората си построиха палатки и запалиха огньове. Възстанови се свръзката съ 19 п. Шуменски полкъ и Командира на 2 а бригада.

31 декември.

Ротата бѣ съ сжщото назначение. Въ 9 ч. 15 м. дружината се придвижи до мѣстото на полковата поддръжка.

Щурмова група.

3 клм. сѣверозападно отъ с. Тръндафилъ. Въ 1½ ч. сл. пл. бѣ заповѣдано придвижване още напредъ, тъй като оставаме въ полкова поддръжка на 19 п. полкъ. Въ 2 ч. 30 м. сл. пл. ротата въ състава на дружината стигна на указаното мѣсто 3 клм. ю.-з. отъ кота 197. Тукъ войницитѣ си направили палатки, запалиха огньове и прѣкараха нощта спокойно.

1 януари 1917 г.

Ротата въ състава на дружината, като полкова поддръжка, се придвижи още напредъ и като стигна ю.-з. на

1½ км. отъ кота 197, се спрѣ, кждѣто се установи на бивакъ. Контактъ съ противника нѣмаше, понеже послѣдния слѣдъ жестока атака бѣ напустна и кота 197, затова тукъ войниците прѣкараха нощта въ пълно спокойствие. Запалиха си огньове и успѣха добрѣ да се подсушатъ и затоплятъ.

2 януари.

Ротата въ състава на дружината остана въ дивизионна поддръжка. На мѣстото на нощуването причака другитѣ дружини отъ полка, слѣдъ което потегли за кота 197 и спрѣ въ дола 500 м. южно отъ сжщата кота, гдѣто хората си построиха палатки и запалиха бивачни огньове не изпускайки изъ видъ готовността за свръзка, разузнаване и съдѣйствие.

3 януари.

Ротата въ състава на дружината въ 7 ч. пр. пл. потегли къмъ лѣвия флангъ на 48 и п. полкъ, който дѣйстваше срѣщу гр. Мачинъ. Дружината трѣгна въ походенъ редъ, но скоро започна движение подъ артилерийски огънь, той като снарядитѣ попадаха въ лѣво и задъ дружината. Ротата развѣрната за движение подъ артилерийски огънь въ 2 ч. 30 м. сл. пл. стигна на скалистия връхъ 2 км. сѣверно отъ кота 364, гдѣто се установи на бивакъ. По фронта се водеше бой, а полка ежеминутно чакаше заповѣдъ за съдѣйствие.

4 януари.

Противникътъ бѣ изгоненъ на лѣвия брѣгъ на Дунава, гр. Мачинъ бѣ очистенъ отъ всѣкакъвъ руснакъ. Ротатата въ състава на дружината въ 10 ч. пр. пл. потегли по пята за гр. Мачинъ. Когато стигна на 2 км. с.-з. отъ града дружината спрѣ, а въ 12 ч. по пладнѣ потегли за с. Гречи, гдѣто стигна въ 4 ч. сл. пл. и се разположи на квартири. Тукъ войниците имаха по-голяма възможностъ да си поотпочинатъ и поотлѣхнатъ отъ непрѣкъснатитѣ денонощни сражения, доволни отъ постигнатитѣ резултати, горди отъ това, че тѣ сж били щастливи да дадатъ свобода и човѣшки животъ на Българитѣ въ хубавата и златна Добруджа.

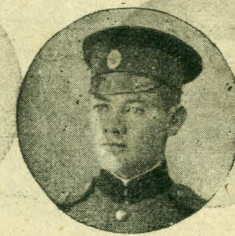
Подпоручикъ
Пастърмаджиевъ Петръ
отъ гр. Шуменъ,
умрѣлъ отъ ранитѣ си
на 6. IX. 1916 г.

Подпоручикъ Жековъ
Райчо Николовъ
отъ гр. Шуменъ
убитъ на 23. X. 1916 г.

Ст.-подофицеръ
Банковъ Кирчо Герчевъ
отъ с. Кюлевча, шумен.
убитъ на 5. IX. 1916 г.

Мл.-подоф. Мартевъ
Вѣлчо Митевъ,
с. Салманово (Прѣсл.)
убитъ на 5. IX. 1916.

Мл.-подоф. Динчевъ
Димитръ Георгиевъ,
с. Доброно (Провад.)
убитъ на 5. IX. 1916.

Мл. подоф. Михалевъ
Ангелъ Колевъ
с. Мурадъ-Софо (Пров.)
убитъ на 5 IX. 1916

Мл.-подоф. Цигуларовъ
Ив. Стояновъ
с. Сарсанларъ
умрѣлъ отъ ранитѣ си.

Ефр. Ивановъ Госпо-
динъ Петровъ
с. Аязма (Провад.)
убитъ на 19. IX. 1916.

Ефр. Русевъ Руси Гос-
подино, гр. Шуменъ
убитъ на 19. IX. 1916.

р. Ангеловъ Данчо
Ивановъ,
с. Абоба (Шуменско)
убитъ на 5. IX. 1916.

р. Златевъ Пайко
Тодоровъ,
с. Караджа-отъ (Пров.)
убитъ на 5. IX. 1916.

р. Ганчевъ Георг. Ивановъ,
с. Караманли (Провад.)
безъ вѣсти на 19. IX.
1916.

р. Георгиевъ Р. Миховъ
с. Караджа-отъ (Пров.)
починалъ отъ ранитѣ си.

р. Ганчевъ Ган. Ивановъ,
с. Караманли (Провад.)
убитъ на 6. IX. 1916.

р. Гиргиновъ Гани Пѣевъ
с. Казлджиларъ (Пров.)
убитъ на 5. IX. 1916.

р. Гунчевъ Гунчо Колевъ
с. Девня (Провад.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Дончевъ Руси
Георгиевъ,
с. Добряна (Провад.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Дяковъ Стоянъ
Стояновъ,
с. Казлджиларъ (Пров.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Ивановъ Петко
Стояновъ,
с. Гьокче-Дюлюмъ,
убитъ на 5. IX. 916.

р. Ивановъ Юрданъ
[Стефановъ,
с. Печели (Провад.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Катиливъ Митю
Костовъ,
с. Дерекъой (Провад.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Казаковъ Петъръ
Димитровъ, гр. Шуменъ,
убитъ на 5. IX. 916.

р. Крлевъ Крало
Драгановъ,
с. Чанакчи (Шуменско)
убитъ на 6. IX. 916.

р. Недевъ Хр. Недевъ
с. Караджа-отъ (Пров.)
убитъ на 5 IX. 916.

р. Марковъ Стоянъ
Илевъ
с. Таке (Балчишко)
убитъ на 26. XII. 919.

р. Стояновъ Стефанъ
Железъ
с. Алваново (Ескиджум.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Петко Георгиевъ
с. Юнузъ-бунаръ (Пров.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Русевъ Руси Радевъ
с. Казалджиларъ (Пров.)
убитъ на 19. IX. 916.

р. Стефановъ Димитъръ
Ангеловъ гр. Провадия
убитъ на 5. IX. 916.

р. Кръчмаровъ Кольо
Юрдановъ,
с. Девня (Провадийско)
убитъ на 5. IX. 916.

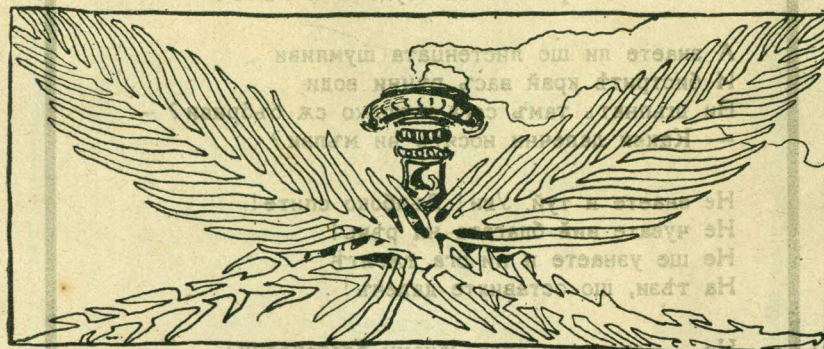
р. Стаматовъ Филю
Коровъ,
с. Дерекъой (Провад.)
убитъ на 5. IX. 916.

р. Цвѣтковъ Недѣлко
Дамитровъ
с. Яваджи (Пясар. Шум.)
убитъ на 5. IX. 916.

Поменикъ

на загиналитъ герои отъ 14-а рота на 7 п. Прѣ-
славски полкъ прѣзъ 1916 год.

НА ПАДНАЛИТЪ

Далечъ, далечъ отъ насъ, по равнинитъ бранни,
По чукиѣ и гѣститъ гори,
По добруджанскитъ усои диви, странни
Почивате другари вечъ мои.

Починахте тамъ вий за славата народна,
— За нея вий пролѣхте своята кръвъ,
— За нея, да, в' страната равна плодородна
Съ бихте съ юнашка, люта стрѣвъ.

И спите тамъ, о, честни труженици —
— Участници въвъ страшнитъ борби,
— Създатели на исторически страници
— Блюстителѣ на велики творби.

Вий спите, да! И искреннитъ ни въздишки
Не чувате, о, милички чада.
Не знаете какъ с'трепетъ бихме ние всички
Цѣлували студенъ ви чела.

Не чувате вий вечъ далечнитъ привѣти
Що пращаме ви ние всѣки часъ.
Не чувате! туй знаемъ, о, другари клѣти,
Защото нѣмате ни слухъ, ни гласъ.

А птиченцата знаете ли ранобудни
За васъ отъ сутринъ какъ пѣятъ до мракъ?
И какъ звѣздичкитъ трепливи нощни чудни
Ви гледатъ мило с'бледнитъ си зракъ?

— Какъ старата луна печална и люблива
Цѣлува вази тихо, нѣжно тамъ
И слънцето с'усмивка трайна и красива
Какъ топли гробътъ ви студенъ и нѣмъ?

А знаете ли що листенцата шумливи
И бистритъ край васъ рѣчни води
Ви шпнать тамъ сега и колко сж бѣбриви? —
— Какви далечни носятъ ви мълви?

Не знаете и туй. Уви! Дълбоко спите!
Не чувате вий благата ни рѣчь!
Не ще узнаете и ни-ога тжгитъ
На тѣзи, що оставихте далечъ! . . .

Но . . . спете си сега, юнаци благородни!
България васъ вѣчно ще жалеи!
И вѣрвайте, че в'странитъ наши родни
За вази пѣсни всѣки ще да пѣй.

Кателинъ.

Подпоручикъ Пастърмалжиевъ Петъръ
" Жековъ Райчо Николовъ
Мл.-подофицеръ Михалевъ Ангелъ Колевъ
" Жечевъ Жечо Яневъ
Редникъ Кралевъ Крало Драгановъ
" Златевъ Дойко Тодоровъ
" Русевъ Руси Радевъ
" Миревъ Мирю Василевъ
" Ивановъ Иванъ Димитровъ
" Русевъ Петко Георгиевъ
" Кръчмаровъ Колю Юрдановъ
" Казаковъ Петъръ Димитровъ
" Стаматовъ Филю Кировъ
Ефрейторъ Костовъ Коста Димитровъ
Редникъ Ивановъ Юрданъ Стефановъ
" Ивановъ Петко Стояновъ
" Спировъ Тодоръ Василевъ
" Стоевъ Филю Миревъ
" Ивановъ Господинъ Петровъ
" Ганчевъ Ганчо Ивановъ
" Христовъ Тодоръ Андоновъ

Редникъ Тодоровъ Яни Илиевъ
" Мюстеджебъ Хасановъ
" Георгиевъ Никола Христовъ
Стар.-подофицеръ Миневъ Миню х. Ивановъ
Мл.-подофицеръ Дончевъ Димитъръ Георгиевъ
" Мирчевъ Драганъ Драгановъ
Редникъ Русевъ Георги Михалевъ
Мл.-подофицеръ Ивановъ Иванъ Дѣлевъ
Редникъ Жечевъ Юлисъ Недевъ
" Бакърджиевъ Петъръ Георгиевъ
" Палабукюковъ Димитъръ Киряковъ
" Киряковъ Кирякъ Димитровъ
" Колчевъ Сава Димитровъ
" Гунчевъ Гунчо Колевъ
" Дончевъ Руси Георгиевъ
" Стояновъ Костадинъ Вълчевъ
" Русевъ Бѣлю Станчевъ
" Кателеевъ Митю Костовъ
" Ивановъ Колю Минчевъ
" Геновъ Димитъръ Янчевъ
" Бозмовъ Ангелъ Вълковъ
" Златевъ Колю Стоевъ
" Минчевъ Тодоръ Димитровъ
" Янчевъ Георги Ивановъ
" Георгиевъ Реди Миховъ
" Лингуровъ Никола Цвѣтковъ
" Русевъ Руси Господиновъ
Ст.-подофицеръ Банковъ Кирчо Герчевъ
Редникъ Абрашевъ Сава Колевъ
" Стефановъ Димитъръ Ангеловъ
" Тодоровъ Драгни Никовъ
" Недевъ Христо Недевъ
" Иовковъ Иванъ Славковъ
" Стояновъ Стефанъ Желевъ
" Киряковъ Гиргинъ Георгиевъ
" Атанасовъ Димитъръ Ивановъ
" Сипунджиевъ Димитъръ Мичевъ
" Хачикавъ Гарабетъ Хачиковъ
" Дяковъ Стоянъ Стояновъ
" Маринъ Ивановъ Друмевъ
" Гиргиновъ Гни Пѣевъ
" Златевъ Илиа Тодоровъ
" Христовъ Христо Ивановъ
" Добревъ Добри Стефановъ
" Ибрямъ Османовъ

Редникъ Брайковъ Станю Златевъ
 „ Цвѣтковъ Недѣлко Димитровъ
 Мл. подофицеръ Станевъ Иванъ Стояновъ
 Редникъ Марковъ Стоянъ Илиевъ
 „ Ивановъ Юрданъ Стоевъ
 „ Саровъ Иванъ Ивановъ
 Редникъ Ивановъ Киро Желевъ
 Ст. подофицеръ Николовъ Иванъ Юрдановъ
 Редникъ Тодоровъ Сава Петровъ
 „ Ивановъ Иванъ Гицовъ
 „ Кръстевъ Ганчо Ивановъ
 „ Мохмедовъ Ахмедъ Махмудовъ
 „ Радусеви Ради Петровъ
 „ Юрдановъ Рюю Ивановъ
 „ Ангеловъ Дончо Ивановъ
 Мл. подофицеръ Мартевъ Вълчо Митевъ

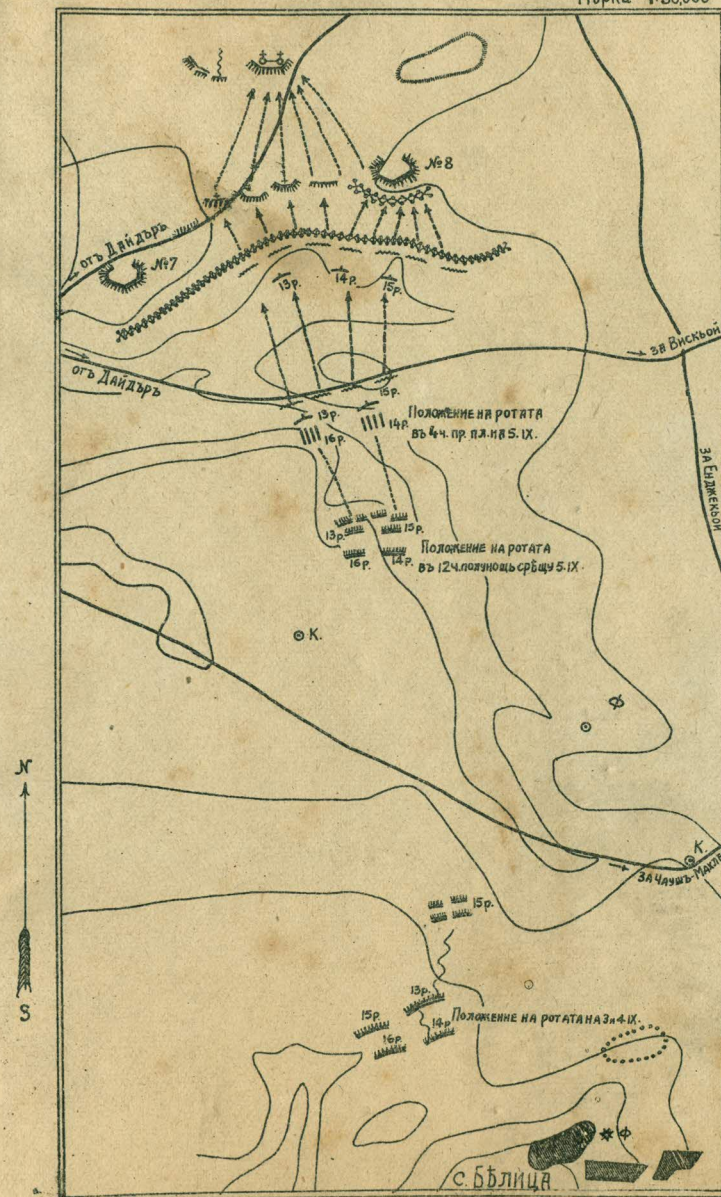
Съдържание.

	Стр.
Карта Добруджа — пжтьтъ на ротата	3
Маршъ на ротата за хоръ и пиано	4
Списъка на ротата	5
Ликътъ на Царя	15
Ликътъ на Царицата	16
Ликътъ на Прѣстолонаслѣдника	17
Ликътъ на Главнокомандующия	18
Ликътъ на началника на дивизията	19
Ликътъ на бившия командиръ	20
Ликътъ на полковия командиръ	21
Ликътъ на дружинния командиръ	22
Ликътъ на ротния командиръ	23
Пжтнито	24
Прѣди и сега	25
Войната съ Ромжния	27
Ликоветъ на падналитъ герой	87
П меникъ	91

Кроки

за дѣйствието на ротата на 5. IX. 1916 г.

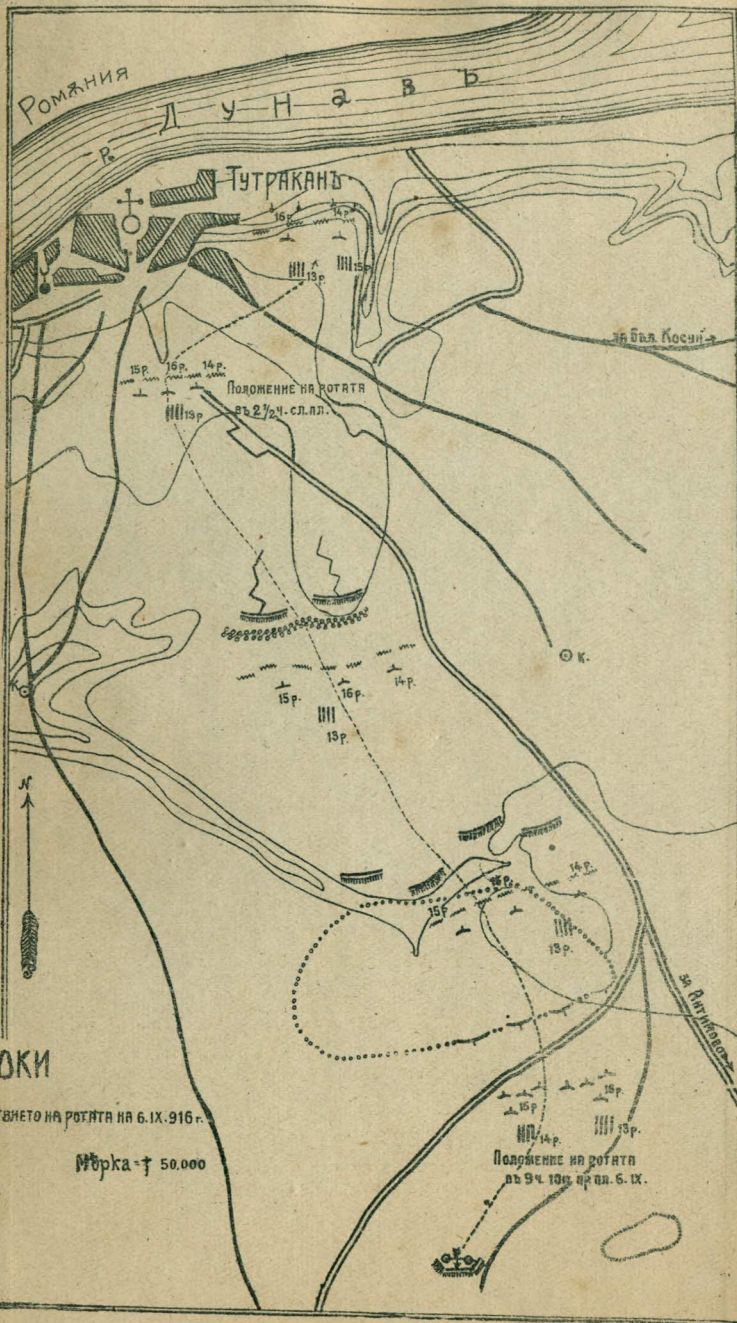
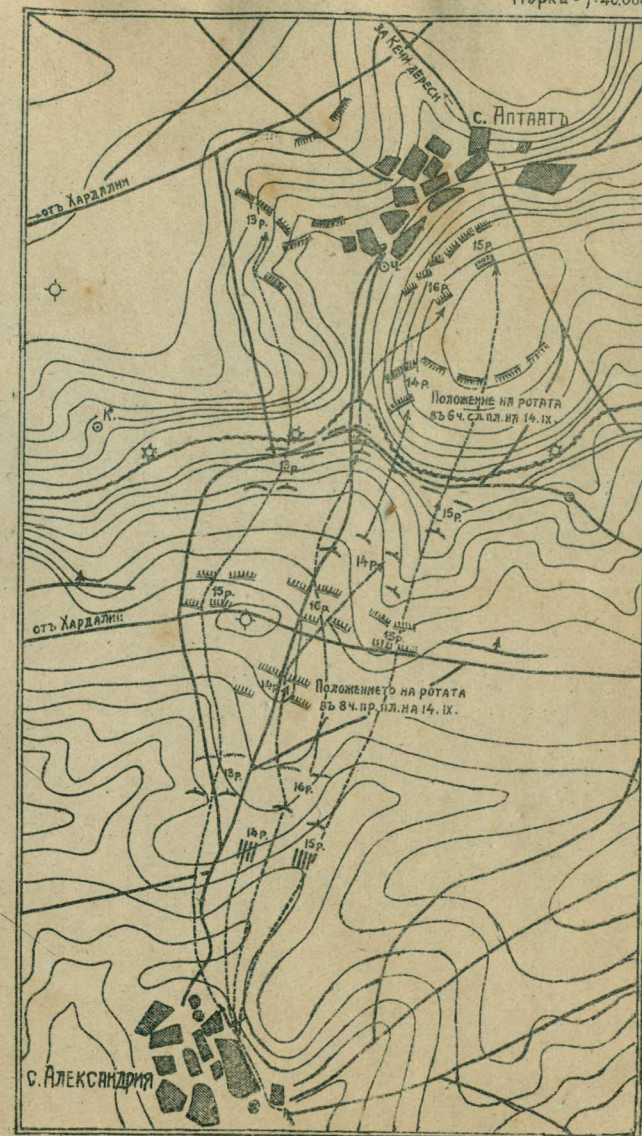
Мѣрка = 1:50,000

Кроки

За дѣйствието на ротата на 14. IX. 1916г.

Мѣрка = 1:40.000

Кроки

За дѣйствието на ротата на 6. IX. 1916г.

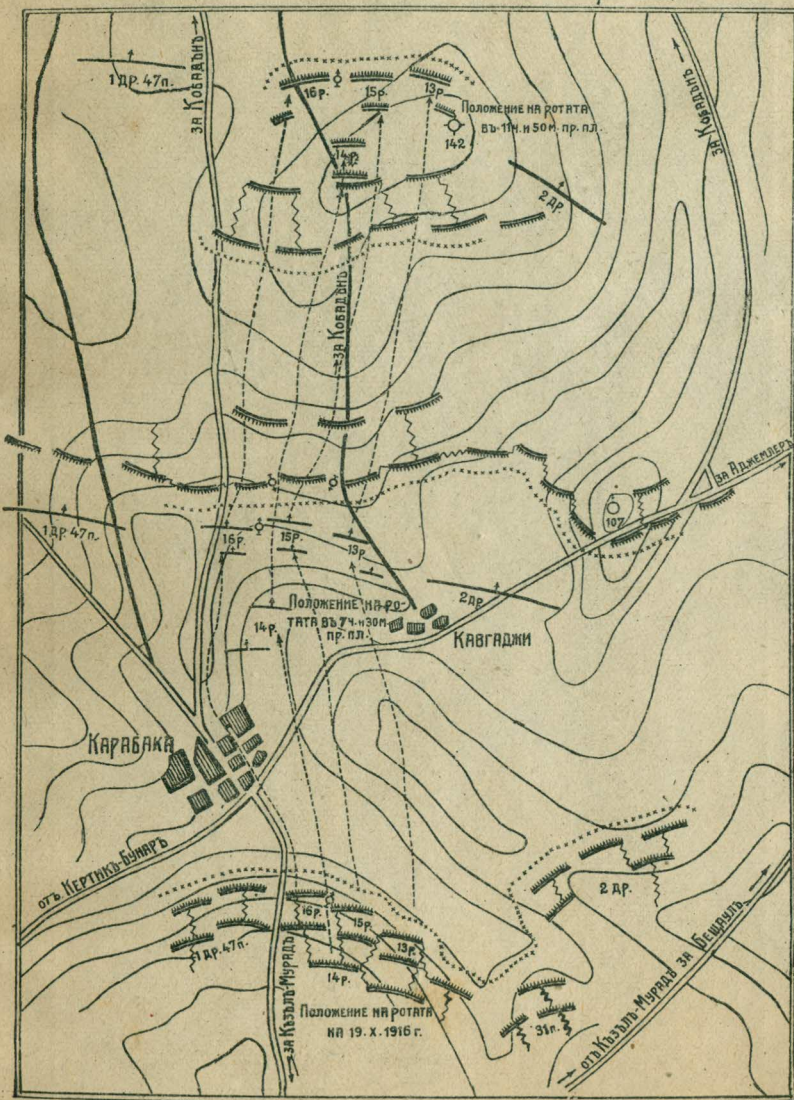
Мѣрка = 1:50.000

Кроки

За дѣйствието на ротата на 20. X. 1916г.

Мѣрка = 1:50,000

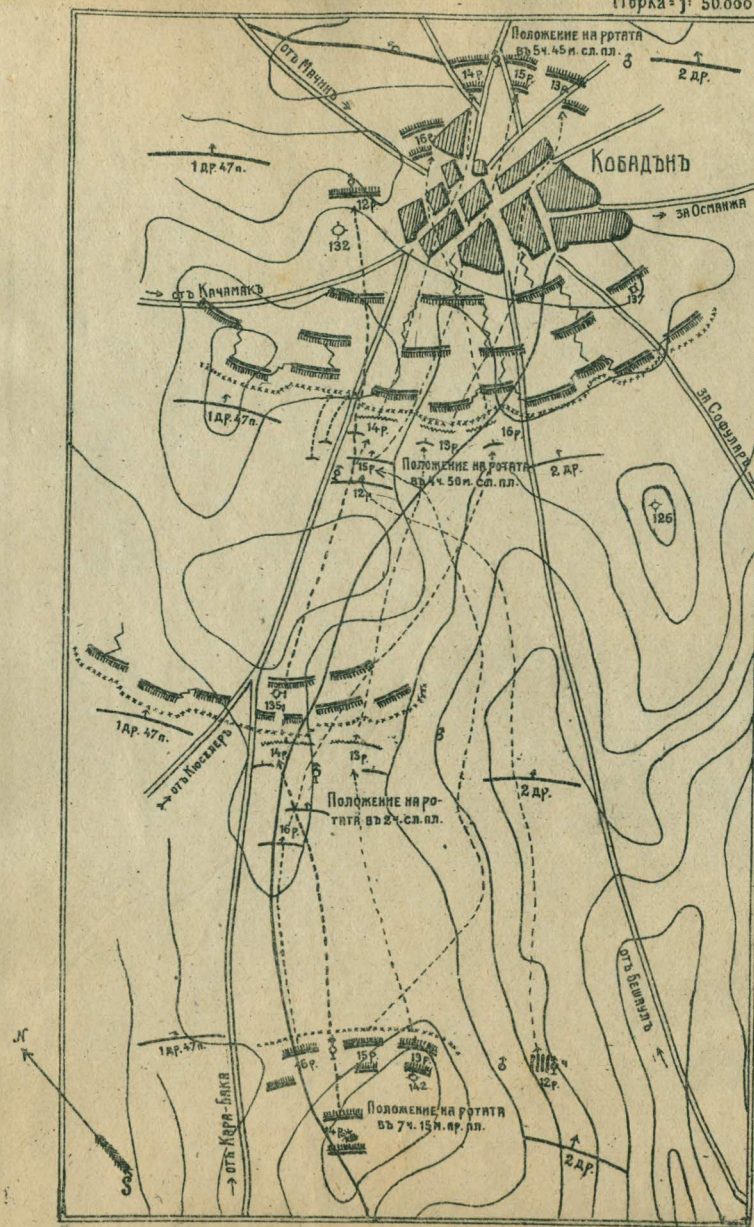
3

Кроки

ЗА ДЪИСТВОИЕТО НА РОУАТА НА 21. X. 1916 Г.

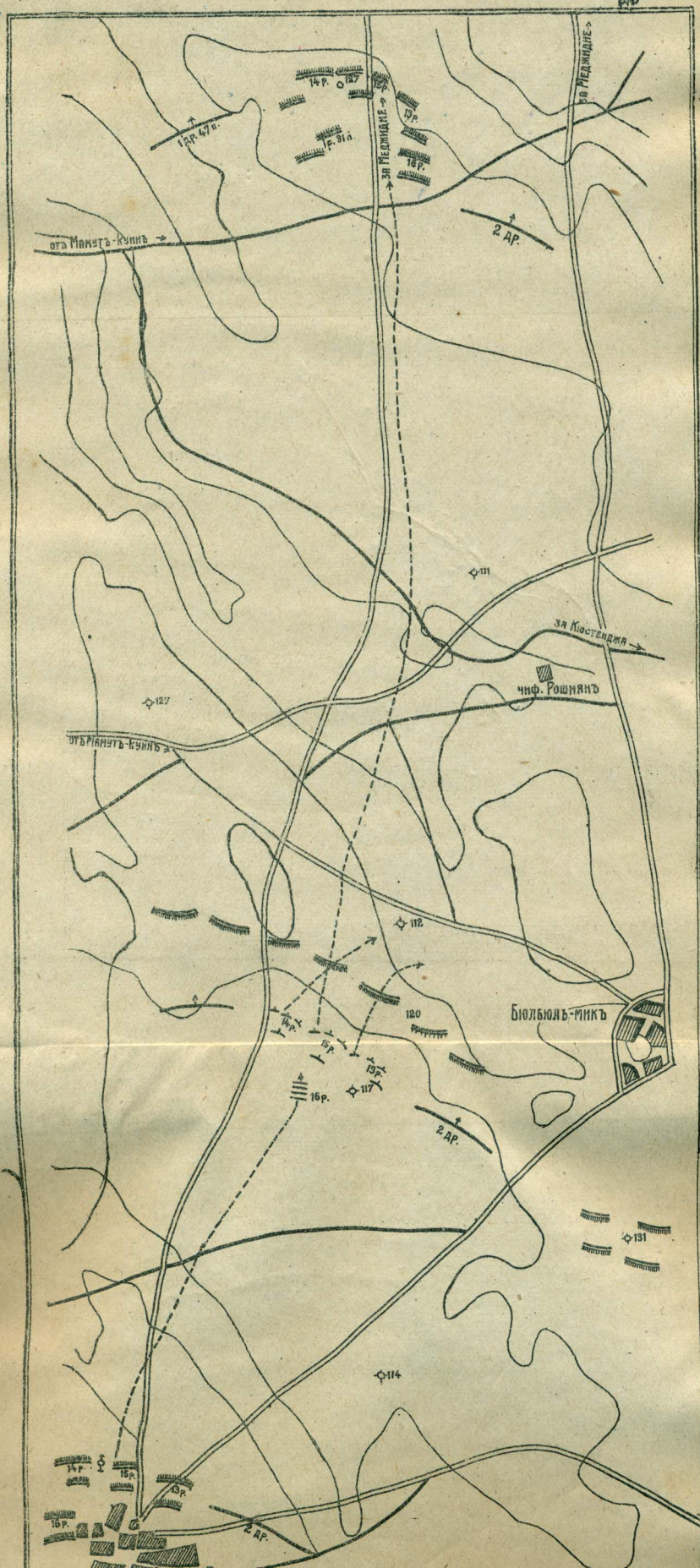
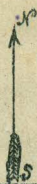
Мѣрка = 1: 50.000

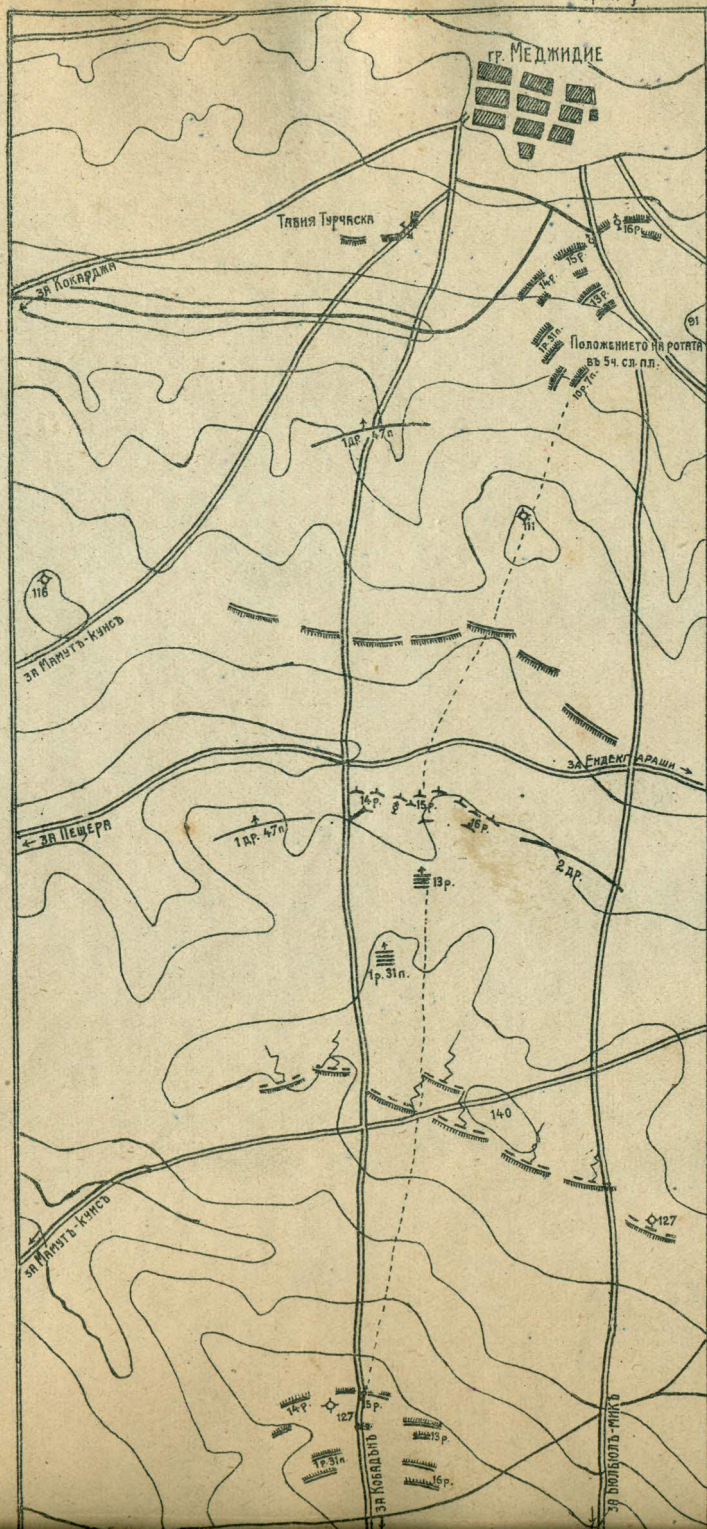

КРОКИ

За дѣйствието на ротата на 22. X. 1916г.

Мѣрка : 1 : 50.000

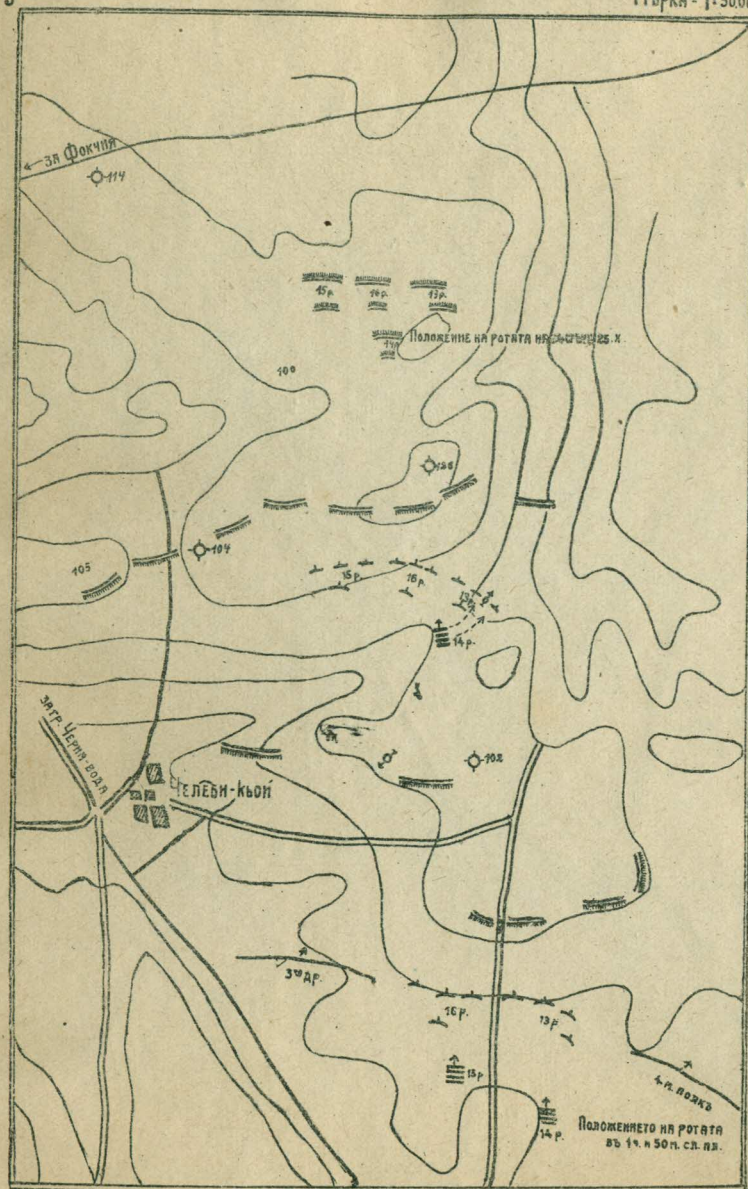

Кроки

За дѣйствието на ротата на 24. X. 1916г.

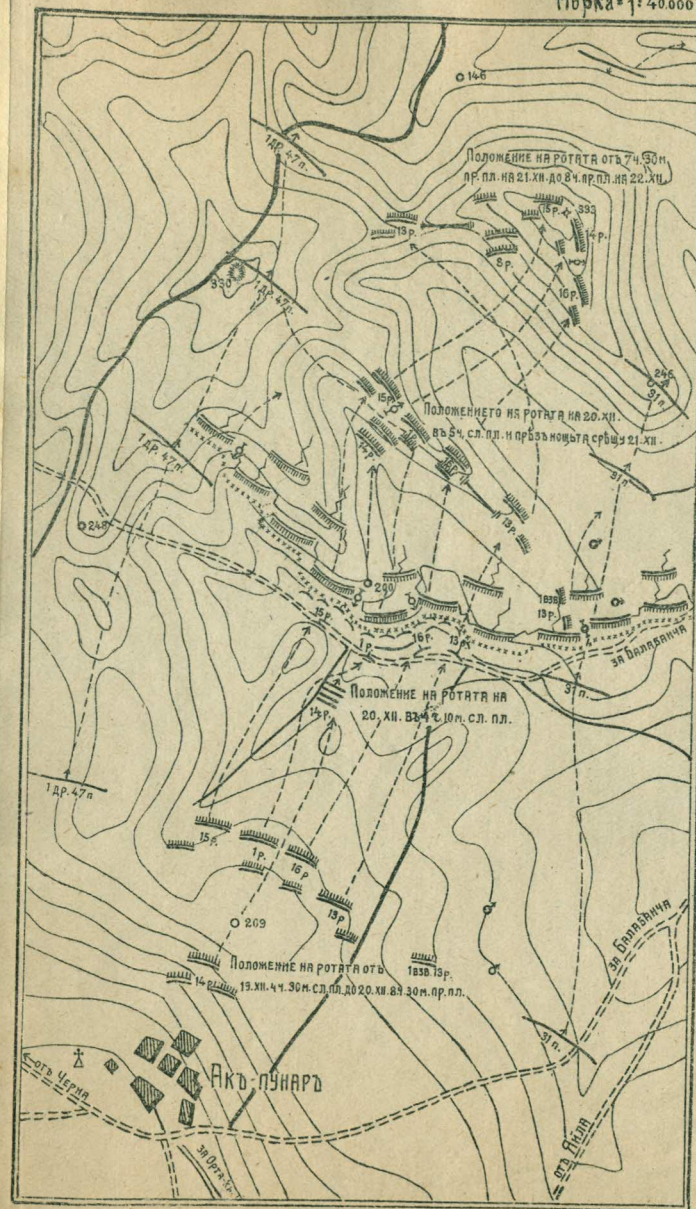
Мѣрка = 1:50000

Кроки

За дѣйствието на ротата на 20 и 21. XII. 1916г.

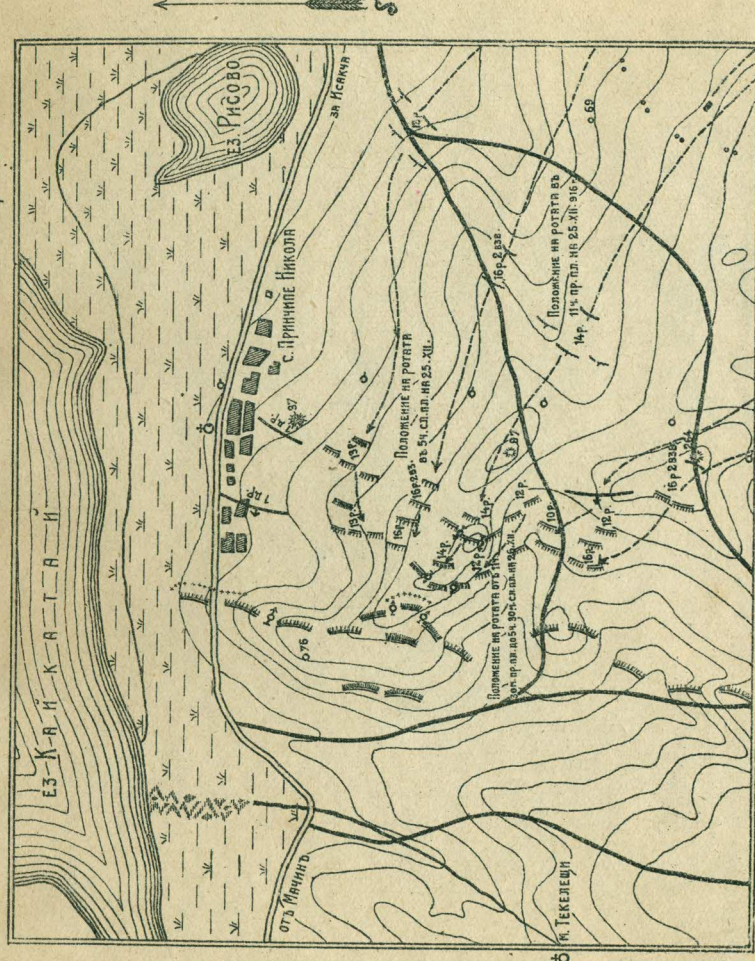
Мѣрка = 1:40000

Кроки

ЗА ДЪЙСТВИЕТО НА РОТАТА НА 25.26.XII.1916 г.

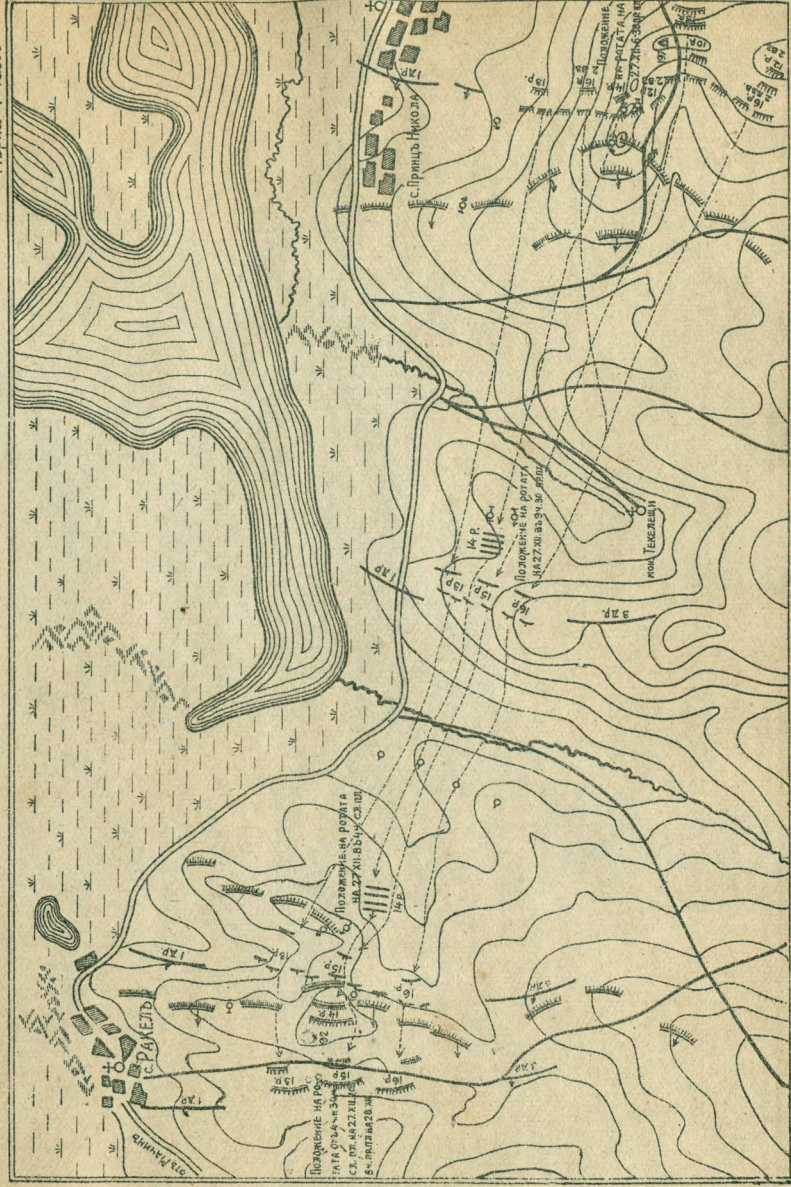
Мбрка: 1:40000

Кроки

ЗА ДЪЙСТВИЕТО НА РОТАТА НА 27.XII.1916 г.

Мбрка: 1:40000

Кроки

за дѣйствието на ротата на 28. XII. 1916г.

Мбрка = 1:40,000

